Ljubljana, sobota, 1. junija 1957

LETO XXIII. Štev. 127

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 6. OKTOBRA 1934 — MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 16-DNEVNIK IN TEDNIK — OD OSVOBODITVE DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK — OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

PREDSEDNIK TITO SE JE V SKOPLJU RAZGOVARJAL S SEKRETARJI OBČINSKIH IN OKRAJNIH ODBOROV ZKJ IN PREDSEDNIKI LJUDSKIH OKRAJEV MAKEDONIJE

Sedanja pot, po kateri gremo v razvoju kmetijstva, je edina da prodre na vas socialistični način proizvodnje

Ohrid, 31. maja. Ohrid ni bil še nikoli tako slavnosten, kakor sinoči ob prihodu predsednika Tita. Mesto je bilo slikovito okrašeno s preprogami in okrasnimi tkaninami, cvetjem in zastavami, slavoloki in transparenti. Vse, staro in mlado je bilo davi na ulicah. Prebivalci Ohrida so predsednika Tita navdušeno pozdravljali. Najprej si je s svojim spremstvom ogledal biološki inštitut, kjer se je zanimal zlasti za življenje ohridske jegulje. Tu so mu podarili zbornik znanstvenih del sodelavcev inštituta, njegovi soprogi Jovanki pa prepariranega galeba.

Potem si je predsednik Tito ogledal atelje umetniških rezbarij. Ob vsej poti so stali prebivalci v gostem špalirju in navdušeno pozdravljali predsednika republike. Pred odhodom iz ateljeja je v spominsko knjigo napisal: »Menim, da je ta umetnost za našo deželo zelo važna. Zelo sem zadovoljen, da se mi je ponudila priložnost, da sem osebno videl ustvarjalne sposobnosti naših delavcev v Ohridu.«

Potem si je predsednik Tito ogledal velik sodobni hotel, ki bo v kratkem dograjen, nadalje narodni muzej in dve starinski cerkvi. Po ogledu ohridskih znamenitosti je obiskal Strugo, oddaljeno od Ohrida kakih 15 km. Tudi tam so ga prebivalci navdušeno pozdravili. V tem mestecu si je ogledal naravoslovni muzej.

Okrog poldne se je predsednik Tito s spremstvom odpeljal z motornim čolnom v Ohrid in se nekaj časa vozil po Ohridskem jezeru. V Ohridu je bilo sinoči posvetovanje s sekretarji občinskih komitejev ZK in predsedniki občinskih ljudskih odborov s področja ohridskega in bitoljskega okraja. Udeležili so se ga tudi najvišji predstavniki Makedonije. Na posvetovanju so obravnavali probleme pospeševanja kmetijstva.

Predsednik Tito je s soprogo in spremstvom nocoj prisostvoval koncertu ansambla makedonskih narodnih pesmi in plesov »Tanec«.

Z obiska v Skoplju

Po tridnevnem potovanju po Makedoniji je predsednik republike prisostvoval v sredo v Skoplju posvetovanju sekretarjev občinskih komitejev ZK in predsednikov občinskih ljudskih odborov iz skopljanskega, kumanovskega, tetovskega in štipskega okraja. Posvetovanje je bilo v poslopju Narodnega sobranja Makedonije. Na njem so razpravljali o perečih problemih razvoja komunalnega sistema in kmetijstva. Ob tej priložnosti je imel predsednik republike Tito tudi daljši govor, v katerem je med ostalim dejal:

V začetku svojega govora je predsednik Tito dejal, da je v treh dneh, odkar se mudi v Makedoniji, videl rezultate napredka kmetijstva v tej republiki. Dejal je tudi, da so zdaj komunisti tako v Makedoniji kakor tudi v drugih krajih države nosilci napredka kmetijstva, medtem ko so se strokovnjaki pri tem premalo trudili, zato naj bi agronomi bolj kot doslej odhajali na vas. Potem je dejal:

»Tovariši, z vseh strani nam očitajo, da ne moremo govoriti o nekem socialističnem sistemu, ko nimamo dovolj kruha, ko je naše kmetijstvo zaostalo, ko je v tem oziru — kakor pravijo — slabše kakor prej, v predvojni Jugoslaviji, ker je manj kmetijskih pridelkov, kakor jih je bilo takrat. V tem je seveda tudi zlonamerna propaganda, je pa tudi nekaj resnice. Propaganda nič ne govori o tem, koliko kmetijskih pridelkov je trošil kmet v Jugoslaviji pred vojno in koliko jih troši zdaj, kakšen je bil standard in kakšna je bila struktura prehrane kmeta prej in kakšna je zdaj na naši vasi. To pa bi bilo treba prav tako povedati, kakor mi odkrito govorimo o tem, da smo hoteli prej socializirati vas po administrativni poti, s siljenjem kmetov v zadruge, čeprav oni niso vedno želeli, da se vanje vključijo. Takrat niso videli v njih nič posebno koristnega zase, mi pa nismo imeli dovolj sredstev, ki so bila potrebna za uspešno in boljše delo. Razen tega so se pojavila tudi stara pojmovanja, podedovana iz preteklosti, pa privatno lastništvo, ki tako močno drži dušo kmeta, — toda v tem pogledu, da bi to staro razbili, nismo storili dovolj. Zato je kmet, kjer je posiloma prišel v zadrugo, preprosto sabotiral. Zdaj pa, v zadnjem letu, ko smo se tako na plenumu, kakor na drugih konferencah usmerili k hitrejšemu razvoju kmetijstva, in ko je naša ljudska oblast sklenila, da je treba več vlagati v kmetijstvo, so se že v letu dni pokazali izredno dobri uspehi.

TREBA JE VEDETI, KAM VLAGAMO SREDSTVA IN KAJ NAM BODO PRINESLA

Povedati moram, tovariši, da sem bil pred dvema ali tremi leti, ko je šlo za dodeljevanje sredstev za kmetijstvo, večkrat jezen. Menil sem namreč, da jih ne moremo dati, če ne vemo, v kaj naj jih vložimo in kaj nam bodo prinesla. Pri tem je bila pravzaprav krivda naših ekonomistov, ki so mislili, da je treba na ta način, z dajanjem, samo dvigniti življenjsko raven zasebnih kmetovalcev, kar je v bistvu pomenilo, da moramo preživljati zasebnega kmetovalca, zapostavljati pa izboljšanje proizvodnje na vasi. Zato sem bil proti takemu vlaganju sredstev. Vprašal sem, koliko je bilo vloženo v kmetijstvo pred letom 1955. Odgovorili so mi, da je bilo vloženih 28 milijard, niso mi pa povedali, kaj je dal ta vloženi denar in kam vse je odšel. Rekli so mi tudi, da je treba dati letos 38 milijard. Jaz pa sem zahteval, naj mi nakažejo računico, ker je potrebna ekonomika, ker je treba vedeti, v kaj in kako se vlaga. Predvsem je treba imeti načrt, treba je vedeti, da pride zasebni kmetovalec na vrsto šele za kmetijskimi posestvi in zadrugami in da — ko mu dajemo — moramo to delati tako, da bo proizvajalec kmetijskih pridelkov, ne pa da bo samo vegetiral, ker je to tudi bolje zanj.

Zlasti v letošnjem, pa tudi v lanskem letu je aktivnost naših tovarišev komunistov zajela vse naše ljudstvo tudi v tej panogi našega gospodarstva. Ko zdaj potujem po naši domovini in opazu-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednika Tita je pozdravila množica prebivalcev Štipa

S SESTANKA Z NOVINARJI V DRŽAVNEM ZUNANJEM SEKRETARIATU

Okrepitev gospodarskih stikov s prijateljskimi deželami v Jugovzhodni Aziji

Stiki z ZSSR — Ureditev razorožitvenih vprašanj, kolikor so dani pogoji zanjo — Dunajski razgovori Mladena Iveковića

Beograd, 31. maja (Tanjug). Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković je na današnjem sestanku z novinarji izjavil, da bo jugoslovanska delegacija s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Svetozarjem Vukmanovićem na čelu na povabilo indonezijske vlade sredi avgusta potovala v Indonezijo. Udeležila se bo proslave Dneva indonezijske neodvisnosti. Jugoslovanska delegacija bo imela ondi tudi politične in gospodarske razgovore.

Razen Indonezije bo na povabilo ustreznih vlad potovala tudi v Indijo, Burmo in Pakistan ter brzčas še v nekatere druge dežele v tem delu sveta. Pričakovati je, da bodo ti obiski pripomogli k nadaljnjemu razvoju prijateljskih stikov Jugoslavije s temi deželami, zlasti pa k nadaljnjemu razvijanju gospodarskega sodelovanja z njimi.

Drašković je potem rekel, da bosta v delegaciji razen podpredsednika Vukmanovića tudi podsekretar državnega sekretariata za zunanje zadeve Vladimir Velebit in generalni guverner Narodne banke Vojislav Guzina. Delegacija bo potovala po deželah Jugovzhodne Azije približno dva meseca.

Potem so Draškovića v zvezi z izjavo predsednika Tita v Makedoniji o stikih s Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo vprašali, ali jugoslovanska vlada pričakuje, da bo sovjetska vlada zdaj izpolnila svoje obveznosti glede zgraditve kombinata aluminija in tovarne umetnih gnojil v Jugoslaviji.

»Jugoslovanska vlada,« je odgovoril Branko Drašković, »si še nadalje prizadeva in upa, da se bo s pozitivnimi napori obeh vlad našla obojestransko ugodna ureditev tega vprašanja.«

Na vprašanje, kakšno je gledišče jugoslovanske vlade o nedavni izjavi francoskega delegata v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN Julesa Mocha, da bi morali v predhodnem sporazumu o razorožitvi predvideti uničenje sedanjih zalog atomskega orožja ali kontrolo njihove preorientacije na mirnodobno proizvodnjo, je Drašković odgovoril:

»Jugoslavija je pojasnila svoja gledišča o koristnosti vsaj začetih in delnih sporazumov o razorožitvi. Strinjamo se s francoskim delegatom Mochom, da je treba prej doseči sporazum o uničenju sedanjih zalog atomskega orožja. Tudi v prihodnje si bomo prizadevali, da bi dosegli popolno prepoved njegove uporabe. Ne mislimo pa, da bi morali to pogojno vezati na sklenitev začetnega sporazuma.«

Na vprašanje, kako presoja sadove razgovorov predsednika Eisenhowerja in zahodnonemškega kanclerja Adenauerja v zvezi z razgovori o razorožitvi v Londonu, je Branko Drašković odgovoril, da sodeč po vesteh v tisku kaže, da so na razgovorih v Washingtonu vztrajali na tem, da bi vprašanje razorožitve pogojno vezali na vprašanje sporazuma o združitvi Nemčije. »Mi smo že prej poudarili,« je rekel Drašković, »da razorožitve in združitve Nemčije ni treba pogojno povezovati, ker bi tako prišli v začarani krog, iz katerega ne bi našli izhoda. Obravnavati je treba tista vprašanja, za katera so dani pogoji, da bodo urejena.«

Branko Drašković je nazadnje še dejal, da je imel državni podsekretar dr. Mladen Iveković med privatnim obiskom na Dunaju razgovore z avstrijskimi državniki. »Čeprav je šlo za privatni obisk, so bili ti razgovori zelo koristni za razvijanje prijateljskih čustev in stikov med Avstrijo in Jugoslavijo. Nanašali so se na razna vprašanja, ki zanimajo obe deželi.«

V JUNIJU OBISK

državnega sekretarja Koče Popovića na Norveškem

Beograd, 31. maja (Tanjug). Tu so sinoči objavili uradno poročilo o obisku državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića v Norveški. Poročilo pravi:

Na povabilo norveškega zunanjega ministra Halvarda Langea bo državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović potoval na Norveško na uradni prijateljski obisk, ki bo trajal od 2. do 8. junija. V tem času se bodo razgovarjali o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Državni sekretar Koča Popović vrača obisk zunanjemu ministru Halvardu Langeu, ki je bil v Jugoslaviji aprila 1956.

Državni sekretar Popović bo sprejet v avdienco pri prestolonasledniku, regentu, obiskal bo predsednika vlade Gerhardsena in predsednika parlamenta Torpa. Program določa potovanje v Bodo in Trondheim, kjer se bo državni sekretar Popović ustavil na jugoslovanskih pokopališčih v Botnu in Strindi.

Državnega sekretarja Popovića bosta spremljala opolnomočeni minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Sergije Makijedo in šef kabineta državnega sekretarja svetnik Momčilo Peleš.

Egiptski tisk o napovedanem obisku predsednika Tita

Kairo, 31. maja (Tanjug). Glede na možnost, da bi predsednik Tito znova obiskal Egipt, je današnji »Al Šaab« v članku z velikim naslovom prek treh stolpcev objavil mnenje kairskih diplomatskih krogov, da bi sadovi novega srečanja med Titom in Naserjem ponovno potrdili načela, sprejeta na bandunški konferenci azijskih in afriških dežel in na brionskem sestanku. Obisk bi prav tako prispeval k ohranitvi miru in razširjenju neodvisne politike na svetu. Časnik pravi, da so se načelno že sporazumeli o Titovem obisku v Egiptu, da pa podrobnosti še niso določene. Na podoben način poroča o tem tudi »Al Ahbar«, vest je pa objavila tudi agencija za Bližnji vzhod Mena.

Prihodnji teden general Gošnjak v Moskvi

Beograd, 31. maja (Tanjug). Državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak bo na povabilo sovjetskega obrambnega ministra Žukova 7. junija odpotoval v SZ na obisk, ki bo trajal 15 dni. Spremljalo ga bo več generalov in višjih oficirjev.

Odpor v Libanonu

proti zunanji politiki sedanje vlade

Bejrut, 31. maja (Reuter). Tu so včeraj nastali krvavi neredi, v katerih je bilo ubitih 7, ranjenih pa nad 60 ljudi. Vojska je nastopila s tanki in oklopniki, da je obnovila red. Do neredov je prišlo, ko so skušale varnostne oblasti razpoditi več tisoč demonstrantov, ki so zahtevali, naj vlada Sami Solha odstopil in naj general Šehab sestavi novo nevtralno vlado. Opozicija terja, naj bi ta vlada opravljala svoje posle do novih volitev, ki naj bi bile prihodnji mesec. Sedanjo vlado dolži, da hoče prodati libanonsko neodvisnost za ameriške dolarje.

V Tripolisu, Saidi in enem delu Bejruta je znova izbruhnila splošna stavka.

Do neredov je prišlo tudi v nekaterih drugih mestih, ko je skušala policija preprečiti pristašem opozicije, da bi demonstrirali proti vladni politiki.

OSMI DAN VLADNE KRIZE V FRANCIJI

Skrbi prvega mandatarja

Brez socialistov francoski ljudski republikanci ne mislijo sestaviti nove vlade

Pariz, 31. maja (Tanjug). — Pierre Pflimlin, ki mu je bil v sredo zvečer zaupan mandat za sestavo nove vlade, je takoj začel posvetovanja s svojimi sodelavci v Ljudsko-republikanski stranki in s predstavniki drugih strank. Verjetno bo nocoj zaključil te razgovore.

Biro ljudsko-republikanskega gibanja je svojega voditelja Pflimlina pooblastil, naj si kar najbolj prizadeva, da bi krizo brž ko mogoče uredili, tako da bi čimprej sestavili vlado »nacionalne unije«. V poročilu, ki so ga objavili ob začetku kongresa ljudskih republikancev, ki se je včeraj začel v Byaritzu, je izraženo prepričanje, da »terjajo pereča vprašanja — neurejeno alžirsko vprašanje, neurejene finance in potrebo po hitrejši ratifikaciji zahodnonemških gospodarskih pogodb — solidarnost političnih strank, da bi obvarovali koristi Francije«.

Po posvetovanju s svojimi sodelavci v stranki se je Pflimlin sinoči vrnil z letalom v Pariz, kjer se je takoj sestal s predsednikom zbornice Le Troquerom. Ponoči je imel razgovore tudi s prvaki neodvisnih in socialistov, od katerih stališča bo odvisen uspeh njegove misije.

Po povratku iz Byaritza se je Pflimlin sestal tudi z Guyjem Molletom in potem še s Plevenom, ki si je zadnje dni zaman prizadeval, da bi zbližal različna gledišča političnih strank.

Pierre Pflimlin je danes na sestanku z novinarji pozval francoske stranke k enotnosti, ki bi omogočila prebroditi težavni položaj, v katerem je zdaj Francija. Ta položaj je dosti bolj vznemirljiv, kakor pa običajno mislijo. Potrdil je, da bo na posvetovanjih zahteval od strankarskih voditeljev privolitev v sestavo vlade, ki bi lahko našla izhod iz sedanjega težavnega finančnega položaja in »rešila Alžir za Francijo«.

Miller je kriv

Washington, 31. maja (Reuter). Sodišče je danes izreklo sodbo, da je Miller kriv. Menijo, da bo obsojen na leto dni zapora ali denarno kazen 1000 dolarjev, oziroma na obe kazni istočasno. Sodba bo zrečena čez teden dni. (Glej članek na 3. strani.)

Še daleč do konference

o ureditvi nemškega vprašanja v okviru mednarodnih razorožitvenih prizadevanj

Bonn, 31. maja (Tanjug). Kancler Adenauer, ki se je 7 dni mudil v ZDA, se je včeraj vrnil v Bonn. Ob prihodu je izjavil, da so mu dali razgovori z Eisenhowerjem in Dullesom priložnost, da je kar največ prispeval k razpravi o razorožitvi in popuščanju mednarodne napetosti.

Danes pa je na sestanku z novinarji pojasnil svoje stališče glede kritičnih pripomb o rezultatih njegovih razgovorov z ameriškimi državniki. Zanikal je, da bi bile kakšne razlike v gledališčih obeh vlad glede odvisnosti razorožitve od predhodne ureditve nemškega vprašanja. Napetosti po vojni in razdelitve Nemčije kot posledice tega ni moč urediti »od danes na jutri«, marveč »morda v dveh letih«. Zato bonnska vlada podpira idejo, da bi v prvi fazi razorožitve ustvarili potrebno zaupanje, konferenca štirih o Nemčiji pa naj bi bila »uvod v drugo fazo« razorožitve. »Potek in vzdušje prve faze bosta pokazala, kdaj bo dozorel čas za to konferenco.« Pripomnil je, da Eisenhower ni sprejel ideje o konferenci, ker se še ni mogel posvetovati s predstavniki drugih dveh zahodnih sil.

Izjavil je nadalje, da bi bila tudi Vzhodna Nemčija vključena v eventualno področje letalske razorožitvene kontrole, kar pa ne bi pomenilo, da bo Bonn tedaj pripoznal vzhodnonemško vlado. Menil pa je, da v »glavni coni« ne bo smela biti zajeta samo Evropa, marveč »mnogo širša področja«.

Na koncu sestanka je potrdil, da so v Washingtonu dosegli soglasje o jedrski oborožitvi zahodnonemške vojske.

Druga eksplozija H-bombe na Božičnih otokih

London, 31. maja (AP). Velika Britanija je danes na področju Božičnih otokov opravila drugo poskusno eksplozijo vodikove bombe. Računajo, da je bila moč bombe, ki so jo vrgli danes, enaka eksploziji 5 milijonov ton tnt.

[illegible] NAPOVED

za soboto, 1. junija

Nekoliko toplejše s spremenljivo oblačnostjo. V popoldanskem času predvsem v alpskem svetu krajevne plohe. Temperatura ponoči med 4 in 8, v Primorju okoli 12, najvišja dnevna do 21, v Primorju do 23 stopinj C.

Stanje vremena.

Preko Francije je prodrl v zahodno Sredozemlje nekoliko hladnejši zrak. Zaradi mešanja tega zraka s toplejšim, ki priteka nad naše kraje od jugozahoda, se vzdržuje še pretežno oblačno vreme.

Z obiska predsednika Tita v Makedoniji

(Nadaljevanje s 1 strani)

jem razpoloženje naših ljudi, vidim, da temelji razveseljiva perspektiva prav na tem zagonu, ki se čuti, ker ljudje vidijo, da lahko z lastnimi sredstvi tudi v kmetijstvu ustvarijo tisto, kar je potrebno.

TUDI NAJSLABŠA ZEMLJIŠČA LAHKO KORISTNO IZRABIMO

Ko govorim o napredku kmetijstva, je jasno, da moramo razlikovati tako imenovane pasivne okraje, in tiste, ki so močnejši, ker imajo nekateri boljše, drugi slabše pogoje. Velike uspehe pa rodi prav to, česar ste se začeli lotiti vi: da je moč izkoristiti tudi najslabša zemljišča za tiste kulture, ki na njih lahko uspevajo. To je zelo pametno, saj sem videl, da imate tu mnogo neizkoriščenih zemljišč.«

POTREBNA JE TUDI PREDELOVALNA INDUSTRIJA

Dalje je tovariš Tito dejal, da je treba misliti tudi na drugo plat reševanja gospodarskih problemov. Dobro je, da sadimo sadje, trte in drugo, treba pa je misliti na to, kako in kje bomo pridelke prodali. To pomeni, da je treba hkrati misliti tudi na razvoj predelovalne industrije. Seveda ne tako, da bi bilo to preveč razdrobljeno. Treba je misliti na vse pogoje, tudi na komunikacije. Predelovalno industrijo za kmetijske pridelke je treba razviti tam, kjer so ti pridelki — tako v vinogradništvu kakor v sadjarstvu, zlasti pa v vrtnarstvu.

MLADINA LOMI STARA POJMOVANJA

Tovariš Tito je dejal, da ima kmetijstvo v Makedoniji ogromne možnosti razvoja. Kar pa se tiče pojmovanja starih ljudi, je tovariš Tito dejal, da se je o tej stvari nedavno razgovarjal z mladimi zadružniki iz Hrvatske, kjer so v zbiranju in vzgajanju mladih ljudi na vasi največ dosegli. »V nekem razgovoru z menoj je neki štirinajstletni deček, ki obiskuje morda šesti razred osemletne šole, uporabil vrsto strokovnih konkretnih terminov in stvari iz prakse. Ko sem ga vprašal, kako je do tega prišel, mi je odgovoril, da se je tega naučil od učitelja. Iz razgovora s tem mladim zadružnikom sem videl, da so učitelji, ki so hkrati agronomi, poznavalci agronomije, ljudje, ki so se v želji, da bi izobrazili mlade kmetovalce, naučili tudi te stvari. Zato sem prišel do prepričanja, da morajo imeti naši učitelji na vasi čimveč znanja iz kmetijstva, ker bodo tako lahko mnogo več storili, ko bodo vzgajali kmečke otroke, oziroma učenke in učence osemletnih šol. In ti mladi ljudje, ki sem jih omenil, so mi povedali, da spričo svojega zadružnega dela že zdaj razpolagajo z milijonskimi zneski. Tako so dobili nekaj hektarov zemlje, pa so jo posejali s pšenico in drugim, da bi ustvarili tako rekoč majhno zadružno posestvo. Skrbno so obdelali to zemljo in dosegli na zemljišču, ki so ga posejali s pšenico, donos 40 metrskih centov semenske pšenice na hektar. Kmetje pa pridelujejo v teh krajih okrog osem metrskih centov na hektar. Spočetka so kmetje tam nekje okrog Zagreba govorili otrokom: »Kaj pa boste vi naredili?« Ko pa so potem videli, da so otroci dosegli donos 35 ali 40 mtc, so se sami vprašali, zakaj tudi oni tega ne bi mogli. Tako otroci lomijo tam stara pojmovanja.«

»Takih primerov,« je dejal tovariš Tito, »je mnogo. Za odpravljanje starih pojmovanj je torej treba mobilizirati otroke, pa tudi tiste, ki služijo rok v vojski in ki so že odrasli otroci, mladi ljudje. Če bodo svojim staršem vsak dan govorili o potrebi po sprejemanju novih oblik, jih bodo pridobili za to. Mlajši so vendar močnejši kakor starejši.«

SOCIALISTIČNA POT

Potem je tovariš Tito — govoreč o socializaciji naše vasi — dejal, da prej nismo uspeli z ustanavljanjem delovnih zadrug in da tudi ni nič čudnega, če takrat nismo uspeli. Danes vidimo, da je ta pot, ki jo ubiramo zdaj, za Jugoslavijo edina pot, da socialistični način proizvodnje prodre na vas. Zadruge ponekod zelo intenzivno vežejo kmeta ekonomsko nase, v kontrahiranju in v skupnem delu z njim. Kmet ostane lastnik zemljišča, toda v bistvu, če realno gledamo, dela na zemlji, ki predstavlja pravzaprav zadružno lastnino, ker družba dobiva iz nje sredstva za življenje. Mi nismo prelomili njegovih individualnih pravic, omogočili pa smo, da kmet postopoma prehaja v socialistični način kmetijske proizvodnje, ker vidi, da je to zanj koristnejše — in nekega dne bo — ker je pravzaprav le simbolično lastnik — sam dejal: »Čemu bi kontrahiral, hočem biti član zadruge.« Hotel bo postati član zadruge, ki ga je dvignila. Če bo videl, da zadruga vlaga čedalje več sredstev za povečanje produkcije in za dvig življenjske ravni svojih članov, ne bo hotel biti še naprej izven nje. To je socialistična pot naše vasi in letos smo na njej že dosegli prve uspehe.

Ob koncu svojega govora je predsednik Tito dejal:

»Ko tukaj govorim o kmetijstvu, tovariši, delam to zaradi tega, ker je to zdaj pri nas v Jugoslaviji najvažnejše, zato pa se mora vse orientirati v to smer. Toda nikar ne mislite, da v Makedoniji govorim o kmetijstvu in poudarjam njegov pomen zato, ker bi hotel, da se ukvarjate samo s kmetijstvom in da boste nekakšna surovinska baza za ostale naše kraje. Ne, tovariši. Nasprotno, jaz sem tudi za razvijanje industrije, ker vem, da je Makedonija bogata z raznimi rudami in da ji je industrija najbolj potrebna. Tam, kjer so rude in drugi potrebni pogoji, je treba graditi industrijo, ker ste lahko hkrati industrijsko razviti in surovinska baza v našem gospodarstvu.«

Predsednik Tito je na poti v Kavadar obiskal tudi kmetijsko zadrugo »Iljo Vilarov«

DNEVNIK

POSVETOVANJE O KLUBIH MLADIH PROIZVAJALCEV bo danes dopoldne v Klubu poslancev v Ljubljani. Pobudo za posvetovanje je dal CK LMS. Tu bodo podali oceno in nove smernice za delovanje mladih proizvajalcev. Razen predstavnikov teh klubov iz tovarniških komitejev bodo prišli še predstavniki osnovnih organizacij mladine, kjer klubi mladih proizvajalcev še niso ustanovljeni. V LRS zdaj uspešno deluje 42 klubov, med katerimi so najboljši v Litostroju, »Iskri« v Kranju in v tovarni »IKI« v Mariboru.

LITOSTROJ JE PRODAL IRANU s posredovanjem »Tehno-Impexa« svoje vodne zasune serijske izdelave, za katere je na vsem Bližnjem vzhodu veliko zanimanje. Doslej je poslal Litostroj v Iran že štiri pošiljke vodnih zasunov raznih dimenzij, skupaj 393 kosov, prihodnji teden pa bosta odpremljeni še dve pošiljki. Vrednost teh pošiljk znaša štiri milijone dinarjev.

DELEGACIJA MLADIH ITALIJANSKIH KOMUNISTOV iz Ferrare je včeraj obiskala Muzej narodne osvoboditve Slovenije v Ljubljani. Po ogledu Muzeja so se odpeljali na Bled. Delegacija, v kateri je pet članov, se mudi že nekaj dni v Jugoslaviji kot gost mladinske organizacije iz Novega Sada.

NA SEJI OKRAJNEGA ODBORA SZDL MARIBOR so razpravljali o resoluciji okrajnega odbora SZDL Ptuj, ki predlaga združitev obeh okrajev. S predlogom so se strinjali v celoti. Združitev okrajev bo omogočila spremembe občinskih meja na meji obeh okrajev, tako kot so jih prebivalci želeli že ob ustanavljanju sedanjih občin. Na seji so ugotovili, da je združitev obeh okrajev dovolj utemeljena in koristna ter je posledica nenehnega družbeno-gospodarskega razvoja.

NAMESTNIK MINISTRA ZA ELEKTRIČNE CENTRALE ZSSR A. S. Pavlenko je včeraj prispel v Beograd. Z delegacijo sovjetskih energetikov se bo udeležil XI. posebnega zasedanja Svetovne konference za energijo, ki bo od 5. do 11. junija v Beogradu. Ob prihodu je izjavil, da ga veseli, ker se bodo energetiki iz vsega sveta zbrali prav v Jugoslaviji, ki je dosegla znatne uspehe v razvoju energetike.

NAŠI ZNANSTVENIKI SE BODO UDELEŽILI VEČ MEDNARODNIH ZBOROVANJ in sestankov kot predstavniki Akademskega sveta FLRJ. Ta zborovanja bodo prihodnji mesec, in sicer v Torinu, Gradcu, Lausanni, Varšavi, Münchenu, Genovi in Bruslju.

GIUSEPPE DE SANTIS BO SNEMAL PRI NAS. Ta znameniti italijanski filmski režiser neorealist je sklenil v Zagrebu pogodbo z »Jadran filmom« in »Avala filmom« o režiji filma »Pot v dolino«, ki ga bodo snemali v cinemascopu. V tem filmu bo igralo več znanih italijanskih, francoskih in jugoslovanskih igralcev.

DELEGACIJA ITALIJANSKIH PARTIZANOV, 22 predstavnikov »Nacionalnega združenja partizanov Italije« iz Carnia in Friula, je prispela na obisk v Zagreb kot gost Mestnega odbora Zveze borcev Zagreba. Več članov te skupine se je med vojno borilo skupaj z enotami NOV na Hrvatskem in v Sloveniji. Člani delegacije bodo danes prispeli v Ljubljano.

PRAVNI SVET ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA je na včerajšnjem sestanku razpravljal o osnutkih zakonov o pokojninskem zavarovanju in o javnih uslužbencih, ki sta ju sestavili skupni komisiji Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta. Potem ko je sekretar skupne komisije Zdenko Has pojasnil zakonski osnutek o pokojninskem zavarovanju, je Svet ta osnutek v načelu sprejel, nato pa razpravljal o podrobnostih. Delo Sveta se nadaljuje.

ŠTUDENTSKA DELEGACIJA BEOGRAJSKE UNIVERZE je odpotovala na obisk v Moskvo, kamor jo je povabila študentska organizacija moskovske univerze. V SZ se bo mudila deset dni.

S SODELOVANJEM V GOSPODARSKEM IN DRUŽBENEM ŽIVLJENJU

INVALIDI LAŽE IN USPEŠNEJE UREJAJO TUDI SVOJE PROBLEME

Zveza vojaških vojnih invalidov Slovenije šteje 34.863 članov, od tega je 10.134 osebnih, ostali pa so družinski invalidi. Težišče dela organizacije je predvsem na urejanju problemov članstva, kar je tudi izhodišče za njeno uveljavljanje. Skrb za socialno in zdravstveno zaščito članstva sicer ni dala zaželenih uspehov, ker je urejanje teh problemov odvisno od materialnih možnosti družbe ter od vsklajevanja vojnih in mirovnih invalidov z njihovim položajem v družbi.

V omejenih možnostih so invalidske organizacije urejale tudi probleme otrok padlih borcev, ker je to naloga tudi drugih organizacij, predvsem ZB in oblasti. Precej pa so invalidske organizacije storile za preusposabljanje, zaposlitev in splošno rehabilitacijo osebnih invalidov, posvetile veliko skrb težkim invalidom itd.

Zveza vojaških vojnih invalidov je kolektivni član Socialistične zveze delovnih ljudi. Člani zveze kot sestavni del celotne družbeno-politične dejavnosti uspešno sodelujejo v družbenem upravljanju in v množičnih organizacijah. Invalidska organizacija ima zaradi uveljavljanja pravic članstva, ki izvirajo iz širokega invalidskega varstva, sicer svoje specifične naloge, ki jih uveljavljajo v najtesnejšem sodelovanju z drugimi organizacijami in organi ljudske oblasti. Nenehna skrb za članstvo in urejanje njegovih socialnih in zdravstvenih vprašanj nujno zahteva sodelovanje invalidov v raznih svetih in komisijah ljudskih odborov. Invalidske organizacije so sodelovale že pri ustanavljanju občin, in tako z njimi že od vsega začetka navezale tesne stike, pa tudi z njihovimi sveti in raznimi komisijami. Sedaj sodeluje v svetih za socialno varstvo in zdravstvo ter v raznih komisijah okrajev 72 invalidov, v občinskih svetih in komisijah pa je izvoljenih 1736 invalidov. V občinskih odborih Socialistične zveze sodeluje 1539, v organizacijah ZB 1089, pri Rdečem križu 1526 in v društvih prijateljev mladine 311 invalidov.

Razen tega se invalidi tudi vedno bolj uveljavljajo v organih delavskega upravljanja v podjetjih. V delavskih svetih in v upravnih odborih je 1435 invalidov, a vedno bolj so cenjeni invalidi, ki so se prekvalificirali ali izučili raznih poklicev.

K skupnemu delu s Socialistično zvezo in drugimi organizacijami so veliko prispevali občinski odbori invalidskih organizacij. Nekateri niso dosegli tolikšnih uspehov, ker se člani niso dovolj zanimali za razne probleme. Zelo pa so se invalidske organizacije izkazale pri organiziranju raznih prireditev, posebno invalidskih tednov v okrajih Maribor, Celje in Ljubljana. Invalidski tedni so bili vsebinsko in programsko zelo bogati. V Novem mestu je uspel tudi festival invalidov, na katerem je prvič v večjem obsegu prišel do veljave invalidski šport. Ko govorimo o raznih oblikah dela in uveljavljanju invalidov v našem družbenem življenju, naj omenimo tudi priljubljeni partizanski invalidski pevski zbor, ki si je s partizansko pesmijo osvojil publiko širom po Jugoslaviji in tudi izven naših meja.

M. R.

S POSVETOVANJA V INŠTITUTU ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO V LJUBLJANI

HITREJE IN BOLJE

Predstavniki lesnoindustrijskih podjetij so ugotovili, da lahko znatno izpopolnimo lakiranje izdelkov, kar je doslej tej industriji povzročalo velike težave — 50% prihranek laka, še večji prihranek časa — Obetajo še nova domača sredstva za površinsko obdelavo lesa

V industriji lesnih izdelkov, zlasti v industriji pohištva, si lahko v razmeroma kratkem času obetamo precejšen napredek. Na posvetovanju o površinski obdelavi lesa, ki je bilo te dni v Inštitutu zagozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani, so namreč ugotovili, da lahko znatno izboljšajo prav tisto stopnjo proizvodnega procesa, ki lesni industriji povzroča največje težave: površinsko obdelavo lesa. Gre za barvanje, lakiranje in loščenje, ki izdelkom daje lepši videz in jih varuje pred vsakovrstnimi zunanjimi vplivi.

Udeleženci omenjenega posvetovanja so s pomočjo praktičnih poskusov ugotovili, da imamo vse pogoje, da tudi pri nas zamenjamo sedanje hladno lakiranje z vročim obrizgavanjem z nitrolakom, kakršno se je že močno uveljavilo v industrijsko najbolj razvitih državah. Novi način omogoča okrog 50% prihranek laka in znaten prihranek v času, saj se vroč lak posuši že v dveh urah, medtem ko je treba pri hladnem lakiranju čakati na strditev kar 24 ur. Razen tega zadostuje pri vročem postopku enkratno obrizgavanje, medtem ko je treba pri hladnem postopku večkrat ponoviti obrizgavanje.

STROJNA POLIRNA PASTA DOBRA, ROČNO PA BO TREBA ŠE IZBOLJŠATI

Zelo pohvalno so se udeleženci posvetovanja izrazili o domačih lužilih, ki so jih preizkusili na raznih vzorcih lesa. S poskusi so ugotovili, da lužila, ki so jih napravili v ljubljanskem gozdnem inštitutu, prav nič ne zaostajajo za uvoženimi. Prav tako dobro je prenesla preizkušnjo domača nitropolirna pasta za strojno obdelavo. Le pasta za ročno poliranje lakiranih površin se to pot še ni povsem izkazala. Nekateri predstavniki lesno-industrijskih podjetij so se sicer zadovoljili z njeno kakovostjo, večina pa jih je menila, da jo bo treba še izpopolniti. Ugotovili so, da je pasta, s katero je najprej treba obdelovati lakirano površino, prešibka, da bi z njo lahko dovolj zbrusili oziroma zgladili lak. Tako je Inštitut dobil nalogo, naj to pasto napravi močnejšo, bolj grobo in jo bo kemična industrija šele potem začela proizvajati.

Pomemben uspeh je posvetovanje zabeležilo tudi s tem, da so se na njem predstavniki največjih kemičnih tovarn v Jugoslaviji zavezali, da bodo takoj začeli pripravljati uvedbo standardov za izdelavo lakov in drugih sredstev za površinsko obdelavo lesa.

V splošnem lahko rečemo, da je posvetovanje uspelo. Zato ni čudno, da so na njem med drugim tudi sklenili, da bodo še organizirali podobna posvetovanja, ki jim je namen izboljšati industrijsko proizvodnjo. Na enem izmed teh sestankov bodo bržčas obravnavali tudi uporabnost novih vrst loščil, ki jih prav tako pripravlja ljubljanski gozdni inštitut. Le-ta je tik pred tem, da dokončno določi sestav loščil za vse naše vrste lesa in bomo torej lahko že v kratkem prešli na domačo proizvodnjo tudi teh sredstev za površinsko obdelavo lesa.

Vh.

S ŠESTEGA POSVETOVANJA URBANISTOV JUGOSLAVIJE

PLODNA RAZPRAVA o regionalnem planiranju

Aranđelovac, 31. maja. — **Na osnovi podatkov treh, v posebno knjigo za udeležence posvetovanja natisnjenih referatov, štirih koreferatov in dveh razstav traja že drugi dan pomembna razprava o načelnih, metodskih in organizacijskih vprašanjih regionalnega prostornega planiranja.**

Posvetovanja se udeležuje kakih 150 arhitektov, ekonomistov, geografov in inženirjev raznih strok, zdravnikov ter prosvetnih in javnih delavcev iz vseh delov naše države. Navzoča sta tudi član Zveznega izvršnega sveta Milentije Popović in podpredsednik Izvršnega sveta Srbije Slobodan Penezić.

Vsi referati in diskutanti so povdarjali, da je regionalno prostorno planiranje nujnost, da smo v tem pogledu v zaostanku za gospodarskim in občim družbenim razvojem naše države. Dobro zastavljeno regionalno planiranje pa bo prinašalo v gospodarsko in sploh v družbeno planiranje in oblikovanje teh planov več skladnosti in smotrnosti.

Razlike so se pokazale na posvetovanju glede poti, kako ostvariti in razvijati regionalno prostorno planiranje. Pokazali sta se dve zamisli: z idealističnimi in zato bolj ali manj meglenimi elementi v razpravo dana koncepcija znanega beograjskega arhitekta Nikole Dobrovića in realistična, iz naše družbene stvarnosti oblikovana zamisel, izražena v uvodnem referatu ing. arh. Marjana Tepine in v skupnem referatu treh zagrebških urbanistov: ekonomista Frana Gašparovića, ing. arh. Branka Petrovića in geografa Stanka Žuljića. Zato je tudi razprava potekala deloma v znamenju borbe mišljenj. Opredelila pa se je očitno za realistično, znanstveno pot: to je, kratko povedano, za konkretno sodelovanje vseh potrebnih strokovnjakov in ne za Dobrovićevo nazovi umetniško »pontencialno planiranje in dirigente planiranja«.

Doslej so glede regionalnega planiranja storili največ na Hrvatskem. To se ni videlo samo iz stališč hrvatskih diskutantov, ampak sta to nazorno pokazali še zlasti obe razstavi regionalnih planov, to je regionalni plan krapinskega okraja in regionalni plan reškega okraja, ki sta jih izdelala Urbanistični inštitut Hrvatske oziroma Urbanistični inštitut na Reki. Zlasti krapinski primer je pomemben tudi kot pionirski prispevek k metodologiji regionalnega planiranja. Prispevek Slovenije predstavlja v koreferatu in z brošuro prikazana regionalna študija ing. arh. Saše Sedlarja in sodelavcev Projektivnega ateljeja v Ljubljani, ki obravnavajo glavno mesto naše republike kot zaposlitveni center. Regionalni plan Pomurja je zaradi nerazumevanja dela lokalnega političnega vodstva ostal žal le pri začetkih. Je pa eden izmed dokazov, da je za uspešno regionalno planiranje, kakor je bilo poudarjeno na posvetovanju, potrebno sodelovanje organizacij za to planiranje s prizadetimi organi ljudske oblasti in z njihovimi organizacijami za gospodarsko oziroma družbeno planiranje sploh.

Posvetovanje je razčistilo vrsto načelnih, metodoloških in organizacijskih vprašanj v zvezi z regionalnim planiranjem. Kakor vse kaže, bo uspelo, da bo primer Hrvatske postal kmalu praksa vseh naših republik.

Ni dvoma, da je 6. posvetovanje Zveze društev urbanistov Jugoslavije dalo tehten prispevek k teoriji in praksi socialističnega družbenega planiranja sploh.

J. L.

NEKAJ O ŠTUDIJU MEDICINE na ljubljanski univerzi

Znano je, da traja študij medicine šest let. Po dolgem in napornem delu je bil za tak študij že lani pripravljen in sprejet učni načrt, kmalu pa bo dokončan program. Načrt predvideva, da bo šesto študijsko leto namenjeno izključno praksi in se za razliko od drugih semestrov lahko začne že v juniju, namesto v septembru. Tako bo že sedaj v juniju prva skupina študentov vpisala prvi praktikum iz interne medicine, ki se jim šteje v šesti letnik. Od septembra naprej se bodo takšni praktikumi vrstili tudi iz ostalih predmetov. Pri uveljavljanju učnega načrta ima medicinska fakulteta številne težave in vse osebje polne roke dela. Tak študij je pri nas nekaj popolnoma novega.

Vsekakor so največje težave s prostori in kadri, ker medicinski fakulteti primanjkuje obojih. Da ne bi študij trpel, je odločila Fakultetna uprava, naj se učna baza razširi tudi na ostale bolnišnice in so za sedaj predvideni oddelki vojaške bolnišnice v Ljubljani, kolikor bo le-ta mogla to sprejeti. V naslednjih letih pa bi zajeli nekatere oddelke v Mariboru, Celju in drugih bolnišnicah izven Ljubljane. Takšna začasna rešitev je nujna, dokler ne bo v Ljubljani zrastla nova fakulteta z novimi klinikami.

Novi učni načrt predvideva razen praktičnega šestega letnika še dve obvezni praksi, in sicer iz nege bolnikov po II. letniku in polivalentno terensko prakso po III. oziroma IV. letniku, vsako po en mesec. Tudi s temi praktikumi bo fakulteta začela že letos, toda samo na prostovoljni osnovi.

B. S.

JUGOSLOVANSKI PEVCI SO IMELI VELIK USPEH V BELGIJI, v Verviersu, kjer je bil mednarodni festival. V finalnih tekmovanjih so osvojili prvo in tretje mesto. Veliko nagrado festivala, ki se ga je udeležilo skoraj sto pevcev iz deset evropskih dežel, je dobil romunski operni pevec Nikolae Herlac.

Strokovno šolstvo in zahteve gospodarstva

Statistični podatki o kvalifikacijah naših delavcev kažejo, da smo v gospodarstvu dosegli v tem oziru zelo visoko raven. Kar 46% vseh delavcev je kvalificiranih ali celo visoko kvalificiranih. Ta številka pa nas ne sme zapesti. Ne prikazuje namreč resničnega strokovnega znanja oziroma sposobnosti naših kadrov, ampak le količino podeljenih spričeval, ki pa so bila v mnogih primerih bolj sredstvo za doseganje ustreznejše — višje plače kot dokaz strokovne sposobnosti prizadetega delavca.

Vzrok za stremljenje po priznanju višjih kvalifikacij, kot so v resnici potrebna na posameznih delovnih mestih, je znan. Podjetja so si namreč še nedavno le tako lahko zagotovila možnost, da so si lahko zvišala plačni sklad. Sedaj, ko postaja za višino delavčevih prejemkov vse bolj odločilna njegova storilnost — saj so prejemki vedno več delavcev odvisni od količine in kakovosti dela, ki ga opravijo — v podjetjih prihaja do drugih teženj. Sedaj mnogo bolj odločno in sistematično iščejo načine, kako hitro kar najbolj usposobiti svoje kadre, da bodo povsem kos svojim nalogam. Mnoga podjetja že sistematično vzgajajo svoje delavce — teoretično in praktično na njihovih delovnih mestih — hkrati pa so zelo zaostrila zahteve do strokovnih šol.

S sedanjimi strokovnimi šolami zlasti v industriji že dlje časa niso povsem zadovoljni. Očitajo jim, da svoje gojence premalo seznanjajo s praktičnim delom, tako da se absolvent zlepa ne znajde na delovnem mestu v podjetju, čeprav ima spričevalo za tako in tako kvalifikacijo. Zato v podjetjih vse bolj pogosto zahtevajo, naj strokovne šole svoje delo bolj prilagodijo potrebam gospodarstva, za katerega vzgajajo kadre.

O problemih strokovne vzgoje kadrov je ta četrtek razpravljala tudi republiška komisija za vprašanja produktivnosti dela in zadelovna razmerja. Razprava je pokazala, da s sedanjim delom strokovnih šol v resnici ne moremo biti zadovoljni. Njihove učne programe je treba spremeniti. Med drugim naj bi bili ti programi manj togi kot doslej — bolj prilagojeni zahtevam posebnih razmer na posameznih področjih. Pri okvirnem določanju programov naj bi razen prosvetnih organov sodelovali tudi drugi, ki jim je poverjena skrb za vzgojo kadrov, torej tudi predstavniki gospodarskih organizacij ter sindikatov.

Razprava o strokovni vzgoji kadrov se seveda ne bo smela omejiti samo na vprašanje take vzgoje po strokovnih šolah, ampak bo treba določiti ustrezno mesto tudi priučevanju in izpopolnjevanju v podjetjih, kjer prav s tem načinom strokovne vzgoje dosegajo v zadnjem času velike uspehe. Ti uspehi se kažejo v znatnem povečanju storilnosti, kar je konec koncev osnovni namen vseh, ki se ukvarjajo s strokovno vzgojo kadrov.

Vh

Prijateljska pot

Obisk našega državnega sekretarijata za zunanje zadeve Koče Popovića na Norveškem sodi med tiste prijateljske uradne obiske, v katerih je razen izpolnitve državnega poslanstva izraženo mnogo neposrednih človeških elementov. Čeprav sta Jugoslavija in Norveška zemljepisno daleč druga od druge ter različni po svoji zgodovini in celi vrsti lastnosti ter potez, značilnih za sleherno deželo, so se razvila med našimi narodi čustva simpatij in prijateljstva. Na dveh nasprotnih koncih Evrope je trdno naravno zgodovinsko okolje ustvarilo v narodih obeh dežel lastnosti, ki so prišle v nedavnih usodnih časih njunega narodnega življenja v svobodoljubnem ponosu in neomajnosti do zelo sorodnega izraza. To vojno prijateljstvo so še bolj poglobili grobovi naših ljudi, raztreseni po Norveški in tisto nesebično prijateljstvo in pomoč, ki so jo Norvežani nudili jugoslovanskim borcem, interniranim v njihovi deželi v najbolj kritičnih trenutkih.

Imamo pa tudi žive vezi sedanjosti. Vtem ko imajo Norvežani že 25 let socialistično vlado in ko so živ primer čedalje globljega prodiranja novega v staro, je naša dežela živo torišče izpodrivanja starega iz novega. Zamotana družbena preobrazba v obeh deželah vzbuja medsebojno zanimanje in čedalje živahnejše izmenjave izkušenj na vseh področjih. Zadostuje omeniti, da nas je delegacija Norveške delavske stranke obiskala že leta 1951, da sta se tovariša Kardelj in Vlahović mudila na Norveškem leta 1954 in da je predlanskim to skandinavsko deželo obiskala tudi delegacija SZDLJ.

Lani je norveški zunanji minister Lange obiskal Jugoslavijo, zdaj pa mu vrača obisk državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki bo napravil v mednarodnih stikih še korak dalje v poglabljanju našega prijateljskega sodelovanja ter okrepil vezi med obema deželama. Pred letom dni sta zunanja ministra obeh dežel skupno z zadovoljstvom ugotovila, da se je mednarodni položaj zboljšal in izjavila, da sta obe deželi pripravljeni na nove napore, da bi prispevali k popuščanju napetosti ter ustvaritvi zaupanja in sodelovanja med narodi.

Medtem je bilo več važnih dogodkov, ki so pokazali, da je zdaj bolj kakor kdaj koli potrebno, da ukrenejo vlade in narodi vse, kar je v njihovih močeh, da se mednarodna skupnost vrne na pot mirnega obravnavanja še neurejenih vprašanj in zboljšanja mednarodnega položaja. Temu namenu mnogo koristijo neposredni stiki med državniki. V tej luči bo obisk državnega sekretarja Popovića presegel okvire norveško-jugoslovanskih stikov in dobil širši pomen. Prepričani smo, da bo nova izmenjava gledišč med Kočo Popovićem in norveškimi državniki splošno koristna. Minister Lange je pred letom dni poudaril, da različno obravnavanje posameznih problemov ne pomeni, da so cilji naših dežel različni, ker sta »obe deželi življenjsko zainteresirani na tem, da se vojna prepreči in da se utrdijo mir, medsebojno razumevanje in sodelovanje med vsemi deželami.« J. A.

Kongres KP Izraela

Tel Aviv, 31. maja (AFP). Tu se je včeraj začel nacionalni kongres KP Izraela, na katerem se je zbralo 300 delegatov, med njimi tudi okrog 70 Arabcev. Generalni sekretar Partije Mikunis je v svojem govoru poudaril, da se izraelski komunisti borijo za mir s sosednjimi arabskimi deželami, zlasti z Egiptom in Jordanijo. Poslanec Wilner je kritiziral Ben Gurionovo vlado in hkrati pozdravil alžirske nacionaliste in vse tiste, ki se v Jordaniji borijo za svobodo.

Poslopje, kjer zaseda kongres, je obkoljeno od močnih policijskih sil.

Sprostitev trgovine

med Veliko Britanijo in LR Kitajsko

London, 31. maja (Tanjug). Velika Britanija se je odločila za ublažitev omejitev v trgovini s Kitajsko. Angleški zunanji minister Selwyn Lloyd je včeraj popoldne v Spodnjem domu poudaril, da bodo veljale odslej za izvoz na Kitajsko omejitve, kakršne veljajo v trgovini s Sovjetsko zvezo. Sporazumi o novih kvotah bodo začeli veljati čez nekaj tednov. Lloyd je poudaril, da bo Velika Britanija »nadaljevala določeno politiko sodelovanja s prijatelji in zavezniki v sistemu kontrole nad trgovino s Sovjetsko zvezo in Kitajsko v skupno korist varnosti«. Izrazil je upanje, da bo britanskemu zgledu sledila tudi večina drugih dežel.

Ministrstvo za trgovino je objavilo tudi že seznam blaga, ki ga bodo lahko odslej iz Velike Britanije izvažali na Kitajsko. Med drugim bodo izvažali orodne stroje, električne stroje in generatorje, motorna vozila, lokomotive, vagone itd.

Predstavnik vlade je sinoči izjavil, da se večina dežel zahodne Evrope strinja z Veliko Britanijo glede bodoče trgovine s Kitajsko in da bodo tudi druge države enako omilile dosedanje omejitve v svoji trgovini s Kitajsko. S tem je komentiral poročilo ameriškega zunanjega ministrstva o tem vprašanju, po katerem dežele Zahodne Evrope podpirajo gledišča ZDA. Izjavil je tudi, da se bo letošnji izvoz angleškega blaga na Kitajsko v primerjavi z lanskim podvojil. Angleška vlada je prepričana, da ZDA ne bodo segle po represalijah proti deželam, ki hočejo nekoliko sprostiti trgovino s Kitajsko.

Nezadovoljstvo v ZDA

Washington, 31. maja (AP). V uradnem poročilu zunanjega ministrstva o sklepu angleške vlade, da bo ublažila omejitve v trgovini s Kitajsko, je poudarjeno, da so ZDA nezadovoljne s stališčem Velike Britanije. Poročilo pripominja, da bodo ZDA zase tudi v prihodnje vztrajale pri »popolnem embargu«. Po mnenju ameriških uradnih krogov bo dal sklep londonske vlade pobudo, da bodo tudi druge države, kakor so Japonska, Zahodna Nemčija, Francija in Italija sledile angleškemu zgledu. Tukajšnji opazovalci pravijo, da je sklep Londona najhujši diplomatski poraz, kar jih je zadala Velika Britanija ZDA po angleškem in francoskem napadu na Egipt. Menijo tudi, da bo to stališče Velike Britanije povzročilo poslabšanje stikov med obema deželama. Washingtonski krogi računajo s tem, da bo angleški ukrep zadel tudi na odločno obsodbo nekaterih članov Kongresa.

Pozornost na Japonskem

Tokio, 31. maja (AFP). Japonska vlada je davi proučila angleški sklep o ublažitvi omejitev v trgovini s Kitajsko. Predstavnik vlade je izjavil, da so na seji sklenili o tem takoj poročati predsedniku vlade Kišiju, ki pravkar v gospodarski misiji potuje po deželah Jugovzhodne Azije.

DOGNANJA INDIJSKIH STROKOVNJAKOV

Delavsko upravljanje

v našem gospodarstvu — primer neposredne demokracije

New Delhi, 31. maja (Tanjug). Tu so objavili poročilo vladne delegacije, ki je bila lani v jeseni v več evropskih deželah in je proučila razne sisteme sodelovanja delavcev v upravljanju podjetij, da bi na podlagi tega pripravili sodelovanje indijskih delavcev v upravljanju. Delegacija je bila v šestih evropskih deželah, najbolj pa se je zanimala za delavsko upravljanje v Jugoslaviji.

Dežele, ki jih je prepotovala, deli v poročilu v dve skupini: v prvo uvršča tiste, v katerih sodelujejo delavci samo v posvetovalnih organih in imajo samo svoje predstavnike v upravi, kakor so Velika Britanija, Švedska, Francija in Nemčija, v drugo skupino pa postavlja Jugoslavijo, o kateri je v poročilu rečeno, da »so delavci sami uprava in da v tej deželi ni posvetovalne vloge ne delitve s privatnimi kapitalisti«.

»Način, kako Jugoslovani obravnavajo svoje gospodarstvo, napravi na človeka vtis velikega laboratorija,« je rečeno v poročilu. »Tisto, kar so ustvarili Jugoslovani, imenuje komisija neposredno demokracijo. Njeno temeljno načelo je decentralizacija. Na področju industrije je neposredna demokracija izražena v sistemu delavskega upravljanja.«

Poročilo podrobno razlaga delovanje delavskih svetov in upravnih odborov ter citira obširne izvlečke iz člankov in razprav jugoslovanskih družbenih in političnih delavcev o tem vprašanju. Med drugim opisuje delegacija svoj obisk v »veliki tovarni motorjev pri Beogradu« in pravi, da je dobila vtis, da se mudi v veliki zadrugi. Delegacija ugotavlja, »da so v Jugoslaviji ustvarili ustrezne družbene pogoje za samoupravljanje, ker v tej deželi ni razrednih čustev in velike neenakosti v dohodkih.«

Delegacija opisuje tudi večer, ki ga je preživela na delavski univerzi v Beogradu, in poudarja, da je tudi neznanje jezika »ni motilo, da ne bi čutila vzdušja odkritosrčnih prizadevanj«. Na koncu opozarja na podobnosti med jugoslovanskim in indijskim gospodarstvom. Na vprašanje, koliko bi lahko jugoslovanski sistem uporabili v Indiji, odgovarja z besedami dveh jugoslovanskih voditeljev: »Ni treba posnemati našega zgleda... vi imate dovolj časa in svobode, da najdete svojo pot.«

PISMO IZ NEW YORKA

ALI BO MILLER OBSOJEN?

»Totalna diplomacija ogroža duha narodov«

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

New York, maja

Obravnava proti znanemu ameriškemu književniku Arthurju Millerju je bila zaključena 24. maja, razsodba pa bo razglašena pozneje. Ameriška in sploh svetovna javnost se zanjo seveda zelo zanima. Ljudje se vprašujejo, ali bo Miller obsojen ali oproščen.

Arthur Miller, ki je dobil Pulitzerjevo nagrado in napisal mnogo po vsem svetu znanih dram, je prišel 14. maja pred Vrhovno sodišče v Washingtonu. Obtožili so ga, da je žalil Kongres ZDA. Lani junija je moral stopiti pred odbor Predstavniškega doma za protiameriško dejavnost. Takrat se je ta odbor ukvarjal s posli s področja predpisov o potnih listih. Raziskoval je obdolžitve, da so nekateri državljani iz ZDA baje dobili potne liste, ne da bi dali prave podatke o sebi in da so jih pozneje »zlorabili«, ko so potovali po vzhodnih deželah. Glede na podatke o književnikih, ki so bili prej povezani s KPZDA, Miller ni hotel odgovoriti samo na dve izmed 200 vprašanj. Priznal je, da je hodil na sestanke književnikov, povezanih s KPZDA, ni pa bil njen član. Izdati pa ni hotel nobenega imena, češ da mu vest tega ne dopušča.

Po odboru je prišlo na vrsto sodišče. Sodnik je vztrajal na tem, da je bil Miller svoj čas sprejet v članstvo KPZDA. Obravnava je bila burna samo v začetku, ko je bilo govora o Millerjevem napadu na zunanjo politiko ZDA na kongresu Zveze ameriških književnikov. Miller je tik pred sodno obravnavo obsodil »totalno diplomacijo«, češ da »ogroža duha umetnosti in samih narodov«. Kot izrazit primer za to je navedel politiko zunanjega ministra Dullesa, ki je malo prej nastopil proti ameriškim zahtevam, da bi ameriški novinarji odpotovali na Kitajsko. »Iz lastnih izkušenj lahko rečem,« je rekel Miller na kongresu, da veljajo drame in dramski pisatelji za nekaj, kar je podvrženo udarcem višje politike in da torej velja pravica, da jim prepovedujejo potovati v tujino, vtem ko doma z drugimi sredstvi preprečujejo, da bi stopili pred javnost.« Miller je napadel zunanje ministrstvo, da se vmešava v prodajo ameriških knjig v tujini in da mnogim tujim znanstvenikom onemogoča prihod v ZDA. Na koncu je izjavil, da je dolžnost književnikov, da govore resnico, brez katere ni življenja.

Proti sodni obravnavi zoper Millerja je nastopilo tudi več uglednih književnikov. Obravnava pred Okrožnim sodiščem v Washingtonu se je polagoma spreminjala v pravniški dvoboj med predstavnikom obtožbe in obrambe. Trajala je 10 dni in proti koncu se javnost ni več dosti zanimala zanjo. Nazadnje so se ljudje že vprašali, ali ne gre za to, da bi bil volk kolikor toliko sit, koza pa cela. Na to misel so marsikoga napotile tudi druge okoliščine. Nedavno so pred Vrhovnim sodiščem govorili o nekem advokatu, ki je bil tudi obtožen, da je prej pripadal KPZDA. Sodišče je bilo mnenja, da mu nobena oblast ne more kratiti pravice do advokatske prakse, ker samo članstvo v preganjanji organizaciji še ne pomeni, da »človek nima dobrih moralnih kvalitet«.

Takih in podobnih primerov, da oblasti niso nastopile proti ljudem, katerih političnо prepričanje ni v skadu s prakso Odbora za protiameriško dejavnost, je bilo še več. Tako je neki bivši visoki funkcionar zunanjega ministrstva, ki je bil zaradi vohunstva v prid ZSSR obsojen na več let ječe, napisal knjigo, v kateri kar mrgoli hudih obdolžitev proti kongresnemu odboru za protiameriško dejavnost in posameznim članom Kongresa, pa jo je javnost sprejela brez večjega odpora. Zadnje čase je bilo v ZDA tudi več neprijetnih afer z ljudmi iz umetniškega sveta, katerih imena so prišla svoj čas na črne liste, da so morali delati pod izmišljenimi imeni. Napisali so več del, ki so žaslovela predvsem v ZDA, pa tudi v tujini. Tako je bilo tudi z avtorjem zgodbe za film »Hrabri«, ki je dobil Oscarjevo nagrado. Nagrade mu pa niso mogli izročiti, ker avtorja nihče ni mogel najti. Revija »Nation« je nedavno napovedala možnost, da bi nekega dne razburila javnost vest, da so mnoge teh nagrad dobili ljudje, ki delajo anonimno, ker so njihova imena na zloglasnih starih črnih listah.

Tako mnogi mislijo, da se bo tudi Millerjeva zadeva končala tako, da bo izrečena zelo mila kazen, če že ne bo oproščen. Sodnik bo moral hočeš nočeš upoštevati razen čisto juridičnih, še druge momente.

Blagoje Lazić

Lastni gospodarski interesi

narekujejo tudi Franciji opustitev embarga v trgovini s Kitajsko

Pariz, 31. maja (Tanjug). Francoski politični krogi izražajo danes prepričanje, da bo nova vlada nemudno odpravila embargo v trgovini s Kitajsko. Predstavnik vlade, ki še opravlja posle do imenovanja nove, danes ni hotel komentirati sklepa Velike Britanije o ublažitvi omejitev trgovine s Kitajsko. Francoski poslovni krogi pa izražajo svoje zadovoljstvo spričo angleškega sklepa. Francija si spričo pomanjkanja deviz že dobro leto prizadeva povečati svoj izvoz, promet s Kitajsko pa je zaradi omejitev še zmerom pasiven. Pred vojno je bila Kitajska največji francoski izvozni trg v Aziji, saj je odpadlo nanjo blizu 5 % vse francoske zunanje trgovine.

Prvo povojno pogodbo sta sklenili obe deželi šele leta 1954, toda vrednost menjave blaga je znašala pičlih 7 milijard frankov. Sedanji blagovni promet še ni dosegel niti petine predvojnega. Zato pripisujejo gospodarski krogi velik pomen sedanjemu potovanju bivšega predsednika vlade Edgara Faurea v Peking. Če bi Francija ublažila omejitve v trgovini s Kitajsko, bi to nedvomno sprožilo tudi revizijo francoskega stališča nasproti kitajskemu vprašanju v OZN in pripomoglo k normalizaciji diplomatskih stikov med obema dežalama.

Britanski volivci zapuščajo konservativno stranko

London, 31. maja (Reuter). Na včerajšnjih nadomestnih volitvah v londonskem okrožju Hornsey je dobila večino konservativka Gammans, v East Hamu pa laburist R. Prentice, ki je dobil nad 12.000 glasov, medtem ko je dobil njegov glavni konservativni nasprotnik pa skoraj polovico manj. Volitve so pokazale, da priljubljenost britanske konservativne stranke še nadalje upada. V Hornseyu se je skrčila konservativna večina od prejšnjih 13.000 glasov na dobrih 3000. V East so laburisti nadalje okrepili svoj vpliv. Tudi na nadomestnih volitvah v Edinbourghu na Škotskem se je konservativna večina zmnjšala od 13.000 na 4600.

»Upor« proti Molletu

Pariz, 31. maja (Tanjug). — Skupina nad 80 prvakov Socialistične stranke je zahtevala danes nujno in radikalno spremembo alžirske politike in začetek pogajanj z alžirskim političnim gibanjem. V pismu, ki so ga poslali vodstvu stranke, poudarjajo, da je mesto Socialistične stranke v opoziciji.

»Uporniki« so obdolžili Molleta, da se je izneveril politiki, razglašeni pred volitvami v začetku lanskega leta, in da je popustil skrajni desnici in ultrareakcionarnim kolonialističnim gibanjem Francozov v Alžiru. Po njihovem mnenju bi morala nova vlada obnoviti svobodo tiska, zborovanj in organizacij ne samo v Alžiru, marveč tudi v Franciji, kjer se množe protizakonite zaplembe časnikov in prepovedi javnih zborovanj, na katerih hočejo ljudje razpravljati o alžirskem vprašanju.

Kadarjeva spomenica

o načelnih vprašanjih v sedanji madžarski stvarnosti

Budimpešta, 31. maja (Tanjug). V poslanici, ki jo je poslal Janos Kadar partijskemu glasilu za ideološka vprašanja »Tarszaldami Semle«, je ostro obsodil dogmatizem kot pojav, ki je v minulosti preprečeval uporabo marksistično-leninistične teorije v madžarski stvarnosti. »Dogmatizem,« pravi Kadar, »je preprečeval svobodni razvoj komunistov in zato so naši tovariši notranje in zunanje dogodke presojali v glavnem na podlagi šablon.« Kadar zahteva, naj se Madžarska vrne k leninskim načelom demokratskega centralizma, od katerih sta jo odvrnila dogmatizem s pretiranim centralizmom in omalovaževanje demokratičnih načel. Hkrati zahteva ostrejši boj proti pojavom anarhizma.

V spomenici pravi dalje, da so zdaj v središču pozornosti madžarske javnosti načelna vprašanja — diktatura proletariata, vodilna vloga partije, odnosi med njo in množicami, opravljanje državnih poslov in gospodarskega življenja v specifičnih madžarskih pogojih, nadaljnja razširitev socialistične demokracije itd.

Z VSEH STRANI SVETA

OZN

EPIDEMIJA GRIPE V AZIJI

Ženeva, 31. maja (AFP). — Svetovna zdravstvena organizacija je objavila poročilo, ki pravi, da so na področju zahodnega Pacifika ugotovili nov virus gripe, ki je nedavno povzročil v Singapuru in Hongkongu veliko epidemijo. Ta epidemija se je pozneje razširila na Tajvan, Kambodžo, Malajo, Indonezijo, Saravak, Severni Borneo, Filipine in Japonsko. Na sto tisoče ljudi je zbolelo za gripo. Novi virus je odporen proti doslej znanim cepivom.

Samo na Japonskem je zbolelo za gripo okrog 100.000 otrok. Smrtnih primerov doslej ni bilo.

KAKO JE Z ENIVETOCOM IN BIKINI

New York, 31. maja (AP). Ameriški delegat v Skrbniškem svetu je na vprašanje sovjetskega delegata izjavil, da otočje Bikini in Enivetok ni prešlo v izključno last ZDA, čeprav so plačale 500.000 dolarjev prebivalcem, ki so jih morali razseliti zaradi jedrskih poskusov.

AVSTRIJA

OTROŠKA PARALIZA

Dunaj, 31. maja (AFP). Zadnje tedne je v dunajski okolici zbolelo za otroško paralizo kakih 30 otrok, ki so vsi učenci neke šole v dunajskem predmestju Kloster-Neuburg. V samem mestu pa je zbolelo za otroško paralizo v zadnjih dneh 8 otrok.

ZAHODNA NEMČIJA

DRŽAVNI PRORAČUN

Bonn, 31. maja (Reuter). Zvezni zbor je sprejel proračun za leto 1957/58, ki znaša 37,4 milijarde mark in je največji, odkar je bila ustanovljena zahodnonemška republika. Proti vladnemu osnutku proračuna so glasovali opozicijski poslanci, socialni demokrati, svobodni demokrati in poslanci Begunske stranke. Novi proračun določa največ izdatkov (9 milijard mark) za obrambo.

KITAJSKA

DEMOBILIZACIJA

Peking, 31. maja (Radio Peking). — V zadnjih 15 mesecih so v LR Kitajski demobilizirali okrog milijon vojakov. Samo v poslednjih dveh mesecih so poslali domov okrog 200.000 pripadnikov »narodnoosvobodilne vojske«. Lani je bilo skupno demobiliziranih 740.000 vojakov, ti so zdaj zaposleni na kmetijskih posestvih in v industriji.

LAOS

KRIZA VLADE

Vientian, 31. maja (Reuter). Predsednik laoške vlade Suvana Fuma je včeraj odstopil, ker so mu v parlamentu izglasovali nezaupnico.

JORDANIJA

MAFRAK IZ BRITANSKIH V AMERIŠKE ROKE

Kairo, 31. maja (Tanjug). — »Al Jaab« poroča, da so zdaj v teku ameriško-jordanska pogajanja o tem, da bi vojaško oporišče Mafrak v Jordaniji prepustili ZDA. Oporišče v Mafraku in vojaški oporišči v Amanu in Akabi so bila do nedavnega v rokah Velike Britanije.

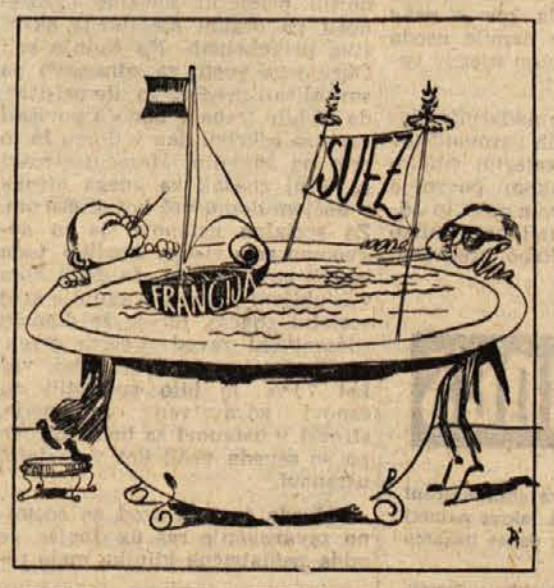

Barčica po morju plava...

SKORAJ DVANAJST LET PO HIROŠIMI

Gre za nekaj novega

česar uničevalna moč človeka doslej še ni poznala

(Od našega posebnega dopisnika)

Tokio, maja

Na Južnem Pacifiku znova eksplodirajo vodikove bombe, tokrat na Božičnih otokih. Sicer ni važno, kje delajo poskuse z njimi. Kaže, da so izkušnje Japonske samo epizoda, tako vsaj pravijo ljudje, ki bi radi z atomskimi bombami ohranili ali pa si pridobili ugled ter okrepili svoje pozicije. Za rešitev človeštva pa je treba jasno izjaviti, da Japonska ni epizoda, marveč zgodovina. Naj izreko o tem svojo besedo Japonci. Naj sami pojasnijo svoj položaj.

Mnogi pravijo, da je že dolgo tega, ko sta padli prvi atomski bombi na Hirošimo in Nagasaki. Datum je dejstvo, ki se ne spreminja: 6. oziroma 9. avgust 1945. Eksplozija prvih atomskih bomb in vojna z njimi sodi formalno gledano v minulost. S tem pa zadeva še ni opravljena. Pravzaprav se je problem takrat šele začel. Deset, enajst let po eksplozijah človeških žrtev še ni konec. Gre za nekaj novega, česar človeška uničevalna moč še ni poznala. Poglejmo, kakšne so bile posledice eksplozije prvih atomskih bomb na Japonskem.

Teiko Sasaki je bila stara komaj dve leti, ko se je razpočila atomska bomba. Bila je doma. Poškodb ni imela. Razvijala se je in živela v veselje svoje družine. Konec leta 1954 pa so se pojavili na njej znaki radioaktivnega obolenja. Začel se je boj za življenje. Po japonskem izročilu je treba izdelati tisoč papirnatih žerjavov (žerjav je ptica, ki jo na Japonskem posebno cenijo) in izmoliti toliko molitev, da se izpolni posebna želja. Mala Teiko je v bolnišnici vztrajno opravljala starodavni obred. Vsak dan so jo obiskovale sošolke in jo bodrile. Zmolila je 960 molitev in naredila prav toliko papirnatih žerjavov. Ko ji je bilo 12 let, 2. oktobra 1955 pa je umrla.

Jošito Kiomi je bil šestmesečni otroček. Deset let pozneje je kot učenec osnovne šole najprej izgubil vid, lani v januarju pa je umrl.

Kioši Tageguči je umrl lani januarja, ko mu je bilo 27 let.

Miva Hamaširo je prišel v Hirošimo deset dni po atomski eksploziji. V mestu je ostal samo dva dni. Niti slutil ni, da ima v sebi klice neozdravljive bolezni. Februarja 1956 je kot 30-letni mož umrl za levkemijo. Lani je umrlo 18, letos pa že 9 žrtev Hirošime. Torej enajst, dvanajst let po eksploziji žrtev še ni konec.

Neki japonski zdravnik mi je pripovedoval, kako je bilo v Hirošimi, ko se je nad mestom razpočila atomska bomba. Ob eksploziji se je mudil v poslopju in tako ni bil neposredno izpostavljen žarčenju, vendar pa se mu še zdaj poznajo na prsih velike brazgotine. Doslej je mislil, da bo pri tem ostalo. Vse pa kaže, da se je zmotil. Polagoma čuti motnje v krvi, kar pomeni, da bo zbolel za levkemijo ali kako podobno boleznijo. Znano je, da Japonci zelo potrpežljivo prenašajo razne tegobe in da jim človek na obrazu nikoli ne vidi, da jih mučí bolezen. Temu zdravniku pa se že na obrazu pozna, da njegov organizem nekaj razjeda. Zato ni čudno, da je rekel, da je treba prepovedati takšno in vsako drugo orožje.

Dr. Masatoši Matsušita, posebni odposlanec japonske vlade, je potoval po zahodnih deželah. V Londonu in Washingtonu so mu rekli, da razumejo bojazen Japoncev, da pa prenehanje poskusov z atomskim orožjem in nadaljnje zastrupljanje ozračja ni odvisno od njih, marveč od »druge strani«. Japoncem in drugim, ki so prišli v Kremelj, pa so rekli, da ne morejo opustiti poskusov z atomskim orožjem, dokler ne stori tega »druga stran«. Japonci se vprašujejo, ali ne bi bilo najbolj pošteno in koristno za vse, da bi poskuse s tem nevarnim orožjem opustili. Po mnenju Japoncev bi bilo treba mobilizirati vso svetovno javnost, da bi pritisnila na ljudi, ki jim ne gre v račun, da bi se nehali igrati z ognjem, da človeštvo ne bo več doživelo Hirošime in Nagasakija. Vzlic vsem svarilom in protestom pa se eksplozije atomskih in vodikovih bomb nadaljujejo.

Zato ni čudno, da so Japonci poziv predsednika Tita tako toplo pozdravili. Sprejeli so ga kot ohrabritev, ker pričakujejo, da bo sprožil akcije v najširšem, svetovnem obsegu. Dne 17. maja je nad 350.000 japonskih študentov zapustilo predavanja v protest proti angleškim in vsem drugim atomskim eksplozijam. Japonci poudarjajo, da na svetu ni samotnega kotička, kjer bi lahko delali poskuse z atomskim orožjem brez škodljivih posledic za človeštvo. Zato sporočajo svetu: »Ne pozabite na Hirošimo, na Nagasaki, na žrtve, ki so že umrle in ki jim še grozi smrt. Ne pozabite na malo Teiko.«

Andrija Primorac

NOVICE IZ NAŠIH OBČIN

31. MAJA

LJUBLJANA—POLJE:

OTROCI BODO LETOVALI

Na včerajšnji seji Sveta za socialno skrbstvo so se odločili, da bo občina letos iz svojih sredstev finansirala letovanje 150 otrok v koloniji v Piranu, približno 200 otrok pa bo letovalo v Malinski in na Mežaklji. Sredstva za letovanje druge skupine bo delno prispeval tudi okrajni svet za socialno skrbstvo.

VSI PROSILCI DOBILI POSOJILO

Na seji občinskega sklada za zidanje stanovanjskih hiš so včeraj razdelili posojilo 3.900.000 din še zadnjim osmim prosilcem, ki so zanj zaprosili. Iz tega sklada so letos razdelili skupaj 9 milijonov, računajo pa še na nadaljnih 5—6 milijonov dinarjev.

VIČ:

KORISTNE POBUDE Z ZBOROV VOLIVCEV

Pretekli teden je bilo na področju občine Vič 11 zborov volivcev, povsod pa so razpravljali o predlogu družbenega plana in proračuna za 1957 leto. Čeprav občinski ljudski odbor zaradi sugestij volivcev predloga plana in proračuna ni spremenil, pa so se vendarle pokazali nekateri problemi, ki jih bo občinski ljudski odbor moral čimprej rešiti. V občini bi potrebovali otroški vrtec, marsikje bi morali na novo napeljati kanalizacijo, urediti bi morali sistem plačevanja dohodnine ipd. Vsega tega v letošnjih načrtih niso predvideli.

»Bolniška« — ne bo več neprijetna in tesna

Zavarovanci se prav kmalu ne bodo več drenjali po tesnih in neprijetnih hodnikih in čakalnicah »bolniške« Poliklinike na Miklošičevi cesti. Že v prvih dneh junija se bo Poliklinika preselila v nedavno odprte prostore nove Poliklinike na Njegoševi cesti. Včeraj proti večeru so zaključili zadnja montažna dela na novem transformatorju, ki je v zgradbi poliklinike, danes dopoldne pa bodo priključili električni tok visoke napetosti in preizkusili že montirane električne aparature in röntgenske aparate. Če bodo te aparature brezhibno delovale, se bodo prihodnji teden preselili tudi ostali, medtem ko so že prenesli vsa skladišča in inštrumente.

V izpraznjene prostore na Miklošičevi cesti se bo vselil Zdravstveni dom Ljubljana-Center. Razširili in obnovili bodo tudi sedanje kopališče Zavoda za socialno zavarovanje, ki je bilo doslej precej stisnjeno.

Čigava je krivda za slab odziv

Ljudski odborniki naj se na zbore volivcev bolje pripravijo — Volivci žele slišati in razpravljati predvsem o tistih problemih, ki jih posebej zanimajo

Na sejah občinskih odborov skoraj vseh občin ljubljanskega okraja sprejemajo občinski odborniki te dni svoj družbeni plan in proračun. Nekateri ljudski odbori so s predlogi družbenega plana že seznanili svoje volivce, v drugih občinah pa razpravljajo volivci o družbenem planu svoje občine šele potem, ko je ljudski odbor že sprejel družbeni plan in proračun. Ponekod, n. pr. v občini Bežigrad so se ljudski odborniki za zbore volivcev slabo pripravili, kar je vsebini razgovorov na zborih volivcev samo škodilo, drugje n. pr. v občini Rudnik pa je predlog družbenega plana, ki ga je za ljudske odbornike pripravil tamkajšnji občinski upravni aparat pomanjkljiv n. pr. v odstavku o kmetijstvu, ko ugotavlja le slabo gospodarjenje kmetijsega posestva Brest, ne nakazuje pa razvoja tega posestva, kateremu se s povečanimi investicijami v barjansko zemljo prav sedaj odpirajo možnosti za razvoj. Naš včerajšnji članek o delu posestva Brest je bil prav zaradi tega pomanjkljiv. Čeprav je Mestni svet že pred meseci priporočil, naj bi zbori volivcev s posebnim poudarkom razpravljali o taksah za usluge mestnih komunalnih zavodov in o bodočih ekonomskih cenah komunalnih uslug, so ponekod zbori volivcev prešli to vprašanje. Ker se nekatere slabosti v organiziranju in pripravah na zbore volivcev v Ljubljani že nekaj let redno ponavljajo, naj s številkami in s problemi priprav na zbore volivcev ene izmed ljubljanskih občin — občine Šiška — podčrtamo glavne slabosti zborov volivcev.

GOVORICA ŠTEVILK

V občini Šiška živi 23.130 ljudi, 15.893 volivcev. v 41 volilnih enotah bi ljudski odborniki sklicali 287 zborov volivcev, če bi sklicevali volivce vsake tri mesece enkrat. Toda kolikokrat so se volivci občine Šiška dejansko sestali? Le devetinosemdesetkrat. Toda tudi teh zborov se je udeležilo malo ljudi, predvsem zato, ker so se v volilnih enotah sestajali istočasno v določenem razdobju. Poglejmo zgodovino. V prvem polletju 1955 je prišlo na zbore komaj 7,7 % volivcev, v drugem razdobju 1956. leta le 3,8 %, v tretjem razdobju lani pa spet le 5,2 %. Povprečno se udeležuje zborov volivcev v občini Šiška le 5,5 %. Če hočemo to izraziti v številkah, lahko zapišemo, da je bil največji obisk v prvem razdobju — 80 volivcev, v drugem 47, a v tretjem 40, medtem ko je obiskalo zbore povprečno najmanj v tretjem razdobju — le 11 volivcev.

PREMALO SKRBI ZA PRIPRAVE

Kje so vzroki za tako slabo udeležbo volivcev na zborih? Predvsem v tem, da so ljudski odborniki govorili na zborih volivcev preve, na splošno in so se le redko v svojih izvajanjih približali problematiki posameznih volilnih enot. Zbori volivcev so bili v občini Šiška doslej tudi premalo skrbno pripravljeni. Ljudski odborniki često niso poročali o delu ljudsega odbora, ker se v njegovo problematiko niso dovolj poglobili, niti niso nikdar poročali, koliko predlogov prejšnjega zbora volivcev je obravnaval in upošteval ljudski odbor.

»FORMULA« ZA PESTREJŠE IN BOLJ OBISKANE ZBORE VOLIVCEV

Kako organizirati zbore volivcev v bodoče? Socialistična zveza delovnih ljudi naj bi preko svojih terenskih organizacij poskrbela, da bi predsedstva zborov volivcev dnevni red na zborih sproti prilagajala obravnavanju tistih problemov, o katerih volilvci v posameznih volilnih enotah največ govore. Ljudski odborniki so tudi dolžni poročati tudi o tem, kako je rešil ljudski odbor predloge prejšnjih zborov volivcev. Čeprav je to celo z zakonom predpisano, se ljudski odborniki te svoje dolžnosti otresajo in raje govorijo volivcev o odlokih ljudskega odbora, ki so že sprejeti in tako po nepotrebnem pogrevajo nekatere probleme in raztegujejo dnevni red na zborih. Le z obravnavanjem tiste problematike, ki vsakega volivca določene volivne zanimivi, dobro obiskani in enote teži, bodo zbori volivcev zanimivi, dobro obiskani in uspešni.

V. B.

Zabeleženo

Poseben sklad za najnujnejše potrebe prebivalcev

Pobuda občinskega odbora SZDL občine Center

V četrtek je bila v Domu Maksa Perca v Ljubjani druga konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi občine Ljubljana—Center. Razen delegatov je konferenci prisostvoval tudi predstavnik Okrajnega odbora Socialistične zveze Ljubljana Mitja Ribičič, zastopniki podjetij in drugi. O delu Socialistične zveze v občini je izčrpno poročal predsednik občinskega odbora SZDL Jože Pernuš, nato pa je konferenca nadaljevala delo v treh komisija.

Na konferenci so tako v poročilu kot v razpravi obravnavali vrsto gospodarskih, političnih in družbenih vprašanj zlasti pa, kako naj Socialistična zveza vpliva in prispeva k izvajanju raznih ukrepov, ki bodo delovnim ljudem čimprej zagotovili boljše življenje. Nova delitev dohodka odpira velike možnosti za to. V občini Center bodo letos podjetja razpolagala s 553 milijoni ali s 24 % več sredstev ko lani. S tem se hkrati poveča tudi odgovornost samoupravnih organov, za pravilno trošenje teh sredstev, za pravilno politiko cen, da ne bi naraščale brez ekonomske utemeljitve. Občinski odbor SZDL pa je zaradi boljše družbene kontrole, predlagal ustanovitev posebnega sklada, ki bi vanj podjetja vlagala del sredstev iz skladov za prosto razpolaganje. S tem posebnim skladom, ki bi ga upravljal upravni odbor, katerega bi sestavljali predstavniki družbenih organizacij in podjetij, bi zadovoljili najnujnejše potrebe v občini, da bi tako omogočili delo množičnim organizacijam in društvom, zgradili razna uslužnostna podjetja, otroške ustanove itd.

V pripravah na kongres delavskih svetov je bilo v občini Center nekaj sto razprav. Delovni kolektivi so analizirali delo samoupravnih organov, ugotavljala pomanjkljivosti in sprejemali sklepe za izboljšanje. Premalo pa organizacije Socialistične zveze seznanjajo najširši krog članov o vseh gospodarsko političnih dogodkih, premalo odločne so bile pri sklicevanju zborov volivcev in tudi povezava z delovnimi kolektivi je prešibka. Zato so potrebne za politično sposobne terenske organizacije, ki samostojno vodijo politiko na svojem področju. Lani so se terenske organizacije SZ precej okrepile in večina je izvolila tudi razne komisije, ki so v pomoč odborom.

M. R.

pomenki

Želje in negodovanja Ljubljančanov...

Zadnji čas smo v uredništvu našega lista prejeli nekaj vprašanj o naši cestni razsvetljavi. »Kaj pa naša cestna razsvetljava, mar razvoj tehnike še ni zdramil tistih, ki skrbe za javno razsvetljavo v našem mestu?«, so spraševali bralci in omenjali, da imajo v drugih naših mestih lepo razsvetljene ceste s sodobnimi fluorescenčnimi svetilkami, ki potrošijo za skoraj dve tretjini manj električnega toka. Mnogi si namreč niso znali pojasniti, zakaj so prejšnji mesec na Miklošičevi cesti montirali nekaj fluorescenčnih svetilk, pa jih kmalu nato zopet sneli in namestili stare.

...ter računi pod fluorescenčnimi svetilkami

Ondan smo zato obiskali mestni zavod »Javna razsvetljava«. »Naš ekonomski račun« je rekel direktor Zavoda glede fluorescenčne razsvetljave je bistveno drugačen, kakor so računi podjetij. Res nam fluorescenčna razsvetljava omogoča prihranek pri elektriki, toda ta prihranek je ob nižji tariffi za javno razsvetljavo manjši, investicije pa so mnogo večje...

V Zavodu so nam potem pokazali obsežne analize, diagrame in kalkulacije:

Svetilke, k so jih montirali na Miklošičevi cesti, je dalo na razpolago cetinjsko podjetje »Obod« in so jih po preizkušnji vrnili s pripombami o ugotovljenih rezultatih, kakor tudi o kvaliteti svetilk. Ena sama taka svetilka stane danes 85.000 din, medtem ko stane najboljša svetilka za razsvetljavo z žarnicami 6500 din. V tistih mestih, kjer so se z uvedbo fluorescenčne razsvetljave prenaglili in so vrhu tega svetilke kupovali v času, ko so stale po 200.000 din, vedo marsikaj povedati o pogostih defektih, o velikih stroških za vzdrževanje itd. Fluorescenčna razsvetljava na prostem povzroča težave, ki jih v zaprtih prostorih ne poznajo. Navadna svetilna cev ne zdrži v mrazu 5—10 stopinj pod ničlo, ko začne utripati in se hitro pokvari. Za cestno razsvetljavo so primerne le specialne fluorescenčne cevi ACEC brez starterjev, ki jih pa pri nas še ne izdelujejo. Razen tega moramo vedeti, da je tehnika sodobne razsvetljave še v razvoju. Na Prešernovem trgu in na Karlovški cesti pred mostom preizkušajo zdaj najnovejše žarnice z živosrebrno paro in fluorescenčno oblogo na notranjem steklu. Vse kaže, da bo rentabilnostni račun za tako razsvetljavo precej ugodnejši, čeprav bi morali sprva žarnice uvažati iz tujine, med tem ko bi bile same armature cenejše in bi jih lahko izdelali doma.

Skratka, po vsem tem razgovoru se nam zdi kar prav, da v zavodu take stvari dobro pretehtajo preden se za kaj odločijo. Sicer pa moramo priznati, da je Ljubljana prav v zadnjih letih napravila glede cestne razsvetljave velik korak naprej, saj smo v štirih letih dobili tisoč novih svetilnih mest. Pred kratkim so uvedli še nove svetilke za navadno cestno razsvetljavo, ki

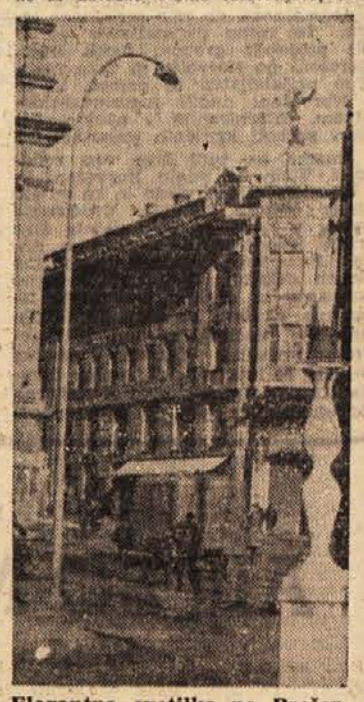

Elegantna svetilka na Prešernovem trgu je tudi poskusna. Vse pa kaže, da bo rentabilnostni račun za žarnice z živosrebrno paro in fluorescenčno oblogo ugodnejši kot za običajno fluorescenčno razsvetljavo

jih je na pobudo in po predlogih ljubljanskega zavoda začela izdelovati tovarna Elektrokovina v Mariboru in bodo verjetno vzdržale najmanj 15 let, medtem ko znaša življenjska doba običajnih svetilk v vlažnem ljubljanskem podnebju le dobri dve leti, so pa le za tretjino cenejše. Nove svetilke so izdelane iz silumina, ki ne rjavi, vijaki pa so iz brona. Zdaj uvajajo te svetilke, izdelane po ljubljanskem predlogu, tudi v drugih mestih.

S.

drobiž odlo in tam

IZLETI PLANINSKEGA DRUŠTVA »Ljubljana—Matica«. Planinsko društvo »Ljubljana-Matica« bo priredilo junija naslednje izlete: 9.6 Črna prst (1844 m), enodnevni izlet, vzpon iz Bohinjske Bistrice, sestop v Podbrdo. 9. 6. Golica (1835 m), 1 in poldnevni izlet s prenočevanjem pri Sv. Križu nad Jesenicami. 16. 6. Pršivec (1761 m), 1 in pol-dnevni izlet s prenočevanjem v domu na Komni. S Pršivca po grebenu nad Bohinjskim jezerom do planine Vogar. 23. 6. Stol (2236 m), 1 in pol-dnevni izlet s prenočevanjem v Valvazorjevi koči. 30. 6. Dovški Križ (2551 m), 1 in pol-dnevni izlet, prenočevanje v Aljaževem domu v Vratih.

Če bo v tem mesecu otvoritev koče na Slavniku, potem bo eden izmed omenjenih izletov odpadel. Slavnik (1028 m) je imenitno razgledišče nad Koprom in Trštom. Od železniške postaje Podgorje, južno od Herpelja, je do vrha komaj poldrugo uro. Pazite na objavo o otvoritvi doma na Slavniku! Podrobne informacije dobite v pisarni planinskega društva »Matica« na Miklošičevi cesti.

MEDVOŠKA MENZA ZNIŽALA CENE OBROKOV HRANE. Zaradi povišanja cen mesa, medvoška menza pripravlja sedaj brezmesen jedilnik. Tako nudijo v tej ljudski menzi brezmesno, toda okusno kosilo za 70 din, otrokom pa po 50 din.

PETARDA MED OTROKE. Včeraj popoldne se je pri Drenovem griču pripetila nenavadna nesreča, katere žrtev je postal sedemletni Ogorelec Jože. Otroci so se igrali ob železniški progi in ko je mimo pripeljal vlak, je na vsem lepem skozi okno vagona priletela na travnik PETARDA. Otroci, ki so videli pasti predmet, so se mu takoj približali. Prvi je pritekel Ogorelec Jože prav v trenutku ko je bomba eksplodirala. Mali Jožek je dobil težke poškodbe na glavi zlasti na očeh. Bil je nemudoma prepeljan v ljubljansko bolnišnico. Njegov vid je še vedno v nevarnosti.

VINJEN MOTORIST POVZROČIL PROMETNO NESREČO. Predvčerajšnjem zjutraj ob 4.10 uri se je na Tržaški cesti pred hišo št. 143. pripetila prometna nezgoda, ki se je za povzročitelja — vinjenega motorista U. M. dokaj tragično končala. Omenjeni motorist se je ob tem času z Vespo S-8682 iz bara »Slon« peljal proti domu, s seboj pa je imel tudi sopotnico H. O. Pred hišo št. 143 se je v blagem cestnem zavoju zaletel v tovornjak S-8086, upravljal ga je poklicni voznik Č. I., ki je privozil prav z nasprotne strani. Ob trčenju se je neprevidni motorist težje poškodoval, tako da so ga morali prepeljati v bolnišnico, njegova sopotnica pa je utrpela le nekaj prask.

SMRT POD AVTOBUSOM. Predsinočnjim okrog pol desetih se je pred nekdanjo topniško kasarno na Titovi cesti pripetila težja prometna nesreča. Voznik N. N., ki redno vozi na avtobusni progi Maribor—Ljubljana, je na tem odseku vozil s preveliko hitrostjo okoli 70 km na uro, vendar pa pravilno po desni strani ceste. Nenadoma je šofer zapazil na cesti nekega pešca, ki pa je sredi ceste začel oklevati, kar je bilo za pešca usodno. Voznik je sicer začel zavirati, toda bilo je prepozno in nesreča neizbežna. Šestinšestdesetletni G. F. je prišel pod kolesa avtobusa in obležal na mestu mrtev. Nesrečo je pripisati obojestranski nepazljivosti.

VINJEN KOLESAR V AVTOMOBIL. Sinoči ob 18.30 uri je pred Bavarskim dvorom na Titovi cesti vinjeni kolesar G. S. izsiljeval prednost pred neugotovljenim tovornjakom, ki je prav takrat pripeljal po Titovi cesti iz Bežigrada proti mestu. Pri tem se je kolesar zaletel v osebni avtomobil S-1149, ki je tedaj pravilno obstal na desni strani Prešernove ceste in čakal, da bi se križišče izpraznilo. Po trčenju so ugotovili majhno gmotno škodo na osebnem avtomobilu, kolesarja pa so pridržali v priporu do iztreznitve.

NESREČE: S stola je padla kmetica Marija Lovčar iz Šentvida pri Lukovici in si zlomila levo nogo v kolku. Pri nogometu si je zlomil levo golen Boris Bizjak iz Ljubljane. Kmeta Alojza Avšiča iz Drage je brcnil konj in mu zlomil levo golen. Pri igri sta se ponesrečila Janko Šerjak iz Grosupljega, ki si je zlomil desno stegnenico, in Peter Petrič iz Šenčurja, ki si je zlomil desno podlehť. Učitelj Milan Uran iz Dutovelj, se je z Vespo zaletel v kamion ter si zlomil levo stegnenico in dobil poškodbe na glavi in telesu. Avtobus je povozil upokojenca Franca Goloba iz Dolnje Stare vasi in mu zlomil lobanjo. Šiviljo Marto Zaplotnik iz Križ pri Tržiču je podrl motor, pri čemer si je zlomila lobanjo in pretresla možgane.

IZPRED SODIŠČA

Izrabljanje stanovanjske stiske je kaznivo

Kdor je toliko srečen, da ima v svojem stanovanju kak kotiček, bi moral vedeti, da je zelo, zelo mnogo takih, ki ne vedo, kje bodo zvečer spali. Zavedati bi se pa tudi moral, da tak kotiček stanovanja ne sme biti predmet špekulacije, ampak le skromen prispevek k reševanju stanovanjske stiske. Dogaja pa se nasprotno. Cene se določajo, kakor na dražbi. Kdo da več. Pri tem nastopajo še običajni posredniki, ki hočejo tudi nekaj zaslužiti. Tisti pa, ki nimajo stanovanja in so z živci že na kraju, so pripravljeni dati za to tudi zadnje, kar še imajo, samo da bi dobili vsaj najskromnejši prostor, kjer bi se lahko nemoteno odpočili.

Licitiranje s sobami je prišlo že tudi med male oglase v časopisih. Železniški strojevodja Ignac M. je čakal na primerno stanovanje za svojo sedemčlansko družino že tudi nekaj let, dokler mu ni končno stanovanjski organ lani nakazal dveh sob s kuhinjo in pritiklinami. Ena izmed sob je bila brez peči, zato se je odločil, da bosta spala z ženo in otroki v drugi sobi, oziroma v kuhinji. Druga soba je ostala prazna. Zato so vedeli tudi nekateri znanci Ignaca M. in mu prigovarjali, naj jo odda proti nagradi. K temu prigovarjanju je prispevala tudi žena svoje. Kmalu se je zglasil tudi reflektant za sobo in bil pripravljen dati Ignacu M. razen mesečne najemnine 800 din (celotna najemnina znaša pa 650 din) še 45.000 din nagrade. Pogodba je bila kmalu sklenjena. Vsa zadeva pa se je končala na sodišču, ki je v dejanju Ignaca M. videlo kaznivo dejanje oderuštva. Ker je bilo treba upoštevati več tehtnih olajševalnih okoliščin, je izreklo sodišče izredno milo kazen, tri mesece zapora in 10.000 din denarne kazni. Izvršitev kazni pa je bila odložena pogojno za eno leto.

DEČJI DOM ALI BOLNIŠNICA?

V ljubljanskem dečjem domu je vedno več otrok na zdravljenju — namesto da bi bila odprta vrata socialno ogroženim malčkom

Dečji dom je Ljubljančanom če že ne pobliže, pa vsaj po imenu dobro znana ustanova. Namenjena je za zatočišče tistim najmlajšim prebivalcem našega mesta, ki jim starši zaradi družinskih, socialnih, stanovanjskih in drugih težavnih okoliščin ne morejo, največkrat le začasno ne, nuditi toplega družinskega okolja. Če bi take ustanove ne imeli, bi se znašli nekateri izmed otrok v razmerah, ki jim drobna iskrica življenja ne bi bila kos — prav preprečevanje take nemile usode pa daje dečjemu domu njegov velik pomen.

Kaj raznolika je nadaljnja življenjska pot začasnih varovančkov dečjega doma. Nekaterim šibkim in slabotnim otrokom povrnejo pod skrbnim vodstvom moči in odpornost, da jih starši nato lahko vzamejo v svojo oskrbo, predvsem pa naj bi bil ta dom namenjen nezakonskim otrokom, ki jih dečji dom po krajši oskrbi, največkrat po dogovoru z mamico, nato odda rejnikom.

Oskrba v dečjem domu v Ljubljani je bila že doslej razmeroma draga. Glede na motive, ki so dovedli, da so otroka sprejeli v to ustanovo, pa so stroške krili, bodisi Zavod za socialno zavarovanje, bodisi starši, v najštevilnejših primerih socialne ogroženosti pa organi socialnega skrbstva pri občinah. Na zadnje seji Okrajnega sveta za zdravstvo pa smo slišali predlog in utemeljitev, da bi bilo treba v bodoče povišati ceno za oskrbni dan v domu in to celo na 1085 din. Mesečni stroški bi torej znašali za enega otroka v dečjem domu več kot 32.000 din. Za socialno ustanovo je to nedvomno zelo visoka številka, toda hkrati smo zvedeli, da dečji dom v Ljubljani polagoma zgublja svoj socialni značaj, ter je že domala zdravstveni zavod. Večina otrok, ki jih imajo v oskrbi sedaj, več kot 70 %, je bilo sprejetih na osnovi zdravstvene indikacije, stroški v ustanovi za bolne otroke pa so seveda večji kot v socialni ustanovi.

Morda je za Zavod za socialno zavarovanje res ugodnejše, če odda pediatrična klinika male rekonvalescente čimprej iz svoje klinike v dečji dom, kjer je oskrba cenejša, kot na kliniki. Toda hkrati se moramo vprašati, ali je prav, da ustanovo, ki je namenjena predvsem za varstvo socialno ogroženih otrok, postopoma spreminjamo v bolnišnico. Vedeti moramo, da bodo občine, ki nimajo kdo ve kako velikih proračunov za socialno varstvo, le z veliko težavo in le v izjemnih primerih plačevale mesečno za enega otroka 32.000 din. Ne bomo se smeli čuditi, če bodo raje odklanjale privolitev, da dečji dom sprejme za mesec ali dva slabotnega ali socialno ogroženega otroka. Gotovo bi bilo nujno potrebno pred zvišanjem oskrbnega dne v dečjem domu dobro premisliti, ali naj bo ta ustanova v bodoče del otroške bolnišnice ali pretežno socialna ustanova, v kateri je sicer delna zdravniška oskrba za slabotne, šibke otroke tudi potrebna, vendar pa v manjšem obsegu, kot v bolnišnici. Ne smemo pozabiti, da tako socialno ustanovo, kot je dečji dom v Ljubljani potrebujemo in vedeti moramo, da bo v njej oskrbnina višja, kot v rednih razmerah doma. Vendar pa ne bi smela biti tako visoka, da bi se le v izjemnih primerih odločali naprtiti domala nedoseglijive stroške staršem oziroma občinam.

M. N.

LJUBLJANA včeraj in danes

Starejši ljubljanski rod se še spominja na leseni Mesarski most, zgrajen kot tretji most čez Ljubljanico leta 1819. Ime je dobil zaradi bližnjih mesarskih stojnic. V letih 1900 in 1901 pa je bil dograjen današnji betonski most, ki je dobil ime Jubilejni most zaradi takratnega jubileja avstrijskega cesarja. Stari Ljubljančani se še dobro spominjajo, kako so utrjevali temelje in zabijali v oba bregova na stotine po več metrov dolge pilote brez kakršnihkoli tehničnih pripomočkov. Za okras mostu so postavili že pozneje bronaste zmaje kot simbol Ljubljane, zato je dobil most po prvi svetovni vojni ime Zmajski most.

Okolica mostu je bila nekdaj precej zapuščena. Tako n. pr. sredi prejšnjega stoletja Resljeve ceste sploh še ni bilo. Tudi desni breg Ljubljanice je bil še neurejen. Malo niže od mostu je točil dobro kapljico gostilničar Skrjanc. Pri njem so se zbirali narodno zavedni meščani in literati. V letu 1908 je bila dograjena takrat najbolj moderna tiskarna na Balkanu, ki v njej danes tiskamo »Ljudsko pravico«.

Kot zanimivost naj omenimo še, da je bila v današnji Kopitarjevi ulici (ime iz leta 1892), prvotni Vodni ulici (1828), nato Vodnikovi (1877) na takratni št. 3 tiskarna Terezije Eger, vdove Janeza Friderika Egerja »dushelskiga Buquestiskavza«. Tu je bilo konec 18. stoletja tiskanih največ slovenskih tiskov, med drugim prvi slovenski časnik, Vodnikove »Lublanske Novize« (1797—1800), njegova »Velika Pratika« in 5 zvezkov Japljevega »Sv. Pisma«.

R. D.

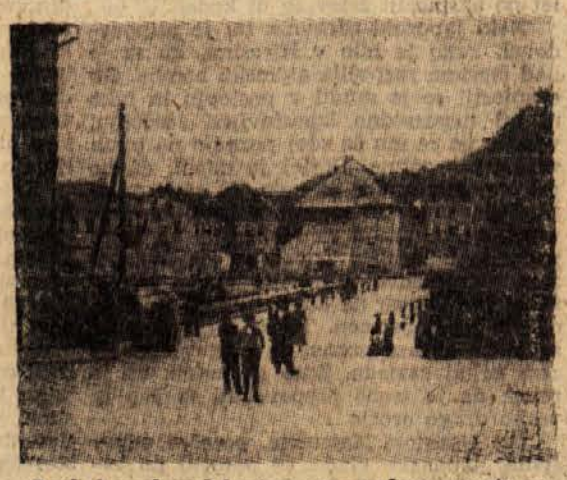

Pogled prek nekdanjega mesarskega mostu na nekdanjo Katoliško bukvarno

Zmajski most in tiskarna »Ljudske pravice« danes. Toda tudi ta podoba se bo skoraj spremenila z gradnjo šestnadstropne stavbe »Ljudske pravice«, namesto pritlikavih hišic izza stavbe, kjer je sedaj uredništvo, uprava in tiskarna našega lista

Dvanaist ur živa zakopana

Velenjskima rudarjema je nenaden vdor premoga in jalovine zaprl izhod iz rova — Ko so po osmih urah že vsi obupali, so zaslišali njuno zapomaganje

V sredo ob osmi uri zjutraj se je v velenjskem rudniku v prvi izmeni zgodila na odkopnem čelu 61. etaže nesreča, kakršne v Velenju še ni bilo. Ker pa se je iztekla s srečnim koncem, je tudi ena zelo redkih v našem rudarstvu.

Pri vrtanju strelnih luknenj v strop rova se je iznenada utrgala plast premoga, za njo pa še jalovina, ter zaprla izhod Rudolfu Novinšku in Mihu Pepelniku. Njuni sodelavci in reševalna ekipa, ki je bila takoj na mestu, niso mogli natanko ugotoviti, kje se ponesrečenca nahajata. Menili pa so, da ju je zrušek potegnil s seboj in pokopal na dnu hodnika.

Že nekaj minut po nesreči so začeli z odkopavanjem, ki pa ga je zelo otežkočalo nenehno vsipavanje jalovine, ki je sproti polnila hodnik pred njimi. To in pa ogljikov dioksid, ki se je začel pojavljati, sta po nekaj ur trajajočem izredno napornem delu odvzela reševalcem vsako upanje, da bi ponesrečenca našli še živa. Vsi so bili prepričani, da ju je zadušil plin, če ju ni ubilo že ob zrušitvi.

Med tem časom pa sta bila ponesrečenca — Novinšek in Pepelnik — nepoškodovana v majhnem delu starega in zazidanega rova opuščene etaže, ki se je vil kakih pet metrov nad stropom njunega delovnega mesta. Ob zrušitvi sta oba srečno odskočila, tako, da ju ni zasulo, in se rešila v majhen — 2 metra dolg in 1,5 m visok — del opuščenega rova, ki ga je nenehno dotekajoča jalovina popolnoma odrezala od ostalih rovov in ga še neprestano zmanjševalo. Na vso srečo pa je v luknji, ki sta bila v njej živa zakopana, vlekel ob tleh šibak zračni tok, kar je pomagalo, da se nista zadušila. Ves čas svoje strašne ječe sta ponesrečenca poslušala dogajanje pod seboj in sledila delu reševalcev ter obupno klicala, da bi jih opozorila nase. Bilo pa je vse zaman, ker ju reševalci niso mogli slišati. Le s skrajnim naporom volje sta se obdržala pri zavesti in nadaljevala s klicanjem na pomoč.

Ob 16. uri — to je po polnih osmih urah od nesreče — pa se je kopaču Ježovniku, ki je sodeloval pri reševanju, zazdelo, da sliši šibko klicanje. Postal je pozoren in res se je klicanje razločno ponovilo. Ježovnik je spoznal Novinškov glas. To je reševalce navdalo z velikim veseljem in jim še podvojilo moči za nadaljnje delo. Nekako ob 20 uri pa je požrtvovalnim rudarjem res uspelo obe žrtvi, ki sta bili živi pokopani 12 ur, rešiti iz zasutega rova in ju vrniti v življenje.

F. K.

Za poučno publicistiko

KI NAJ ŠIRI OBZORJA IN NAPOVE BOJ PROVINCIALNI ZAPETOSTI

Te dni je pri Cankarjevi založbi pričela izhajati nova zbirka z naslovom »Svet danes«. S tem v zvezi smo se obrnili z nekaj vprašanji na uredništvo založbe.

Izšli sta dve knjižici, ki nosita na zavihu napis SVET DANES. Povejte nam, kakšna zbirka je to in komu je predvsem namenjena?

Na istem zavihu smo zapisali: »Z zbirko, ki jo pričenjamo s pričujočim delom o nevarnosti jedrskih poskusov, bomo skušali ustreči čedalje večji želji in potrebi slovenskega bralca, da se kar se dá temeljito razgleda po današnjem svetu. Ta smoter bomo po svojih močeh skušali doseči s kvalitetnimi razpravami ali informativnimi deli zanesljivo poučenih piscev o najrazličnejših perečih problemih, ki tarejo človeštvo in o katerih mora danes misleč človek hote ali nehote razmišljati. To velja še toliko bolj za našega človeka, zato ker ga že naša družbena stvarnost in politična dejavnost naše dežele zunaj državnih meja nenehoma navajata k temu, da razmišlja in tudi sodi o sedanji in bodoči ureditvi sveta. Zato ga tudi ne bo moglo motiti, kadar mu bo morebiti kakšna posameznost v teh delih nekoliko nenavadna ali celo tuja.«

Kako, da ste za začetek zbirke izbrali ravno ti dve deli: Charlesa-Noëla Martina ALI JE ODBILA SVETU URA H? in Tiborja Mendeja POGOVORE z NEHRUJEM?

Odgovor je lahek: obe deli sta vzbudili veliko zanimanja po vsem svetu in so ju prevedli v najrazličnejše jezike. Tako je glas o njunem uspehu segel celo do Ljubljane. In drugo: Martinova knjiga je, menimo, izšla ravno pravi čas (kar se nam spričo tiskarske stiske le redkokdaj posreči), ko so druga za drugo eksplodirale poskusne A in H in ne vemo še kakšne bombe, ko se je napredna javnost po vsem svetu — od Japonske do Nemčije — ogorčeno dvignila zoper lahkomiselno igračkanje s smrtonosnim orožjem. Stališča naše dežele glede tega ni treba, mislimo, niti omenjati.

Tako je ta izvrstna knjiga res izšla pravi čas. Njena prednost je v primerjavi z znanstvenimi deli o teh problemih v tem, da daje tudi najbolj preprostemu bralcu dovolj poljudno razlago osnovnih pojmov iz jedrske fizike, kratek pregled zgodovine »atoma«, in njegovih odkritij, predvsem pa z utemeljenimi dokazi **opozarja in svari.** Zato so knjigi dodani tudi različni dokumenti: tabele, pismo Alberta Einsteina italijanskim znanstvenikom (»V odločilnem trenutku — in ta resni trenutek pričakujem — bom rjovel z vso močjo, ki mi je še ostala!« — medtem je veliki znanstvenik že umrl), izvleček iz poročila avtorja Francoski akademiji itd.

Druga knjiga — POGOVORI Z NEHRUJEM — je sicer manj razburljiva, zato pa nič manj zanimiva. Izšla je kot izvrstno dopolnilo k ravnokar izdani Nehrujevi knjigi ODKRITJE INDIJE (DZS). To so dobesedni zapisi štirih daljših pogovorov s človekom, ki stoji na čelu sedmine človeštva, in zajemajo v glavnem štiri obdobja njegovega bogatega življenja: detinstvo, indijsko okolje, pretres, ki ga je doživel ob srečanju z Zahodom, z revolucionarnimi gibanji in velikimi idejami iz prve polovice dvajsetega stoletja, in naposled srečanje — z Gandhijem. Ta obdobja se približno ujemajo z obdobji moderne politične preobrazbe Indije, njenega boja za osvoboditev in — danes — graditev, za prizadevanje, da bi našli svojo najbolj ustrezno pot k socializmu.

Tako je ta knjiga manj Nehrujev portret kakor njegove domovine, prebujajoče se Azije, sto in sto milijonov ljudi, ki so se ravnokar otresli kolonialnega jarma in si prizadevajo vsak po svoje po poti kar se dá hitrega napredka.

Kakor se zdi knjiga na prvi pogled samo prijetno kramljanje, zajema v bistvu vse probleme tega azijskega sveta in hkrati z njimi vse probleme, s katerimi se ukvarja današnji misleči človek kjer si bodi. Nam, ki nam je Indija pri srcu in poznamo njenega voditelja z obiska pri nas, bo knjiga povedala še toliko več.

Kakšne načrte imate še s to zbirko?

Po vsem svetu je danes te vrste poučna publicistika zelo v časteh — seveda s tem pridržkom, da založnik zadene čas ali celo uro, ko se ljudje razvnamejo ob določenem problemu. Za nas je to silno težko, ker praktično ne moremo dohajati dogodkov že zaradi neznansko počasnega procesa v naših tiskarnah (ti dve knjižici sta bili v tiskarni malodane leto dni). To pot se nam je to kljub tiskarniški zamudi posrečilo zato, ker so omenjeni problemi trajnejši od kakršne koli zamude. Poleg tega se založba pri takih edicijah srečа še z drugim problemom: **s tipično provincialno zapetostjo.** Res se zdi, da je pri nas za marsikoga veliko bolj zanimiva nogometna tekma v Zgornjem Kašlju kakor pereč svetovni problem, obdelan v dobri knjigi in na razpolago za cenen denar. Očitno je, da založba brez potrebnega odziva bralstva ne more snovati večjih načrtov, še manj tvegati precejšnja denarna sredstva, ki so za tako kolikor toliko načrtno delo potrebna.

Z omenjenima knjižicama skušamo ravno zato, ker sta po vsem svetu dosegli izreden uspeh, prebiti led te provincialne ozkosrčnosti, ki se žal kaže najbolj pri takih delih in problemih, ki bi morali postati sestavni del zavesti današnjega mislečega človeka.

Načrti? Če nam bo beročе občinstvo sámo pomagalo prebiti ta led, bomo lahko obširneje spregovorili o načrtih in jih celo uresničili, saj je v današnjem svetu toliko velikih in tudi zanimivih perečih problemov, ki bi morali zanimati slehernega človeka, ki mu je mar še kaj več kakor njegovo osebno ugodje, da ne bo težko iz številnih dobrih del izbrati najboljša.

Posvetovanje novinarjev kulturnih rubrik

V četrtek se je pričelo v prostorih Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine prvo posvetovanje novinarjev kulturnih rubrik jugoslovanskih časopisov, radijskih postaj in agencij. Poleg novinarjev iz vseh krajev države prisostvujejo posvetovanju tudi predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar, podpredsedkik skupščine Šefket Maglajlić, predsednik Odbora za prosveto in kulturo Zvezne ljudske skupščine Boris Ziherl, sekretar Sekretariata za prosveto in kuturo Zveznega izvršnega sveta Bogdan Osolnik, podpredsednik Izvršnega sveta BiH Uglješa Danilović in večje število predstavnikov kulturnih in umetniških inštitucij.

Na posvetovanju je prvi govoril podpredsednik Zveze novinarjev Jugoslavije Miro Popović, glavni referat pa je imel direktor časopisno-založniškega podjetja »Ljudska pravica« Lev Modic, ki je govoril o vlogi tiska na področju kulture, zlasti o vprašanju, koliko kulturne rubrike ustrezajo potrebam socialistične kulturne politike. Po referatu Leva Modica so imeli koreferate Vanja Kraljević, glavni urednik »Večernih novosti« o problemih šolstva, Boško Babović, urednik kulturne rubrike »Politike« o problemih kulturnozabavnega življenja v tisku in v radiu, ter Čedo Sisić, urednik kulturne rubrike sarajevskega »Oslobodjenja« o umetniški kritiki in recenzijah v našem tisku.

V razpravi, ki so jo nadaljevali včeraj dopoldne, je bilo iznesenih več predlogov, kako naj kulturne rubrike obravnavajo posamezna področja in probleme umetnosti in kulture, s posebnim poudarkom na ljudski prosveti.

V razpravi so sodelovali urednik Tanjuga Velibor Popović, sekretar za kulturo in prosveto Zveznega izvršnega sveta Bogdan Osolnik ter člana Centralnega komiteja ZKJ Boris Ziherl in Puniša Perović. Včerajšnja razprava je ponovno opozorila, da naše kulturne rubrike posvečajo vse premalo pozornosti ljudski prosveti, šolstvu in družbenemu upravljanju v kulturnih ustanovah. Boris Ziherl je v daljši diskusiji opozoril na bistvene naloge novinarjev v kulturnih rubrikah. Novinar v kulturni rubriki bi moral voditi zavestno socialistično kulturno politiko, pomagati bi moral k dvigu našega delovnega človeka, ki v sistemu družbenega upravljanja čuti vse večjo potrebo po kulturnih pridobitvah iz preteklosti in sedanjosti in se želi obogatiti z velikimi in trajnimi pridobitvami kulture.

Puniša Perović je poudaril, da bi bila podobna posvetovanja potrebna tudi za druge rubrike.

O sarajevskem posvetovanju bomo podrobneje še poročali.

NINO CARUSO

v Jakopičevem paviljonu

Opremo sodobnega stanovanja smo si doslej zamišljali kot idealno, če je bila dopolnjena še z nekaterimi umetniškimi deli, predvsem slikami in plastikami. Danes pa zavzema poleg njih važno mesto tudi keramika. Ta

Nino Caruso: Ljubimca (krožnik)

zvrst umetniškega oblikovanja ima že bogato tradicijo, saj posrečeno združuje že skozi stoletja obe komponenti, h katerima stremi sodobno umetnostno oblikovanje. To sta predvsem estetska forma in uporabnost.

V Jakopičevem paviljonu razstavlja svoja keramična dela rimski kipar Nino Caruso. V svojih delih združuje več komponent. Barvno spominja predvsem na stvaritve antičnih narodov, to je Etruščanov in Grkov. Devetindvajsetletni umetnik je rojen v Severni Afriki, njegovi starši so s Sicilije, kjer je tudi bival nekaj časa, sedaj pa ustvarja v Rimu. Vplivi vseh teh krajev se posrečeno zlivajo v njegovi keramiki, ki jo kot kipar modelira z rokami. Etruščanska dediščina se kaže predvsem v splošni barvni nastrojenosti: njegove vaze in krožniki so uglašeni na pretežno tople, le izmenoma hladne tone, nekoliko ubite in same po sebi neaktivne, ki učinkujejo živo šele v celoti. Na grške vaze spominja forma njegovih likov, čista obrisna linija, nekoliko stilizirana in vedno domiselno prilagojena obliki predmeta. Vse to pa se združi z modernim prijemom, z modernim pojmovanjem forme in barvnega izraza v popolnoma svobodno, svežo obliko. K vsemu temu je mladi kipar iznašel še posebno tehniko, tako da njegove stvaritve delujejo tudi s samo hrapavo nekoliko penasto površino, ki daje barvam vtis nekakšne starinskosti, skoraj patine.

Motivno variira od figuralike do živalskih motivov, ki se mu včasih spremenijo v čist ornament. Važno mesto zavzema pri njem motiv bikov, ki jih pa prav tako kakor druge živali ali človeške figure, formalno predela, da mu stilizirane služijo kot dober dekor, ki pa nikoli ne izgubi popolnoma svoje kreativne vrednosti. Stilizacije so domiselne, elegantne in se dobro skladajo s tradicijo, v kateri ustvarja, in z zahtevo novega, sodobnega slikarskega izraza in okusa. M.

DUNAJSKA KLETNA GLEDALIŠČA MED FESTIVALOM

Dunajska gledališka avantura, ki se zbira v kletnih gledališčih, pripravlja za dunajske festivalske dni zelo zanimive uprizoritve. Theater der Courage ima na programu le redko kdaj igrano Pirandellovo delo »Gole oblačiti«. Theater am Parkring pripravlja dramo »Orfej in Euridika« Oskarja Kokoschke. Na Dunaju še ne poznajo dramskih stvaritev velikega slikarja, zato vlada za uprizoritev izredno zanimanje. Gledališče »Tribüne« bo uprizorilo najnovejšo dramatizacijo Dostojevskega »Zločina in kazni« pod naslovom »Raskolnikow«, delo mladega dunajskega igralca Kurta Radleckerja. Na sporedu bo tudi Anouilhova »Antigona«. Najmanjše kletno gledališče, »Kaleidoskop«, se bo tudi tokrat preselilo v razvaline nekdaniega rimskega amfiteatra v Carnuntumu blizu Dunaja. Igrali bodo Sofoklejevo »Elektro« in Aristofanovo »Žensko skupščino«. V »Malem gledališču v Konzerthausu« bodo igrali kriminalno zgodbo

»Nadaljevanje na str. 2«,

v kateri nastopa znani nemški igralec Klaus Kinsky. *sf*

Miro Brajnik, Bogdana Stritarjeva, Rado Simoniti, Danilo Merlak in Vilma Bukovčeva

LJUBLJANSKI KONCERTI

Verdijev »Requiem« in Henryk Szeryng

Za tretji hors d'oeuvre pred italijansko turnejo nam je Slovenska filharmonija nudila *Verdijev »Requiem«* (Vilma Bukovčeva, Bogdana Stritarjeva, Miro Brajnik, Danilo Merlak; zbor in orkester Slovenske filharmonije, dirigent Rado Simoniti; koncert je bil v torek, 28. maja). Delo je zelo zahtevno, saj morajo biti izvajalci dovolj močni, da poslušalca zgrabijo in ga tako rekoč s silo uvedejo v tisto prav nevsakdanje razpoloženje, ki lahko velja za bistveno, vseobčo, človeško vsebino tega kultično vezanega teksta. Pri tem ima odločilno vlogo zbor, ker je osnovni nosilec in usmerjevalec razpoloženjske ubranosti, z zborom vštric pa tudi solisti zbog tehnične zahtevnosti svojih deležev; še najmanj občutljiv je orkester. V skladu s tem je bila storitev orkestra tudi res najbolj enotna, premočrtna, izrazno in tehnično zadovoljiva. Ansambel solistov se je nekoliko razhajal. Sopranistka in tenorist kakor da sta bila utrujena ali morda indisponirana; ne da ne bi bila glasovno kos svoji partiji, toda odlična sopranistka je proti koncu nekoliko popustila, tenorist pa je imel poleg zelo lepo izvedenih mest tudi nekaj manj izraznih. Bogdana Stritarjeva je v izvedbi svojega skrbno naštudiranega deleža vzdržala vseskozi na isti ravni, pa ni bila tako čustveno neposredna ko drugi trije. (Pri tej priložnosti naj popravim svojo pomotno navedbo imena Bogdana Klemenčič namesto Bogdana Stritar v nedavnem koncertnem poročilu o Dvořakovem »Stabat mater«, v katerem je tudi pela Bogdana Stritarjeva; pomota se je vrinila žal še pod sliko.) Najbolj enovito, tehnično in izrazno uravnovešeno je podal svoj delež basist Merlak. Zbor je dosegel veliko, potreboval bi pa še dela za živo vključenje v celoto in za razpoloženje, pa tudi tehnično: motila je neenotna vokalizacija latinskega teksta (tremênda in tremênda, Dómine in Dômine — tako tudi med zborom in solisti). — Mogoča je kajpak tudi takšna interpretacija te kompozicije, da pustimo čustvenost ob strani in se držimo zgolj čistih glasbenih vrednot. Dirigentova zasnova v našem primeru sicer očitno ni bila takšna, vendar se je notranja, glasbena lepota skladbe krepko čutila in to je vendar znamenje, da je bila izvedba v jedru izvrstna; le proti koncu (nekako od Agnus naprej) je moč izvedbe v tem pogledu občutno plahnela.

Redek je violinist, ki bi bil tako enakomerno nadarjen za vse naslednje tri smeri izvajalstva: visoka klasična tradicija — tehnična virtuoznost — popularnost in čutnost, po potrebi vsaki od njih tako popolnoma predan, kakor je to mehiško-poljski mojster *Henryk Szeryng* (27. maja); vendar je od vsega kljub virtuoznemu znanju (prelepo čisto intoniranje, dvojenke in akordi, flažeoleti, manj pasaže) najmanj nagnjen k virtuoznosti in tudi v poljudnem napevu nikdar ne zataji noblese in kultuviranosti. V prvem delu je vodil od Schuberta v vedno večjo poglobitev (Mozart, Bach). Posebne omembe je vredno njegovo brezhibno razpletanje polifonskih linij in odkrivanj večglasne zasnove tudi v dozdevnem enoglasju (Bachova Chaconne). V drugem delu je peljal od Schubertovega sodobnika Paganinija k sodobnejši glasbi (Bloch, Ravel) in v dodatkih v širino. Tista kvaliteta, s katero doseza največji učinek, ki je podana v vsakem trenutku njegove igre in je tudi najbolj violinska, je poleg krasnega tona njegova doživljena, kakor kretnja izrazita, muzikalna fraza. — Pianist dr. Andreja Preger je spremljal pri Schubertu in Mozartu koncertno izdelano in je bil tudi potlej vseskozi na višini, ustrezajoč kompozicijskemu konceptu, dobro prilagojen. *Rafael Ajlec*

LJUDSKOPROSVETNI FESTIVAL LJUBLJANSKEGA OKRAJA

Več kot samo manifestacija

Letošnji ljudskoprosvetni festival ljubljanskega okraja je po množičnosti in po kvaliteti presegel vse dosedanje. Na festivalu je sodelovalo okrog dva tisoč ljudi: 27 pevskih zborov, 21 glasbenih, 7 dramskih in 5 likovnih skupin.

Igralske skupine so uprizorile naslednja dela: dramska sekcija litijske Svobode je uprizorila igro »Učiteljica«, Podpeška Svoboda ter Svoboda z Viča sta se predstavili z istim delom: Marodić »Operacija Altmark«. Obrtniško gledališče iz Ljubljane je dalo Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Igralci z Medvoda so uprizorili Schurekovo komedijo »Pesem s ceste«. Gledališka šola pri Svetu Svobod in prosvetnih društev za ljubljanski okraj se je predstavila z recitacijami: Prešernov »Krst pri Savici«, »Lepa Vida« idr. ter odlomki iz gledaliških del: Lorca »Krvava svatba«, Gogolj »Ženitev« idr. s celotno Linhartovo »Županovo Micko« ter s Cankarjevim »Hlapcem Jernejem«. Festival je zaključila igralska skupina »Poštar« z dramo sodobnega hrvaškega novelista in humorističnega pisatelja Slavka Kolarja »Sedmorica v kleti«.

Pevskih zborov je nastopilo tako število, da je težko vse našteti. Med njimi je nastopil tudi pionirski zbor, ki ga vodi Miha Vahen in je eden najboljših pionirskih zborov v jugoslovanskem merilu. Programi pevskih zborov so bili skrbno pripravljeni in naštudirani. K temu je pripomoglo predhodno posvetovanje zborovodij s komisijo, ki je ocenjevala pevske nastope. Potem so tu še glasbene skupine: godba na pihala, harmonikarji in drugi.

Amaterske igralske skupine, ki so nastopile v okviru festivala so v celoti: režijsko in igralsko dokaj zadovoljile in žele priznanje.

Uprizarjanje dramskih del je težko in odgovorno delo. Marsikdaj je treba veliko truda, da najde režiser primerno delo za svoj igralski ansambel. Ljudskih iger nam primanjkuje, zlasti dobrih komedij. Zaradi tega marsikatera igralska skupina seže po takem delu, ki ni kaj prida in je vsebinsko in idejno siromašna. Med take tekste sodi v nekem smislu Schurekova komedija: »Pesem s ceste«. Igralska skupina iz Medvod je delo skrbno naštudirala in lahko rečemo, da so igralci v svojih vlogah v celoti uspeli. Sprva so bili nekoliko plahi, kakor da se pri vsakem koraku na odru zavedajo, da so prišli v tujo hišo. V zadnjih dveh dejanjih pa so se razživeli.

Gledališka šola je s svojim ubranim, izglajenim in obenem nadvse skrbno naštudiranim sporedom prijetno presenetila. Recitacije, zlasti Prešernov »Krst« in Cankarjev »Hlapec« so bile nedvomno vrh tega nastopa. Nianse in vsi govorni registri, ki so jih zmogli učenci drugega letnika te šole so bili izredno natanko izdelani. Med njimi je nekaj talentov, ki bodo s skrbnim nadaljnjim študijem z uspehom nastopali kot recitatorji in igralci.

Prof. Mirko Mahnič in Pavle Kovič, ki vodita to šolo, sta vložila veliko truda v svoje delo. Uspeh, ki so ga dosegli učenci te šole, jima daje zasluženo priznanje za njuno prizadevanje.

Za zaključek festivala je dramska sekcija »Poštar« nastopila z dramo: »Sedmorica v kleti«. Ta uprizoritev je bila nedvomno ena najboljših. Igralci so svoje vloge podali prepričljivo. Zlasti so bile dobro odigrane naslednje vloge: služkinja Mara, Nemec Knopf, Branko, ustaški zastavnik ter Kata, medtem ko je Marti manjkalo živahnosti, predvsem v začetku I. dejanja. Scena je bila nekoliko preveč poenostavljena: drugo dejanje se dogaja v sobi gostilničarke Kate in ne v gostilni. Škoda je, da Delavski oder nima na razpolago kulis, kar bi olajšalo delo igralskim skupinam.

Med nastopajočimi žal nismo opazili dramskih skupin Domžal, Logatca in Kamnika. S. V.

Milan Korac: Kmet s konjem

IZ NAŠIH KINODVORAN

DOBRI IN SLABI

Pritožil sem se, da je težko napisati tehtno oceno o petdeseti kavbojki, ki je na las podobna devetinštirideseti in ta je seveda prav taka, kot je bila oseminštirideseta itd. Pa so mi takole odgovorili: »Pišite samo o zelo dobrih in zelo slabih filmih.« Prav. Torej bom odslej predvsem pisal, zakaj se dobri filmi dobri in slabi slabi.

Na srečo se da o obeh premierah tega tedna veliko pisati. Nemško-jugoslovanski koprodukcijski film »Kruh in sol« je izrazito slab film, a ameriški film »Gospod 880« je prav dober film.

Obrazložitev: Po slabem scenariju se ne da posneti niti povprečnega filma. To je že prastara in stokrat potrjena resnica. Scenarij za film »Kruh in sol« je zelo slab. Brez soli. V vizuelno zelo hvaležen ambient, ki je kot ustvarjen za kulise barvnega filma, v istrske soline, je scenarist postavil skonstruirano ljubezensko zgodbo. V ta stereotipni okvir je stlačil vse rekvizite, kar jih premore »šunt« literatura: nasprotje med ribiči z otoka in sezonskimi delavci v solinah, rahlo napredno socialno-revolucionarno noto, zakonski trikotnik, izrabljene prijeme detektivk, ljubosumnost in lascivne prizore. Režiser Fantišek Čap je ta scenarij prefotografiral, tu in tam ga je sicer skušal popraviti s spretnimi obrtniškimi prijemi, toda na koncu je obupal in se bržkone potolažil, da bo film vsaj komercialen. Menim, da »Kruh in sol« ni nič to. Torej ni samo brez soli, tudi kruha ne bo iz te moke.

Marcello Mastroiani je gotovo nadarjen igralec, toda ne morem se izognebiti občutka, da je vlogo prikupnega ribiča igral kar tjavdan. Kljub temu pa je še vedno boljši od soigralcev, ki so svoje vloge »kreirali« krvavo resno. Isabelle Corey je lepa, zlasti v telo. Stane Sever je ustvaril prepričljiv lik zapitega delavca (škoda, da je ta vloga zanj skoraj že željivo majhna). Prizor v skladišču pa je zaigral mojstrsko. Kot statisti so nastopili člani Drame SNG.

Ameriški film »Gospod 880« je zabavna zgodba o starem ponarejevalcu denarja, ki je več kot deset let viekel za nos policijo Združenih držav Amerike. Po dobrem scenariju je težko posneti slab film. Tudi to je prastara in stokrat potrjena resnica. Scenarij za film »Gospod 880« je zelo dober. Navidez skromno okvirno vsebino je scenarist dopolnil z neprisiljeno ljubezensko idilo med prizadevnim detektivom in prikupno prevajalko. Kljub združitvi teh dveh različnih motivov je dramaturška linija scenarija čista, dejanje poteka vseskozi logično in je imenitno zaključeno. Dialog se kar iskri od duhovitosti. Skratka, vzoren scenarij.

Za uspeh filma ima nemalo zaslug dobro izbrana igralska ekipa. Igra starega ponarejevalca denarja je tako pristna in izdelana v vsakem detaju, da lahko njegovo kreacijo uvrstimo med vrhunske dosežke filmske igre. Burt Lancaster je kot detektiv boljši kakor pa kot kavboj. Z. P.

TELESNA KULTURA

EVROPSKO PRVENSTVO V BOKSU

Jakovljević v finalu

Praga, 30. maja. Razen Jakovljevića sta si priborila vstop v polfinale XIV. evropskega šampionata v boksu še Ilija Lukić, ki je včeraj zasluženo premagal Avstrijca Königa in Davidović, ki je v poltežki kategoriji premagal po točkah Waldoscheka iz Zahodne Nemčije. V lahki kategoriji je izgubil Vitić po točkah s Poljakom Pazdiorom, Tkalčič, prav tako v lahki kategoriji, pa je izgubil po točkah z Italijanom Benvenutijem.

Lukić je v polvelter kategoriji zasluženo dobil dvoboj. Vsi trije sodniki so mu dali prednost v vseh treh kolih. Avstrijec König je v tretjem kolu silovito napadal in poskušal zrušiti našega boksarja, to pa se mu je maščevalo. Lukić se je branil s krošeji in eden izmed teh udarcev je zrušil Königa. Le-ta je sicer še nadaljeval z borbo, toda ni se mogel več popraviti. V polfinalu se bo Lukić boksal s Čehom Ivanušem, ki je premagal Angleža Stonea. Ivanuš ni boksar, ki ga Lukić ne bi mogel premagati.

Davidović je v poltežki prikazal lepši, bolj čist in bolj učinkovit boks kot pa njegov nasprotnik Waldoschek, ki je precej večji in tudi težji od našega boksarja. Le-ta pa se je bolj spretno gibal in ni dovolil Nemcu, da ga zadene s svojo težko pestjo.

Vitić je bil slabši od svojega nasprotnika Poljaka Pazdiora. Poskušal je plasirati udarce z levico, toda Pazdior mu jih je uspešno vračal z desnico. V drugem in tretjem kolu, ki sta bila nekoliko bolj živahna, je Benvenuti plasiral nekaj močnih udarcev. Tkalčić je okleval in ni hotel pokazati vsaj nekaj tega kar zna, zato je njegov poraz zaslužen.

Tik pred zaključkom redakcije smo prejeli vest, da je Dragislav Jakovljević na evropskem šampionatu v boksu premagal Pavia Schöneberga iz Zahodne Nemčije in si na ta način priboril vstop v finale.

GLIGORIĆ SPET ZMAGAL

Dublin, 31. maja. — Včeraj so na conskem šahovskem turnirju v Dublinu odigrali XVI., predzadnje kolo. Gligorić je po zmagi nad O'Sullivanom v XV. kolu postal resen kandidat za osvojitev drugega mesta. Vendar mu je bil na poti Benkö, ki je bil doslej le enkrat poražen. Gligorić je napravil lep podvig s tem, da je obvladal tega močnega nasprotnika. Benkö se mu je predal v 30. potezi.

Igrala sta sicilijansko obrambo. Benkö je igral manj poznano varianto, v kateri črni (Benkö) prepušča lovski par belemu, da si pridobi prednost v nadaljnjem razvoju. Toda Gligorić je naglo učvrstil svoj položaj in tedaj so prišle na dan strateške slabosti v črni poziciji — zaostali »d« kmet. Gligorić je v ugodnem trenutku forsiral prehod v bolj ugodno končnico, v kateri je s precizno igro rešil partijo v svojo korist. S to zmago je Gligorić dohitel Benköja na drugem mestu.

Ostali rezultati predzadnjega kola: Conrady — Katozzi 0:1, Pachmann — Dreier remi, Fairhurst — O'Sullivan 1:0, Durao — Schmidt 0:1, Van Sheltinga — Giustolisi remi, Dunkelblum — Alexander remi, Stenborg — Walter in Llado — Platter prekinjeno. Platter in Walter sta v boljšem položaju. V prekinjeni partiji XIII. kola je Giustolisi premagal Fairhursta, v prekinjeni partiji iz XIV. kola pa je Llado premagal Dunkelbluma. V partiji Schmidt — Fairhurst je pričakovati Schmidtovo zmago.

Stanje na tabeli po XVI. kolu: Pachmann 13,5, Gligorić in Benkö 12, Schmidt 10,5 (1), Alexander 10, Llado 8,5 (1), Van Sheltinga in Giustolisi 8,5 itd. Drevi bodo odigrali zadnje, XVII. kolo.

Uspel množični nastop »Partizana« Narodni dom

Ljubljana, 31. maja. Danes popoldne je imelo Letno telovadišče »Partizana« - Narodni dom kaj praznično lice. Množica ljudi se je danes zgrnila na telovadišču v Tivoliju, kjer je z velikim zanimanjem spremljala nastop vsega članstva največjega telesnovzgojnega društva v državi. Svečano razpoloženje je povečalo še lepo sončno vreme.

Ob 17.30 uri je prikorakalo na telovadišče več kot 1300 članov tega društva od najmlajših cicibanov do najstarejših članov. Po pozdravu zastavi se je začel spored, ki je obsegal 13 točk, od katerih ni niti ena razočarala številnih gledalcev. Nastopili so vsi oddelki. Belo oblečeni cicibani so se zgrnili po telovadišču kot roj čebelic in že v začetku razgibali občinstvo. Za njimi so nastopili pionirji z zmaji in pionirke v živopisanih krojih. Zelo pestra je bila slika, ko so nastopile mladinke z raznobarvnimi plamenicami. S sproščenostjo in brezhibno ritmiko so izvedle svoje vaje. Tako so se nizale točka za točko, vrsta za vrsto na splošno zadovoljstvo gledalcev. Nastopili so tudi moška in ženska vrsta v vajah na orodju, telovadci z Mirom Cerarjem in drugimi reprezentanti so nastopili na drogu, telovadke pa na dvovišinski bradlji. V predzadnji točki so pokazali, kaj znajo in kaj zmorejo starejši člani, skoraj vsi stari več kot 60 let. Kot je bil slovesen začetek, tako je bil mogočen zaključek prireditve, saj so nastopili vsi oddelki hkrati.

Planinci v Ajdovščini ne počivajo

Zadnji občni zbor podružnice Planinskega društva v Ajdovščini je pokazal, da so bili člani upravnega odbora v pretekiem letu precej aktivni. Sprejeli so precej koristnih sklepov in jih že začeli izvajati. Med važnejšimi je tudi sklep o povečanju koče pri izviru Hublja. Ta postojanka je oddaljena le slabo uro hoda od Ajdovščine in nudi prijetno zatočišče izletnikom, ki se tod mimo vračajo v dolino, pa tudi številnim sprehajalcem iz mesta, željnim svežega zraka in krasot narave, ki jih ta romantični kotiček naše doline nudi v obilni meri. Koča je sedaj odprta vsako popoldne in po lepo speljani cesti ob levem bregu Hublja dostopna tudi vozilom. Pa tudi prostor pred kočo bodo razširili in olepšali z nasadi. Člani prav pridno pomagajo s prostovoljnim delom. Posebno je razveseljivo, da so med njimi tudi mladinci-gimnazijci.

Pri tem delu nudi planincem veliko pomoč občinski ljudski odbor, ki bo obenem uredil tudi nasade ob cesti do koče in postavil nekaj klopi, da bo pot do izvira Hublja prijetno sprehajališče za staro in mlado.

Podružnici PD v Ajdovščini je ta postojanka edini vir dohodkov za dosego že pred leti postavljenega cilja, to je za postavitev planinskega doma na najlepši točki Slovenskega Primorja, na Čavnu. Podružnica je morala tu zaradi raznih nepremostljivih ovir opustiti oskrbovanje in ima v hiši gozdne uprave je še majhen prostor, ki služi za zasilno prenočišče. Vendar le še niso vrgli puške v koruzo in upajo, da bodo prej ali slej domovali na tem res izredno lepem vrhu Trnovskega gozda, ki po svojem razgledu in izbrani planinski flori prekaša marsikatero znano in opevano planinsko točko. Potrebno bi bilo oskrbovanje te točke zlasti zaradi tega, ker vodi na Čaven slovenska planinska transverzala s fakoltativnim obiskom Kucija, od koder ima planinec ob lepem vremenu razgled preko vse Furlanije, tja do beneških lagun.

Planinci tudi niso pozabili svoje lepe, male kočice pod Golaki. Tudi to so že preuredili, očistili in popravili, v kratkem pa bodo olepšali tudi prostor pred kočo in uredili malo zavetišče v kletnem prostoru, ki bo ostalo odprto. Koča je namreč neoskrbovana in je ključ na razpolago pri podružnici PD v Ajdovščini in v Idriji. Tudi tu vodi naša planinska transverzala in je imela koča v zadnjem letu precej velik obisk, vkljub temu, da je skrita v gozdu, tik pod vrhom Malega Golaka, najvišje točke Trnovskega gozda. Od koče do vrha je le dobre pol ure hoje po senčni, strmi stezi. Ta kratek vzpon pa obilo poplača razgled z vrha, od koder lahko ure dolgo občuduješ na jugu sinje morje, na severu pa mogočne planine.

Obe ti lepi točki naših planin obišče dober turist lahko v enem dnevu, posebno, če se na predvečer posluži avtobusa od Ajdovščine do Predmeje. Od tu ima drugo jutro dve uri hoda do Iztokove koče pod Malim Golakom, po povratku pa še dobri dve uri do vrha Čavna. — In če se proti večeru, na povratku v dolino, oddahne še v veseli družbi in ob dobri postrežbi v koči pri izviru Hublja, bo s svojim izletom res lahko zadovoljen in se bo prav gotovo rad še in še vračal v naše lepe gore.

B. S.

Krog je vedno ožji

Prihodnji teden bo dokončno znana naša kegljaška reprezentanca, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu od 10. do 15. junija na Dunaju. Izbirna tekmovanja v okviru republik so zdaj končana. Na zveznem izbirnem tekmovanju, ki bo v ponedeljek, torek in četrtek v Kranju, Ljubljani in nato v Zagrebu, pa bodo sodelovali kandidati po naslednjem ključu: *moški — Hrvatska 8, Slovenija 6, Srbija 4, BiH 2, ženske — Hrvatska 6, Slovenija 4, Srbija 2.* Po sklepu Zveze kegljaških športov Slovenije bodo našo republiko zastopali na končnih izbirnih tekmah tile tekmovalci in tekmovalke: *moški — Steje (Zvezda), Grom (Rakek), Martelanc (Triglav), Likovnik (Ljubljana), Stržaj (Ljutomer) in Starc (Triglav), ženske — Smrajc (Gradis),* Čadež (Triglav), Erjavec (Gradis) in Novak (Branik). Na zveznih izbirnih tekmah bodo tekmovalci nastopili v treh nastopih po 200 lučajev, tekmovalke pa v treh nastopih po 100 lučajev. Prvih sedem tekmovalcev in tekmovalk na teh izbirnih tekmah bo sestavljalo državno reprezentanco. Po vsem tem si je za zdaj zagotovila nastop na svetovnem prvenstvu le Francka Erjavec, ki bo letos branila naslov svetovne prvakinje.

Brzojavke

● **BEOGRAD**, 31. maja. Danes so z letalom prispela iz Bukarešte romunske košarkarice, ki se bodo v nedeljo zvečer srečale z reprezentanco Jugoslavije. V predtekmi bosta igrali dve moštvi jugoslovanske reprezentance, ki se pripravlja za evropsko prvenstvo v Sofiji.

● **SKOPLJE**, 31. maja. Študentska reprezentanca Skoplja je včeraj na turneji po Bolgariji izgubila s klubom »Minjor« v Dimitrogradu s 3:4 (1:3).

● **MADRID**, 31. maja. V finalni tekmi za pokal evropskih prvakov je včeraj madridski Real premagal Fiorentino z 2:0.

● **PRAGA**, 31. maja. Nogometna reprezentanca Anglije, sestavljena iz igralcev mlajših od 23 let, je včeraj premagala v Pragi ustrezno reprezentanco ČSR z 2:0 (1:0).

● **PARIZ**, 31. maja. Na mednarodnem prvenstvu Francije v tenisu so rezultati polfinala naslednji: Davidson (Švedska) — Cooper (Avstralija) 6:4, 2:6, 2:6, 6:2, 6:3. Fiam (ZDA) — Rose (Avstralija) 4:6, 6:4, 4:6, 6:2, 7:5.

● **FORTE DEI MARMI**, 31. maja. V kolesarski dirki Giro d' Italia vodi v generalnem plasmanu po 12. etapi Francoz Bobet pred Italijanom Baldinijem, Nencinijem, De Filipisom, Luxemburžanom Gaulom itd.

● **INDIANOPOLIS**, 31. maja. V veliki avtomobilski dirki v Indianopolisu (ZDA) je na 500 milj zmagal San Hancks, ki je vozil s povprečno hitrostjo 135,601 milj na uro. Dirki je prisostvovalo 150.000 gledalcev.

PIONIRJI VASI SKOPICE PRI BREŽICAH

ZGRADILI ŠPORTNI PARK

Lep primer, kako lahko smotrna telesna vzgoja v šolah in zanimanje šolskega vodstva zanjo vzbudi in sproži aktivnost vse mladine v nekem kraju, so Skopice pri Brežicah. Tu so preteklo nedeljo pionirji osnovne šole odprli športni park, ki bo služil vsej mladini te vasi in sosednih Cerkelj.

Šolski upravitelj šole v Skopicah Marjan Prosen je dal pred meseci pobudo za graditev športnega parka, za katero so se navdušili vsi pionirji v Skopicah. Vsak dan so prihajali k njemu po nasvete, pomoč pa so dobili tudi pri Občinskem ljudskem odboru v Brežicah ter pri raznih podjetjih. V glavnem pa je ta športni park le delo njihovih žuljev. Športno igrišče je obdano od zelenih cvetočih travnikov nedaleč od nove avtoceste Ljubljana-Zagreb. Topoli okrog igrišča bodo čez nekaj let nudili prijetno senco. Tudi za najmlajše obiskovalce je preskrbljeno, saj so v športnem parku gugalnice, vrtiljak in malo kegljišče. V Skopicah so seveda ustanovili mladinski aktiv, ki se udejstvuje v odbojki, košarki, malem rokometu, v streljanju, namiznem tenisu, v atletiki, kegljanju in nekaterih vajah na orodju.

To je res lep primer, kako se da rešiti problem telesne vzgoje na vasi, vsaj za najmlajše in kako je lahko šola središče telesnovzgojne dejavnosti v kraju, kjer še ni nobenega telesnovzgojnega društva. Ne bo dolgo, ko bodo v Skopicah, kjer sicer ni nobenih gospodarskih ustanov in podjetij, ustanovili TVD Partizan. Zanj je dala veliko spodbudno misel akademija Partizana iz Brežic, ko so v Skopicah otvarjali pionirski športni park. Ob tej priložnosti so bila na novih igriščih razna tekmovanja v športnih disciplinah. Tekmovalcem so razdelili kar 27 lepih nagrad, ki so jih prispevala razna podjetja iz Brežic. Žene v vasi pa so pripravile okusno kosilo za več kot 400 pionirjev.

P. H.

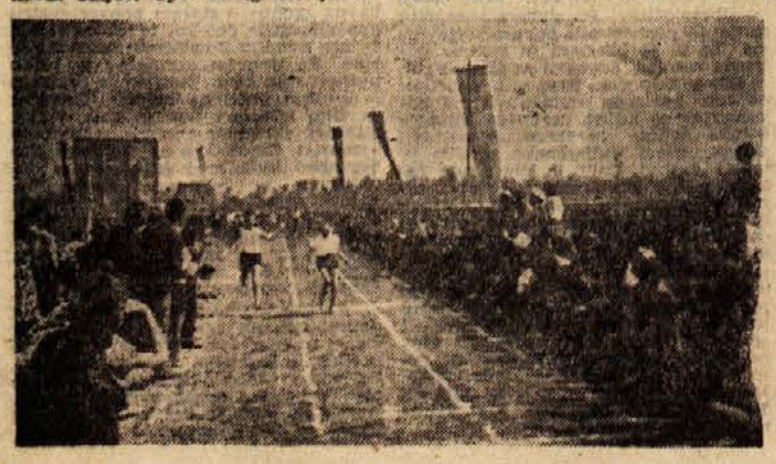

VELIKO ZANIMANJE ZA NEMŠKI RALLYE

Ljubljana, 31. maja — Včeraj so ozili skozi Ljubljano udeleženci nemškega avtomobilskega rallyeja. V Župančičevi ulici je bil cilj in start, nekrati pa kontrolna postaja. Prva sta prispela v Ljubljano tekmovalca štelika 12 in 15 na avtomobilih Porsch 1 Karrera. V kategoriji od 1300 do 1600ccm. Po polurnem odmoru so tekmovalci (45) nadaljevali pot preko Tržiča in skozi Jesenice na Ljubelj. Našo državo zastopata na tem rallyju Milivoj Vuković in Protić na avtomobilu »Auto Union DKW« Rallye je zbujal v Ljubljani veliko zanimanje.

NOVI ŽELEZNIŠKI VOZNI RED

z odhodi iz Ljubljane in prihodi v Ljubljano

Velja od 2. junija 1957 do 31. maja 1958

ODHODI v smeri ZIDANI MOST

0.15	Potn.	511	v Maribor, zveza na Čakovec, Mursko Soboto in Gornjo Radgono
2.50	Potn.	411	v Zagreb, zveza na Trebnje na Dol.
4.40	Brzi	401	v Zagreb, Beograd
4.47	Potn.	513	v Maribor, zveza za Zagreb in Trebnje na Dol.
5.37	Potn/mot	427	vozi samo do Save ob delavnikih, brez prtljage
6.35	Potn.	429	vozi samo do Zaloga
7.15	Brzi	505	v Maribor, na Dunaj in v Budimpešto
8.40	Brzi	1	v Zagreb, Beograd, Sofija (Jugoslavia Express)
9.05	Potn.	415	v Maribor, zveza za Zagreb in Trebnje na Dol., Velenje, Rogatec, Čakovec, Murska Sobota
12.37	Brzi	405	v Maribor, na Dunaj, vozi ob nedeljah od 9. VI. do 15. IX. 1957
12.50	Potn.	431	vozi samo do Zaloga
15.50	Potn.	517	v Maribor, zveza za Zagreb, Velenje, Rogatec, Čakovec in Mursko Soboto
14.30	Potn.	417	v Zagreb, zveza na Trebnje na Dol.
16.00	Brzi/mot.	505	v Maribor in Mursko Soboto, brez prtljage
16.57	Brzi	905	v Zagreb, Split (Dalmatia Express)
18.30	Potn.	521	v Maribor, zveza za Zagreb, Velenje, Rogatec
19.12	Potn.	421	v Zagreb
20.32	SOExpr.		v Zagreb, Beograd, Istambul, Atene
21.05	Expr/TB		v Zagreb, Beograd, Istambul, Atene

PRIHODI iz smeri ZIDANI MOST

0.48	Brzi	404	iz Beograda in Zagreba
1.38	Brzi	408	iz Maribora in z Dunaja, prihaja ob nedeljah od 9. VI. do 15. IX. 1957
5.18	Potn.	532	iz Maribora
6.23	Potn.	424	iz Zidanega mosta
7.18	Potn.	426	iz Zaloga
7.30	Potn/mot	428	iz Save, vozi ob delavnikih, brez prtljage
8.14	Expr/BT		iz Zagreba, Beograda, Carigrada in Aten (Tauern-Express)
8.45	Potn.	524	iz Maribora in Zagreba (iz Zagreba v Zidanem mostu prestopiti)
8.56	Brzi/mot	504	iz Maribora
9.28	OSExpr.		iz Zagreba, Beograda, Carigrada in Aten
12.53	Potn.	416	iz Maribora, iz Zagreba prestop v Zidanem mostu
13.02	Brzi	906	iz Zagreba in Splita, vozi od 29. VI. do 28. IX. 1957 (Dalmatia Expres)
14.42	Potn.	430	iz Zaloga
17.10	Potn.	418	iz Zagreba
17.47	Potn.	528	iz Maribora
20.12	Brzi	4	iz Zagreba, Beograda, Sofije (Jugoslavia-Express)
21.45	Potn.	420	iz Zagreba
22.25	Potn.	530	iz Maribora, Murske Sobote in Gornje Radgone
22.41	Brzi	508	iz Maribora, Dunaja in Budimpešte

ODHODI v smeri SEŽANA in REKA

0.01	Potn.	420	v Sežano in na Reko, zveza s Pulo in Gorico
1.05	Brzi	404	v Sežano, Trst, Milano, Rim, zveza na Reko, Pulo in Gorico
1.52	Brzi	408	na Reko, vozi ob nedeljah od 9. VI. do 15. IX. 1957
4.45	Brzi	902	na Reko, vozi od 30. VI. do 2. IX. 1957
5.45	Potn.	412	v Sežano in na Reko, zveza s Pulo in Gorico
7.55	Potn/mot	432	v Postojno, brez prtljage
8.35	Brzi	2402	na Reko, vozi od 2. VI. do 14. X. 1957 in od 31. III. do 31. V. 1958, ladijska zveza proti Splitu
9.40	OSExpr.		v Sežano, Benetke, Milano in Pariz
11.00	Potn.	422	v Sežano, v Postojni prestop za Reko, zveza na Pulo in Gorico, iz Reke ladijska zveza proti Splitu
14.35	Potn.	416	v Sežano, Trst, Rim, zveza za Reko, Pulo in Gorico
16.55	Brzi	2406	na Reko, vozi od 30. VI. do 29. IX. 1957, Dalmatia-Expres
18.45	Potn.	418	v Sežano in na Reko, zveza z Gorico
21.05	Brzi	2404	na Reko, vozi od 2. VI. do 29. IX. 1957

PRIHODI iz smeri SEŽANA in REKA

0.56	Brzi	903	z Reke, vozi od 27. VI. do 30. VIII. 1957
4.25	Brzi	401	iz Sežane, Trsta, Rima, Milana in Pule
5.15	Potn.	L435	iz Borovnice, vozi ob delavnikih
6.15	Potn.	419	iz Sežane in Reke
7.52	Brzi	2401	z Reke, vozi od 2. VI. do 29. IX. 1957
8.54	Potn.	425	iz Sežane in Reke
12.29	Brzi	405	z Reke, vozi ob nedeljah od 9. VI. do 15. IX. 1957
12.45	Brzi	2405	z Reke, vozi od 29. VI. do 28. IX. 1957
13.24	Potn.	417	z Reke, iz Sežane, Trsta, Rima in Pule
14.50	Potn/mot	433	iz Postojne
17.50	Potn.	421	iz Sežane in Reke
20.00	Brzi	2403	z Reke, vozi od 2. VI. do 14. X. 1957 in od 31. III. do 31. V. 1958
20.20	SOExpr.		iz Sežane, Pariza, Milana in Benetk
23.00	Potn.	423	iz Sežane, Pule in Reke

ODHODI v smeri JESENICE

1.20	Brzi	904	na Jesenice, Beljak, München, Grossenbrode, vozi od 28. VI. do 31. VIII. 1957
4.31	Potn.	7020	v Kranj, Tržič, vozi ob delavnikih
5.35	Potn.	912	na Jesenice, Tržič, Planica, Nova Gorica
6.40	Izletn.	922	na Jesenice, Planica, Nova Gorica, vozi ob nedeljah in praznikih od 2. VI. do 29. IX. 1957
7.46	Potn/mot	924	v Kranj, brez prtljage
8.28	Expr/BT		na Jesenice, Beljak, München, Oostende (Tauern Express)
12.00	Potn.	914	na Jesenice, Planica, Nova Gorica, Sežana
13.20	Brzi	906	na Jesenice, Beljak, München, Oostende, vozi od 29. VI. do 28. IX. 1957
14.30	Potn.	916	Tržič, Jesenice, Planica, Nova gorica
19.10	Potn.	918	na Jesenice, Most na Soči, Planica
20.55	Brzi	4	na Jesenice, Beljak, München, Basel, Bruselj, Oostende, Amsterdam
23.40	Potn.	920	na Jesenice, Nova Gorica, Sežana

PRIHODI iz smeri JESENICE

4.30	Brzi	901	z Jesenic, Beljaka, Münchena, Grossenbrode, vozi od 30. VI. do 2. IX. 1957 (Adria-Express)
5.20	Potn.	L921	iz Kranja
6.32	Potn.	911	z Jesenic
7.37	Potn.	913	z Mosta na Soči, Planice, Jesenic in Tržiča
8.08	Brzi	1	z Jesenic, Münchena, Basla, Oostende in Amsterdama
10.30	Potn.	915	iz Nove Gorice, Planice, Jesenic in Tržiča
12.47	Potn/mot	925	iz Kranja, brez prtljage
15.35	Meš.	L935	iz Kranja, vozi ob delavnikih
16.28	Potn.	917	iz Sežane, Nove Gorice, Planice, Jesenic, Tržiča
16.39	Brzi	905	z Jesenic, Beljaka, Münchna, Aachena, Oostende, vozi od 30. VI. do 29. IX. 1957 (Dalmatia-Express)
20.05	Potn.	919	iz Nove Gorice Planice, Jesenic in Tržiča
20.55	Expr/TB		z Jesenic, Münchna, Dortmunda, Hamburga in Pariza
22.50	Potn.	921a	z Jesenic, vozi ob nedeljah in praznikih od 2. VI. do 29. IX. 1957

ODHODI v smeri NOVO MESTO in KOČEVJE

4.40	Meš.	6831	v Kočevje, Novo mesto, Karlovac
5.40	Potn.	6527	vozi v Grosuplje ob delavnikih od 1. X. 1957 do 1. IV. 1958
6.50	Potn.	6515	vozi do Novega mesta, zveza na Ševnico in Stražo-Toplice
11.15	Potn/mot	6521	v Novo mesto in do Metlike, brez prtljage
11.40	Meš.	6833	v Kočevje
15.35	Potn.	6517	v Novo mesto in Karlovac, zveza na Sevnico in Stražo-Toplice
14.25	Meš.	6533	v Novo mesto, vozi samo ob delavnikih
14.45	Meš.	6835	v Kočevje
19.00	Meš.	6837	v Kočevje
19.20	Potn.	6519	vozi do Metlike, do Šmarja nima postanka

PRIHODI iz smeri NOVO MESTO in KOČEVJE

5.25	Meš.	6530	iz Novega mesta, vozi ob delavnikih
6.30	Meš.	6832	iz Kočevja in Novega mesta
7.35	Potn.	6528	iz Grosupelj, vozi ob delavnikih od 1. X. 1957 do 1. IV. 1958
9.18	Potn.	6514	iz Metlike in Novega mesta
12.58	Meš.	6834	iz Kočevja
15.30	Potn.	6516	iz Karlovca in Novega mesta
18.00	Meš.	6836	iz Kočevja
18.20	Potn/mot	6522	iz Metlike in Novega mesta
20.24	Potn.	6518	iz Karlovca in Novega mesta
20.48	Meš.	6838	iz Kočevja

ODHODI v smeri KAMNIK

4.14	Potn.	6914	v Kamnik-mesto, ne vozi ob nedeljah in praznikih od 6. X. 1957 dalje
6.45	Potn.	6916	v Kamnik-mesto
11.05	Potn.	6918	v Kamnik-mesto
14.20	Potn.	6920	v Kamnik-mesto
19.00	Potn.	6922	v Kamnik-mesto
23.25	Potn/mot	6924	v Kamnik-mesto, vozi ob nedeljah in praznikih od 2. VI. do 29. IX. 1957

PRIHODI iz smeri KAMNIK

0.46	Potn/mot	6927	iz Kamnika-mesta, brez prtljage, vozi ob ponedeljkih in dnevih po praznikih od 3. VI. do 30. IX. 1957
5.30	Potn.	6913	iz Kamnika-mesta
6.25	Potn.	6915	iz Kamnika-mesta, ne vozi ob nedeljah in praznikih od 6. X. 1957 dalje
8.39	Potn.	6917	iz Kamnika-mesta
13.15	Potn.	6919	iz Kamnika-mesta
18.03	Potn.	6921	iz Kamnika-mesta
20.15	Potn.	6923	iz Kamnika-mesta, vozi ob nedeljah in praznikih od 6. X. dalje
21.40	Potn.	6925	iz Kamnika-mesta, vozi ob nedeljah in praznikih od 2. VI. do 29. IX. 1957

ODHODI v smeri VRHNIKA

7.22	Potn.	7232	na Vrhniko
14.25	Potn.	7234	na Vrhniko
18.32	Potn.	7236	na Vrhniko
23.20	Potn/mot	7224	na Vrhniko, brez prtljage, vozi ob nedeljah in praznikih od 2. VI. do 29. IX. 1957

PRIHODI iz smeri VRHNIKA

0.30	Potn/mot	7225	z Vrhnike, brez prtljage, prihaja ob ponedeljkih in dnevih po praznikih od 3. VI. do 30. IX. 1957
5.25	Potn/mot	7221	z Vrhnike, brez prtljage, vozi ob delavnikih
6.37	Potn.	7223	z Vrhnike
13.05	Potn.	7233	z Vrhnike
17.40	Potn.	7235	z Vrhnike

Komisija za razpis natečaja za mesto direktorjev podjetij

OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA CETINJE

razpisuje

natečaj

za mesto direktorja industrije elektrotehniškega materiala in preciznih inštrumentov »OBOD« – Cetinje

Pogoji: elektrotehniški ali strojni inženir ali oseba z 10-letno prakso na vodilnih položajih v podobnih podjetjih.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Stanovanje zagotovljeno.
Prošnjo s kratkim življenjepisom pošljite najkasneje do 15. junija 1957. leta

1530

Lepa bilanca pionirjev z Javornika in Koroške Bele

Pred dnevi so imeli na Javorniku pionirsko konferenco, kjer so pohvalili in nagradili najprizadevnejše pionirje in krožke, ki so se v tromesečnem tekmovanju gorenjskih pionirskih organizacij najbolj izkazali. Tekmovanje sta organizirala OK LM in Okrajna zveza DPM v Kranju. Doseženi rezultati kažejo, da so pionirji z Javornika in Koroške Bele dosegli prvo mesto.

Največ pozornosti so pionirji z Javornika in Koroške Bele posvetili utrjevanju organizacije. V ta namen so izvolili štab pionirjev, pionirske razredne odbore in pionirski starešinski svet, v katerem so zastopniki družbenih in političnih organizacij ter zastopniki profesorskega oziroma učiteljskega zbora. Med tekmovanjem je pionirski odred Župana Jožeta-Ježka na Javorniku ustanovil še nekaj krožkov in jih sedaj uspešno deluje kar sedem. Krožke vodijo delavci iz valjarne in se vsi ponašajo z lepimi uspehi. Starejši pionirji z Javornika in Koroške Bele pa so se vključili tudi v razna društva in organizacije, ki imajo skoraj vsa posebne pionirske odrede. Posebno delavni so pionirji pri strelski družini: nedavno jih je sedem tekmovalo na republiškem tekmovanju v Ljubljani in so v sestavu okrajne pionirske strelske ekipe Kranj dosegli drugo mesto. Tudi v kulturno-prosvetnem delu se pionirji uveljavljajo. Pri igralski družini DPD »Svoboda« na Javorniku imajo pionirski odsek in so že uspelo uprizorili »Igro o bogatinu in zdravilnem kamnu«. V času tekmovanja so na Javorniku ustanovili tudi 115-članski pionirski pevski zbor, ki je prvikrat nastopil in želi lep uspeh v okviru VI. mladinskega festivala.

Pionirji z Javornika in Koroške Bele so tromesečno tekmovanje zaključili s partizanskim pohodom v Javorniške rovte. Hodili so po sledovih partizanov-kurirjev: na Pristavi so imeli partizansko kosilo in miting. Pohod je vodila organizacija ZB, udeležilo pa se ga je več ko 500 pionirjev in učiteljev ter članov starešinskega sveta. Borci pa so pionirjem pripovedovali doživetja iz časov v NOV. 2.

ISOL
čisti kovine in steklo!

Nenadoma je umrl naš dragi

FRANC HORVAT

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 2. junija 1957 ob 16. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah.

Ljubljana, Slov. Gorice, Mirna peč, 31. junija 1957.

Žalujoči: žena **Anica**, otroci **Ljudmila** in **Matija**, oče, mati in ostalo sorodstvo

UMRLA JE NAŠA LJUBA MAMA, STARA MAMA

MARIJA RESNIK

ROJ. BLATNIK

POGREB BO V SOBOTO, DNE 1. JUNIJA OB 16. URI IZ JOŽEFOVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH.

LJUBLJANA, PONIKVE, RAŠICA, VRHNIKA, DNE 31. MAJA 1957.

ŽALUJOČI: OTROCI **MIMI, DANA, JULČI** Z BOŽENO **JOŽE** IN **SLAVI** Z DRUŽINAMA; SESTRE: **FRANCKA, REZKA, JULKA, TINCA, DANICA** IN OSTALO SORODSTVO.

DNEVNE NOVICE

Zveza borcev Radomlje se z občinskim odborom ZB Domžale zahvaljuje vsem podjetjem, organizacijam, društvom in posameznikom, ki so kakor koli prispevali k proslavi ter odkritju spomenika in Lukove bolnišnice na Holovcu. — ZB Radomlje.

Obročne dolžnike za knjige Cankarjeve založbe (prej Slov. knjižni zavod) obveščamo, naj izročajo mesečne obroke le inkasantom, ki imajo od podjetja žigosane inkasantske kartice in potrebna pooblastila.

ULTRAGIN« — šport krema je prvovrstna mastna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranive snovi, ki jih vsebuje »ULTRAGIN« — šport krema.

»FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ za svoje gospodinjstvo. Zahtevaj »FLEX«, če hočeš kvaliteto. Idealno čisti mastne madeže.

Pege z obraza zagotovo odstranite s kremo proti pegam »EVELINE«. Dobite jo v vseh drogerijah v Ljubljani, Mariboru in Kranju.

Uprava Pionirske knjižnice v Ljubljani sporoča, da je spremenila smer in datum izleta, ki je bil predviden za nedeljo, 2. junija, v Sorico. Zaradi popravila ceste v Sorici in izredno slabega in hladnega vremena bo izlet **9. junija** (to je prihodnjo nedeljo) na **Jezersko.** Prosimo, da pravočasno obvestite o tej spremembi tovariša, ki je bil določen, da spremlja izlet.

Pege vam zagotovo odstrani Pegesan krema. Odklanjajte v trgovinah pri prodajalcih nadomestila in zahtevajte samo PEGESAN novi z originalno rdečezlato etiketo.

Perkutol Velour krema, polmastna, hranilna, za nego mladostne, normalne ali malo mastne in občutljive kože. Se ne sveti, uporabna za dan in noč.

Za vaš »MAKE UP« (izgovori meik ap) uporabljajte Perkutol Fond kremo (Foundation izgovori faundeišn) v šestih barvah, za vsako kožo ter vam napravi polt svežo in mladostno.

Ogled Križank. Jutri, v nedeljo, ob 11. dopoldne bo ob vsakem vremenu vodstvo po Križankah, ki ga prireja Ljubljanski festival. Razlaga umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc. V okviru naslednjih vodstev bo tudi govora o Plečniku in Križankah. Ljubitelji Križank vljudno vabljeni. Ogled je brezplačen.

Zabavišče Tivoli. Začetek obratovanja danes, v soboto, od 15. ure dalje, jutri, v nedeljo, od 13. ure dalje.

Tombola na Ljubljanskem Gradu bo v nedeljo ob 16. — Bogati dobitki: motorno kolo, kolesa, radijski aparati, blago za obleke itd. ter še 500 lepih dobitkov.

Marta
De-De
DEZINFICIRA IN DEZODORIRA
TOALETNO MILO

NATEČAJ

za sprejem rednih slušateljev v prvi letnik Upravne šole v Ljubljani (Škofljica) za šolsko leto 1957/58

Sprejetih bo 60 rednih slušateljev, od teh 30 tudi v internat Upravne šole. Vpišejo se lahko:

1. tisti, ki so dokončali popolno srednjo šolo;
2. uslužbenci, ki imajo vsaj 6 razredov srednje šole ali ustrezno drugo šolsko izobrazbo in 4 leta upravne prakse;
3. uslužbenci, ki imajo vsaj 4 razrede srednje šole ali ustrezno drugo šolsko izobrazbo in 8 let upravne prakse;
4. drugi uslužbenci, ki jim je po zveznih predpisih priznana srednja strokovna izobrazba in imajo najmanj 8 let upravne prakse. (19 člen uredbe o ustanovitvi Upravne šole, Uradni list LRS, št. 42-173/56.)

Od kandidatov imajo prednost upravni uslužbenci ljudskih odborov, od kandidatov pod 2., 3. in 4. pa tisti, ki imajo dopolnilni izpit iz slovenščine in slovenske književnosti, zgodovine, zemljepisa in matematike.

Priglasitev za vpis je treba vložiti najpozneje do 25. junija 1957 pri ljudskem odboru okraja, kjer kandidat stalno prebiva ali je v službi.

Priglasitvi je treba priložiti:

1. zadnje šolsko spričevalo;
2. odločbo o priznanju srednje strokovne izobrazbe (kandidati iz t. 4));
3. zadnji dekret o nastavitvi (priložijo uslužbenci);
4. lastnoročno napisan življenjepis;
5. izjavo, ali želi biti kandidat sprejet v internat;
6. vprašalno polo, ki jo izpolni pri ljudskem odboru.

Okrajni ljudski odbori pošljejo vložene priglasitve s svojim mnenjem najpozneje do 5. julija t. l. Upravni šoli.

O sprejemu slušatelje v šolo bo odločala komisija po 21. členu cit. uredbe.

Solski svet
Upravne šole v Škofljici

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Sobota, 1. jun. ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma K.
Nedelja, 2. jun. ob 20: Priestley: »Odstranite norca!« Izven in za podež.
Ponedeljek, 3. junija ob 20: Priestley: »Odstranite norca«. Abonma red A.

OPERA

Sobota, 1. junija ob 20: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podeželje. — (Gostovanje Dragice Sadnikove — Azucene.)
Nedelja, 2. junija ob 20: Čajkovski: »Labodje jezero«. Izven in za podeželje.
Ponedeljek, 3. junija ob 20: Javna produkcija gojencev Srednje baletne šole v Ljubljani.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Sobota, 1. junija ob 20: Sidney Howard, »Pokojni Christopher Bean«. Izven. (Davenport — Angel Arčon.)
Nedelja, 2. junija ob 20: Anny Tichy, »Vselej sta dve možnosti«. Izven.
Ponedeljek, 3. junija: zaprto.
Torek, 4. junija ob 20.30: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 5. junija ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. — Abonma LMS II.
Četrtek, 6. junija ob 20.30: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma TSS II. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 1. junija ob 20: O. Stuart: »Čudovite pustolovščine«, veseloigra. — Gostovanje v Litiji.
Nedelja, 2. junija ob 16: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. Zadnja popoldanska predstava. Izven.
Ob 20: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. Zadnja večerna uprizoritev. Izven.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

Šentjakobsko gledališče bo gostovalo v soboto, 1. junija ob 20. uri v Litiji s Stuartovo veseloigro: »Čudovite pustolovščine«. Predprodaja vstopnic od četrtka dalje v poslovalnici »Naše knjige« v Litiji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
MARIONETE
Levstikov (Šentjakobski) trg št. 2

Sobota, 1. junija ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.
Nedelja, 2. junija ob 11: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Prodaja vstopnic vsak dan od 10. do 12. ure na upravi, Resljeva cesta 36, tel. 32-020 in pol ure pred predstavo pri gledališki blagajni.

MLADINSKO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA
Križanke, Viteška dvorana

Nedelja, 2. junija ob 10: Sylvia Kammerman — 4 enodejanke: »Semenke«, »Rdeča kapica«, »Snegulj čica«, »Lev in miš«.

Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni v Križankah (telefon, št. 21-472) dnevno od 10 do 12 in uro pred predstavo.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Komenskega ul. 12

Nedelja, 2. junija ob 20: Stojan: »Bilo je — sedaj«, glasbena komedija. Krstna predstava. — Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10—12 in dve uri pred začetkom predstave pri gledališki blagajni.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Sobota, 1. junija 1957: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
Nedelja, 2. junija 1957: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO

»PARTIZAN«: ameriški film »Jack London«.
»UDARNIK«: ameriški barvni film »Po srcu mladih«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 1. junija ob 20: Shaw: »Pygmalion«. Premiera. Izven in za premierski abonma.
Nedelja, 2. junija ob 15: Verdi: »Rigoletto«. Red U. Gostuje baritonist Marcel Ostaševski.
Ob 20: Shaw: »Pygmalion«.

Umetnostna galerija

Spomladanska likovna razstava DSLU pododbora Maribor v vseh prostorih galerije. Razstavlja 22 umetnikov 155 del v risbi, grafiki, akvarelu, gvašu, olju in plastiki. Razstava je odprta v času od 26. maja do 16. junija 1957 dnevno od 10—18. Vabljeni.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 1. junija: B. Čebulj: »Janko in Metka«:
ob 9. uri gostovanje v Ivanjkovcih;
ob 14. in 16. uri gostovanje v Ormožu. — Predstave so organizirane za šole Velika Nedelja, Ormož, Hardek, Hum, Ivanjkovci in Kog.
Nedelja, 2. junija: J. Lutowski: »Dežurna služba«:
ob 14. uri gostovanje v Makolah.
ob 18. uri gostovanje v Majšperku.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

»PARK«: ameriški barvni film »Ljubimca divjega zapada«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Howard Keel in Doris Day.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 1. jun. ob 20: P. Voranc: »Pernjakovi«. Gostovanje na Vranskem.

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Tujec v sedlu«. — Matineja ameriške barvne risanke »Revija«.
»METROPOL«: amer. barvni film »Na ledeni ploskvi«. — Matineja ameriške barvne risanke »Revija«.
LETNI KINO: poljski film »Senca«.

IZ ŽALCA

KINO

Avstrijski film »Zdaj smo pa tam«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: amer. barvni cinemascopski film »Do pekla in nazaj«. V glavni vlogi Audie Murphy.
»SVOBODA — TRBOVLJE II«: italijanski barvni film »Teodora«. V glavni vlogi Giana Maria Canale.

LITIJA

Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane bo po daljšem presledku spet gostovalo v Litiji. Uprizorilo bo v soboto, 1. junija ob 20. uri duhovito in zabavno Stuartovo komedijo »Čudovite pustolovščine«. Predprodaja vstopnic je od četrtka dalje v poslovalnici »Naše knjige« v Litiji.

Vesti z Jesenic in okolice

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 2. junija dopoldne Saračevič Slavko, brivski salon, Obrtniška ulica.

VESTI IZ KRANJA

KINO

»STORŽIČ«: angleški barvni vistavision film »Plavolasa zapeljivka«. — Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Diana Dors.
LETNI KINO »PARTIZAN«: francoski film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Predstava ob 20.30. Danes zadnjič.
»SVOBODA«: franc. film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Predstava ob 19.

Z BLEDA

KINO

Angleški barvni film »Zvezda Indije«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Wilde Cornel in Herbert Lom.

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO TAKOJ 3 nekvalificirane delavce, vojaščine proste. Ponudbe na oglasni oddelek LP pod »Nekvalificiran delavec«. 1803

INVALID NOVJ želi zvedeti za naslov kakega preživelega borca 1. čete, I. bataljona, XIX. SNOUB »Srečka Kosovela«, ki se je udeležil borb okrog Trsta in Opčin dne 29. in 30. aprila 1945, da bi mu lahko potrdil, da je bil v teh dneh tam ranjen. Ker je zadeva nujna, prosimo vse preživele borce te enote, da sporočijo svoje naslove na upravo LP, Ljubljana. 600

SOBO, opremljeno ali po možnosti prazno, večjo, išče zakonski par brez otrok v mestu ali bližnji okolici Ljubljane. Plačam najemnino za celo leto naprej ali dam posojilo in tudi nagrado. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Gotovina«. 599

KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ »Pfaff« ugodno prodam. Naslov v upravi »Ljudske pravice«. 601

SLIKE ZA VSE LEGITIMACIJE vam v dveh urah lepo izdela Foto Pauli, Trubarjeva c. 38. Sprejemamo vsa ostala fotografska dela tudi izven ateljeja. Telefon 20-305.

AVTO »Fiat-Topolino«, v dobrem stanju, kupim. Pismene ponudbe pošljite na naslov X-9 poštnoležeče Senovo. 1800

IŠČEM MESTO obračunskega referenta v izvoznem podjetju za takoj v Ljubljani. Ponudbe na ogl. oddelek LP pod »Vestna«. 833

SLIKARJE in PLESKARJE, kvalificirane, sprejmemo v takojšnjo zaposlitev. Na terenih jim je hrana z ležišči zagotovljena. Plače po učinku (akord). Pismene ponudbe na »Slikar«, Kočevje, ali osebno v zaposlitev na isti naslov. 1779

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 30. maja 1957

Srednje dnevne temperature so se včeraj gibale med 9 in 11 stopinj C v notranjosti, na Primorskem pa med 10 in 14 stopinj C.

Minimalne temperature so bile še nadalje nizke in v glavnem niso dosegale 10 stop. C, le na Koprskem so za nekaj desetink presegle to vrednost.

Dežja, z izjemo neznatnih količin (do 1 mm) v Beli krajini, ni bilo.

Napoved: Slabo vreme in nizke zračne temperature v zadnjih dneh so začasno zaustavile nadaljnji razvoj peronospore. Zaradi tega še ni bilo potrebno škropiti vinske trte. Sedaj, ko se srednje dnevne temperature dvigajo, je potrebno, da vinogradniki okolice Ajdovščine, Šempasa, Ajševice, Šempetra pri Gorici, Branika, Ankarana pri Kopru, Goriških Brd, Temnice na Tržaško-komenskem Krasu, Dutovlja, Tomaja, Godnja, Komna, Sežane, Kubeda in Črnega Kala končajo s prvim škropljenjem svojih vinogradov zaključno do 3. junija.

Vinogradniki ostalih vinogradniških okolišev Primorske, Štajerske, Dolenjske in Bele krajine pa naj vinogradov še ne škropijo, ker še ni potrebno. Čas prvega škropljenja bomo pravočasno objavili.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod LRS

Oglašujte v našem listu!

Obvestilo čebelarjem

O GOZDNO OPAZOVALNI SLUŽBI

Tudi v letošnjem letu bodo prihajala z gozdnih opazovalnic tridnevna oziroma enodnevna poročila. Preko občasnih obvestil v časopisju in radiu bodo dostopna vsem čebelarjem. Po potrebi bodo v obvestilih tudi tolmačenja o vrstah najdenih ušic, t. j. o naravi opazovanih znakov, da bi bila v pomoč k ustreznemu načinu čebelarjenja.

Predvidoma bodo prihajala poročila s 30 opazovalnic, ki so razmeščene v naslednjih področjih: Trnovski gozd (Nemci pri Lokvah, Predmeja, Podkraj, Krnica, Hrušica), Logaško-Rakitniška planota (Ravberkomanda, Rakek-Slivice, Kalce, Kamnik pri Preserju, Rakitna, Iška vas, Tomišelj, Strahomer), Kočevsko (Fara ob Kolpi, Lokve pri Delnicah, Predgrad ob Kolpi, Crmošnjice, Občice, Podstenice, Podturen, Jurka vas), Jelovica (Rovtarica, Martinček), Bočna v Zg. Savinjski dolini, Selnica ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Lovrenc na P., Šmartno na P., Mariborska koča, Radvanje. Do 30. maja so prispela obvestila s 15 postaj.

Čebelarje in organizacije, ki so odgovorne za opazovalnice, vabimo, da vzpostavijo čimprej vse opazovalnice. Gledati je tudi na to, da bo v kontrolnem panju živahna družina, ki ima najmanj 6 zaleženih satov.

Dne 6. maja zapadli sneg je ležal ponekod do 11. t. m., slana pa še nadaljnje 4 dni (Hrušica, Rakitna). Po mnenju nekaterih gozdarjev so bile ušice delno uničene. Vendar so po 20. maju bile vidne ušice, mravlje ali znaki mane pod smreko (Iška vas, Hrušica, Bočna) in pod hojo (Podturen, Iška vas, Hrušica, Bočna). Omenjamo tudi, da je mana na listovcih (Občice, Jurka vas) po slanah, ko so pozebli poganjki hrasta, hoje in smreke, mestoma ponovno nastopila. V naknadni hladni in deževni dobi od 25. maja dalje čebele niso izletavale, mnogo kje jih je bilo treba krmiti. Javljenih je tudi nekaj primerov majske bolezni.

Čebelarje, ki bodo zasledovali naša obvestila, opozarjamo, da bomo iz tehničnih razlogov navajali upadek ali prirastek teže opazovanih panjev po naslednjem ključu: 0 pomeni padec teže ali izravnano tehtnico, 1 donos od 0—0,50 kg, 2 donos od 0,50—1 kg, 3 donos od 1—2 kg, 4 donos od 2—3 kg in 5 donos preko 3 kg. Zato je priporočati, da si izrežete odnosno zapomnite prednji ključ.

Kmetijski inštitut Slovenije

Ljudsko revijo Prešernove družbe
OBZORNIK
dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

MOŽ V SIVEM

65

Sloan Wilson

»To je zelo pomembno obdobje. V prihodnjih šestih ali sedmih letih boste morali najti svojo pot.«

»Kaj menite, da bi delal?«

»Ne vem,« je zamišljeno odgovoril Hopkins. »Odvisno je od tega, kaj si želite. Ali je denar za vas velikega pomena?«

»Da.«

»Razmislil bom, ali bi nemara našli pri družbi ustrezno mesto za vas. Današnji poslovni svet ni takšen, kot je bil v mojih mladih letih. Težji je, pa konkurenca je huda!«

»Tudi jaz mislim tako.«

»Mlad človek mora takoj pravilno začeti. Najboljše je, če dobi delo, ki zahteva večje sposobnosti, kot jih sam trenutno zmore, vendar ne toliko, da bi postal preobremenjen. Delo vas mora vedno držati v mejah sposobnosti. Na ta način ljudje napredujejo.«

»Mislil sem na to,« je ponovil Tom.

»In kako je z vašimi sposobnostmi? Kaj bi si izbrali, če bi si lahko sami izbirali delo?«

»Rad bi pisal poročila,« je spregovoril Tom in bil sam na moč presenečen. »Rad bi razčlenjeval novice in jih komentiral. Vem, da nimam za to delo nobene kvalifikacije.«

Hopkins se je otožno nasmehnil. »Torej prav tako, kot je bilo z menoj takrat, ko sem hotel postati igralec. Če bi hoteli komentirati vesti, bi morali prebiti več let v časopisni praksi, po tem pa bi se morali dolgo vaditi v govoru. Teh službenih mest je malo, pri vsakem natečaju se jih javi po več sto.«

»Vem,« je odgovoril Tom. »Ko ste me vprašali, kaj bi najraje delal, mi je prišlo prav to na um. Iskreno priznam, vedno sem se lotil tistega, kar je bilo mogoče dobiti.«

Sledil je premor, Hopkins je stopil k mizici in si nalil pijače. Tom se je pokesal lastne iskrenosti. Vedel sem se kot badek je ugotavljal. Moral bi mu reči, da bi najraje postal poslovni človek, pri tem bi mi lahko Hopkins največ pomagal. Ta pa ga je še vedno gledal. Nekaj presenetljivega je bilo v tem trdnem pogledu in na tem utrujenem obrazu, ki je bil še vedno na moč ljubezniv.

»Kako bi vam bilo všeč, če bi postali moj osebni pomočnik?« je nenadoma vprašal Hopkins.

»Kako?«

»Ne mislim na načrt za duševne bolnike, pri tem mi bo že kdo pomagal. Osebnega pomočnika pa nimam. Walker je na oddelku za javne odnose, Ogden bo kmalu postal podpredsednik. Nimam pomočnika, tudi želel si ga nisem nikoli, vašo iskrenost pa spoštujem. Hkrati me preseneča vaša sposobnost. Že nekajkrat ste mi pomagali. Dobili boste delo, pri katerem boste spoznali vrsto operacij radijske družbe in tudi videli, kaj vam je najbolj pripravno. Morda se boste česa naučili, kdo ve?«

»Prepričan sem, da se bom mnogo naučil,« je rekel Tom. »To je zares izredna priložnost.«

»Jutri zjutraj bom to povedal Billu Ogdenu,« je rekel Hopkins. »Bomo videli, kaj se da storiti. Zdaj pa je že pozno, vaša žena bo huda name. Hvala vam, da ste prišli. Lepo od vas, da ste mi žrtvovali ta večer.«

•

Ko je Tom prišel tisti večer na osrednjo postajo, je kupil večerni list, da bi ga čital med vožnjo domov. Na prvi strani je opazil novico o poroki Suzane Hopkins z Byronom Holgatom. Ženinu je bilo oseminštirideset let, na sliki pa je bil videti še precej starejši. Tom je prebral članek, zganil list in med vožnjo razmišljal o Hopkinsu.

Doma ga je Betsy nestrpno pričakovala. »Hopkins pravi, naj pustim načrt za duševne bolnike in postanem njegov osebni pomočnik,« ji je povedal.

»O jej, to je pa sila lepo!« mu je odgovorila. »To je izredna priložnost in hkrati znamenje, da si mu všeč!«

»Morda res.«

»Nisi videti nič kaj navdušen.«

»Ne vem,« ji je odgovoril. »Moram se šele znajti. To je res čudovita priložnost, o tem ni dvoma. Vendar se mi ne zdi prav, da bi dobil delo samo zato, ker sem nekomu všeč. Nisem prepričan, da bo to posebno uspešno.«

»Kaj hočeš reči s tem?«

»Ne bi bil rad odvisen od prijateljstva. Imel bom občutek, da bom moral na mesto, če bi šef šel v pokoj ali umrl. Slabo je to, če je človek odvisen od razpoloženja svojega šefa. To je tvegana reč.«

»Po čem pa sklepaš, da te bo od obdržal samo zaradi prijateljstva? Tvoj govor mu je bil všeč. Gotovo meni, da si pri tem delu najboljši. Kaj je torej tu narobe?«

»Moral bi mu biti hvaležen, pa ne vem, kaj lahko stori zame. Za otroka lahko stori človek marsikaj, zagotovi mu primerno vzgojo in vse drugo. Toda za odraslega človeka? Navsezadnje, kaj lahko Hopkins stori zame? Mar mi bo dajal plačo kot brezposelnemu piscu? V poklicu brezposelnega pisca sicer ne vidim nič nepoštenega, vendar mi ni všeč. Ne bi hotel biti senca kakega človeka. Ali naj ga prosim za kako boljšo upravno službo? Morda bi jo dobil, pa ne vem, kaj naj počnem z njo. Zdi se mi, da sem že nekoliko v letih in da poznam meje svojih sposobnosti. Vprašal me je, kaj želim. Skušal sem mu odgovoriti iskreno, pa so se mi misli zmedle. Vprašal me je, ali je denar zame velikega pomena. Pritrdil sem mu, vendar mu nisem povedal, zakaj. Denar potrebujem zato, da bi živeli brezskrbneje. Hopkins pa ne sodi med ljudi, ki bi to razumeli. Za denar se ne meni nič kaj bolj kot kak dober violinist. Delo ga je vsega prevzelo. Če bi mu dali odlikovanje, če bi ga postavili na sredo saharskega peska, povsod bi našel način in potrebo, da bi delal od jutra do večera. V njegovem vedenju me je nekaj zmedlo. Čudno se sicer sliši, vendar se ne morem otresti občutka, da me hoče spremeniti. Tega pa ne maram.«

»Kaj misliš s tem?«

»Kar pomisli! Hopkins ne potrebuje osebnega pomočnika, saj ima tri tajnice, pa Ogdena in Walkerja, ki mu stalno pomagata. Kolikor ga zdaj že poznam, lahko rečem, da mi ni izkazoval nobene zares iskrene pozornosti. Zdaj pa me iznenada hoče za osebnega pomočnika. Zakaj?«

»Prav gotovo zato, ker mu je všeč tisti govor,« je odgovorila Betsy.

»Delno že. Veš kaj? Danes se je poročila njegova hči, sina so mu ubili na fronti. Mislim, da se Hopkins čuti osamljenega in me hoče najeti za sina.«

»To bi bilo kar dobro, če res tako misli,« je rekla Betsy.

»Po moje bi ne bilo dobro. Ko bo spoznal, da nisem tak kakor on, mu bom odvečj, jaz pa bom kmalu ostro odgovarjal, saj veš, kakšen sem. In igra s človekom, kakršen je Hopkins, je nekaj takega, kot če bi bezal okoli petelina na samokresu. Kadarkoli se mu zahoče, pa te ustreli. To lahko stori. V tak položaj pa ne bi maral priti.«

XXXIV

Ob tri četrt na sedem zjutraj je Betsy stopila v kopalnico, kjer se je Tom bril, in rekla: »Ne vem, kaj naj storim. Janey pravi, da ne mara v šolo.«

»Zakaj pa ne mara?«

»Ne vem. Ko se je zbudila, je rekla, da ne bo šla. Dopovedovala sem ji, da mora, pa pravi, da ne gre.«

»Zakaj ne bi ostala doma kak dan ali dva?« je vprašal Tom. »Pri njeni starosti ne bo posebne škode.«

»Če bo ostala Janey doma, tudi Barbka ne bo marala v šolo. Saj veš, sama ne bo rada šla.«

»Pogovoril se bom z njo,« je rekel Tom.

»Nerodno je, da ji tega ne morem zameriti,« je odgovorila Betsy. »Šola je nr zunaj res strašna.«

PRILJUBLJENA ZBIRKA
KNJIŽNA POLICA
prinaša v letu 1957 naslednje knjige:

Andre Malraux: UPANJE.
Ignac Koprivec: HIŠA POD VRHOM. Izvirni roman
Riccardo Bacchelli: MLIN NA PADU I. del. BOG S TEBOJ
Riccardo Bacchelli: MLIN NA PADU II. del. NESREČA PRIDE S ČOLNOM
Riccardo Bacchelli: MLIN NA PADU III. del. STARI IN VEDNO NOVI SVET
Ilf-Petrov: DVANAJST STOLOV

● Kot prejšnji dve leti, prinaša tudi letos KNJIŽNA POLICA šest knjig. Letošnje knjige bodo po obsegu precej večje od dosedanjih knjig iz prvih dveh serij. Zaradi tega in zaradi zvišanja proizvodnih stroškov bo letos naročnina nekoliko višja, tako da znaša naročnina

za kartonirane knjige 1800 din,

za vezane v platno 2400 din.

Prva knjiga izide že v juniju, ostale pa ji bodo sledile v krajših presledkih in bo vseh šest knjig zanesljivo izšlo do konca letošnjega leta.

NEKAJ KRATKIH PODATKOV O VSEBINI KNJIG IZ LETOŠNJE ZBIRKE

Andre Malraux: UPANJE

● Roman UPANJE prikazuje boj, ki ga je revolucionarna Španija morala bojevati s Francovim fašizmom v letu 1936. Bogata snovnost dela je izpolnjena z dramatičnimi opisi spopadov, mrzličnega življenja v zaledju in pomembnih revolucionarnih odločitev. S to razgibano snovjo se v tem znamenitem francoskem romanu prepleta globoka idejna problematika, ki govori o velikih vprašanjih revolucije, smrti, svobode in človeškega dostojanstva. Malraux je v tem mojstrskem romanu združil tradicijo francoske umetniške proze s prijemi moderne reportaže in filmske tehnike.

Ignac Koprivec: HIŠA POD VRHOM

● V svojem novem romanu se Koprivec povrača k svoji stari priljubljeni motiviki: življenju kmetov in viničarjev v Slovenskih goricah. Roman je obsežna slika tega življenja, pravzaprav prikaz njegovega celotnega razvoja skozi poslednjih dvajset let, saj v zgodovinsko preglednem zaporedju opisuje njegove najvažnejše stopnje: bedo in zatiranje pred vojno, medvojno življenje pod nemško okupacijo, prvi povojni čas agrarne reforme in ustanavljanje zadrug. Pisatelj se je znal z realističnim očesom dotakniti tudi bolečih strani naše povojne stvarnosti na vasi in odkriti marsikatero njegovo zanimivo in značilno stran.

Riccardo Bacchelli: MLIN NA PADU

● To velikansko delo novejše italijanske literature bo zaradi svoje obsežnosti izšlo v treh knjigah. V središču vsega pripovedovanja, ki zajema štiri človeške generacije, je neki mlin, je mlinar Lazzaro, njegova družina in — velika reka Pad. Problemi, s katerimi se mlinarjeva družina bori ves čas povesti, so vojne in revolucije, poplave veletoka Pada, lakote, epidemije in človeško nasilje. Z neko prvobitno odpornostjo se družina bori sredi teh pojavov za svoj obstoj. Vse to je v tem velikem romanu globoko pristno in človeško in mu daje vrednost ene največjih stvaritev novejše svetovne literature.

Ilf-Petrov: DVANAJST STOLOV

● Roman DVANAJST STOLOV nam pripoveduje o dveh klatežih, ki sta se podila križem po deželi sovjetov v lovu za briljanti. Tašča enega od njiju je zašila briljante v tapeciran stol in tega zdaj iščeta. Pisateljema je iskanje briljantov samo udobna priložnost za glavni namen: Za satirično opazovanje cele vrste tipov — preostankov starega in rezultatov novega življenja. Toda poleg žgoče satire je v tem romanu tudi veliko čistega, nezbadljivega, prešernega humorja.

● Naročajte zbirko že sedaj, ker bo prva knjiga kmalu izšla. Naročniki imajo možnost, da lahko naročnino poravnajo v zaporednih mesečnih obrokih po 200 din, odnosno po 300 din, počenši z mesecem naročila. Pozor! Uprava založbe opozarja dosedanje naročnike knjižne police, da jih bo smatrala za naročnike še naprej, če do 15. junija t. l. zbirke pismeno ne odpovedo.

Ker smo za pridobivanje naročnikov razpisali veliko nagradno akcijo, zahtevajte pravkar izšli prospekt, v katerem najdete vse podrobnosti tega razpisa, poleg tega pa tudi obširnejše podatke o letošnji seriji knjižne police. Pri naročilu se poslužite naročilnice na koncu tega oglasa.

Tu odrežite in pošljite naročilnico v zaprti kuverti!

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE V LJUBLJANI
Mestni trg 26 (Oddelek za knjižne zbirke)

NAROČILNICA

Podpisani naročam III. serijo zbirke KNJIŽNA POLICA, ki vsebuje naslednje knjige:
1. Andre Malraux: Upanje,
2. Ignac Koprivec: Hiša pod vrhom,
3. Riccardo Bacchelli: Mlin na Padu, I. knjiga,
4. Riccardo Bacchelli: Mlin na Padu, II. knjiga,
5. Riccardo Bacchelli: Mlin na Padu, III. knjiga in
6. Ilf-Petrov: Dvanajst stolov.

Knjige naj bodo kartonirane — vezane v platno. Naročnino v znesku ..... din bom plačal naenkrat, v zaporednih obrokih po ..... din, počenši z mesecem ..... (nezaželeno prečrtajte).

TOČEN NASLOV:
Ime in priimek .....
poklic ..... bivališče .....
..... ulica ..... št. .....
zaposlen pri .....

(Lastnoročni podpis)

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

Vzhodna zahodna stran

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Ava Gardner, James Mason, Barbara Stanwyck in Van Heflin. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Ameriški film

»GOSPOD 880«

Tednik: Filmske novosti št. 22. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Burt Lancaster. Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14 dalje.

KINO »UNION«: premiera jugoslovanskega filma »Ni bilo zaman«. Tednik: S Titom po Makedoniji. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO VIC: jugosl.-nemški barvni film »KRUH IN SOL«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Marcelo Mastroiani. Tednik: F. N. št. 22. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14. ure dalje.

KINO »SOČA«: ameriški barvni film »Melba«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: ameriški barvni film »Rdeče podveze«. Predstava ob 20.15. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja italijanski film »Jutri bo prepozno«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Gola džungla«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Charlton Heston in Eleanor Parker. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

KINO »TRIGLAV

Angleški barvni film

PARIZ mesto zaljubljenih

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. V glavni vlogi Alec Guinness in Odile Versois.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»Prelomnica«

V glavni vlogi John Garfield in Patricia Neal. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

CARINARNICA V DIMITROVGRADU

bo prodajala na javni prodaji

prek ustnega natečaja, dne 12. junija leta 1957 ob 9. uri v prostorih Carinarnice Dimitrovgrad razno blago, in sicer:

123 ROČNIH UR ● 16,400 kg KOSITRA ● 3 RADIJSKE SPREJEMNIKE ● 5 GARNITUR TEHNIČNIH ŠESTIL ● NYLON DEŽNE PLAŠČE ● VOLNENO PREDIVO IN ČESANO VOLNO ● PORCELANSKE SERVISE ZA KOSILO ● PORCELANSKE SERVISE ZA BELO KAVO IN DRUGO RAZNO BLAGO V SKUPNI VREDNOSTI PRIBLIŽNO 900.000 DINARJEV.

Blago je na vpogled dne 10. in 11. junija leta 1957 v prostorih Carinarnice Dimitrovgrad.

Pravico sodelovanja na natečaju imajo državne ustanove, gospodarske, zadružne in družbene organizacije.

Pred začetkom natečaja morajo udeleženci predložiti pismeno pooblastilo in kavcijo v znesku 200.000 dinarjev v bariranem čeku.

Kupljeno blago je treba plačati z virmanom.

Iz Carinarnice Dimitrovgrad št. 1223/2

1734

KAZENSKO POBOLJŠEVALNI DOM V MARIBORU

razpisuje mesto

ključavničarskega mojstra

izprašan kurjač s prakso kot obratovodja.

Inženirja agronomije ali kmetijskega tehnika s prakso

šoferja-mehanika ali ključavničarja

za upravljanje traktorja in vzdrževanje poljedelskih strojev.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na KPD v Mariboru. — Plača po dogovoru.

M 235

Družbene organizacije na Poljanah v Ljubljani prirede v nedeljo, 2. junija ob 15. uri

ZABAVNO PRIREDITEV

na prostoru pred klavnico na Poljanah

Ples — srečolov!

OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI«!

ŽELEZARNA SMEDEREVO
SMEDEREVO

KUPI

ali sprejme kot prenos osnovnih sredstev

4 kalupske stroje - treskalnice

z velikostjo delovne mize 500×650 milimetrov s pritiskom 6 atmosfer

Pismene ponudbe pošljite na naslov: Železarna Smederevo, Smederevo

LESNA INDUSTRIJA »ZORA« — ČRNOMELJ

proda

tovorni avtomobil »OPEL-BLIZ«

nosilnost 3 tone. — Vozilo je v voznem stanju in kupcem na ogled v podjetju.

1795

Trgovsko podjetje za promet s tehničnim blagom na debelo

»BEOGRAD«

Beograd, Jevrejska 32, telefon 20-203/5

prodaja

zaradi tipizacije voznega parka po zelo ugodnih pogojih:

— osebni avtomobil znamke »Olympia«
— tovornjak znamke »Ford«
— tovornjak znamke »Magirus«

Tovornjaka, kakor tudi osebni avtomobil so za leto 1957 tehnično pregledani in registrirani

Vsem cenjenim odjemalcem in občanom občine Trbovlje čestita za občinski praznik

KOLEKTIV PODJETJA

»MESO«

TRBOVLJE

Nudimo vedno sveže meso in kvalitetne mesne izdelke v vseh svojih mesnicah

Oglase

ZA VSE ZDAJE **»BORBE«**

SPREJEMAJO

PODRUŽNICE IN UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

DELOVNI KOLEKTIV

CEMENTARNE TRBOVLJE

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA OBČINSKI PRAZNIK 1. JUNIJ

Proizvajamo kvalitetni portland cement

ZA OBČINSKI PRAZNIK 1. JUNIJ ČESTITAMO VSEM PREBIVALCEM OBČINE TRBOVLJE

Okrajni ljudski odbor
Okrajni komite ZKS
Okrajni odbor SZDL
Okrajni odbor ZB NOV

TRBOVLJE

KOLEKTIV PODJETJA

AGROTEHNIKA-SERVIS — LJUTOMER

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM OBČINE LJUTOMER OB

I. OBCINSKEM PRAZNIKU

1. JUNIJU 1957

IN JIM ŽELI ŠE MNOGO USPEHOV PRI NJIHOVIH NAPORIH

M 233

Na osnovi člena 13. odstavka 3. Uredbe o štipendijah za šolanje in izpopolnjevanje v tujini (Urad. list FLRJ 32/56).

razpisuje

Sekretariat za prosveto in kulturo Zveznega izvršnega sveta

natečaj

za štipendiji kitajske vlade,

ki bosta na razpolago v letu 1957 za proučevanje kitajskega jezika in literature.

Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo abiturienti srednje šole ali študenti.

Kdor se udeleži natečaja, mora imeti v šoli odličen ali najmanj prav dober uspeh in mora znati ruščino.

Izbrani kandidati bodo vse šestletno šolanje opravili na Kitajskem.

Prošnje je treba poslati direktno Sekretariatu za prosveto in kulturo ZIS — Beograd, Moše Pijade 12.

Prošnji je treba priložiti:

— življenjepis;
— overovljen prepis spričevala oziroma diplome o končani srednji šoli.
— potrdilo o opravljenih izpitih na fakulteti (v kolikor kandidat študira);
— priporočilo dveh profesorjev ali ustanove, v kolikor je kandidat zaposlen;
— potrdilo o znanju jezika;
— dve fotografiji.

Prošnje sprejemamo vključno do 20. junija leta 1957.

Prijave, ki bodo prispele po določenem roku ali pri katerih bo manjkala ena izmed navedenih prilog, ne bomo upoštevali.

Poslanih dokumentov ne bomo vračali.

Za vse informacije v zvezi s tem natečajem se obrnite na Oddelek za štipendije tujih vlad — telefon 43-742.

IZ SEKRETARIATA ZA PROSVETO ZIS

1742

Upravni odbor Gostinskega podjetja »Majolika«, Maribor, Dvořakova cesta 3

razpisuje delovno mesto

šefa kuhinje — kuharja

z večletno prakso.

Interesenti naj vložijo pismeno ponudbo s kratkim opisom dosedanjega službovanja na upravo podjetja.

M 237

Vsem prebivalcem in delovnim kolektivom občine Ljutomer čestitamo ob

I. OBČINSKEM PRAZNIKU 1. JUNIJU 1957

in jim želimo čimveč uspehov pri delu za napredek in dvig občine

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO
LJUTOMER

ZVEZNA ZUNANJETRGOVINSKA ZBORNICA

Objavlja

rezultate natečaja za ureditev jugoslovanskih paviljonov na mednarodnih sejmih v Damasku, Solunu, Stockholmu in na Dunaju.

SEJEM V DAMASKU:

I. nagrado je dobilo delo s šifro »71931« ing. arh. Slobodana Janjića iz Beograda in svetovalcev ing. arh. Milana Pališaškega, Milorada Cvetića in Branka Pesića iz Beograda.

II. nagrado je dobilo delo s šifro »12345« ing. arh. Relje Kostića iz Beograda.

III. nagrado je dobilo delo s šifro »55555« arh. Emila Bebera iz Zagreba.

SEJEM V SOLUNU:

I. nagrado je dobilo delo s šifro »99999« ing. arh. Branka Pešića iz Beograda in svetovalcev ing. arh. Milana Pališaškega, Milorada Cvetića in Slobodana Janjića iz Beograda.

Dve III. nagradi sta razdeljeni naslednjima deloma:
— s šifro »11111« ing. arh. Zdravka Gmajnera iz Zagreba,
— s šifro »25259« ing. arh. Milorada Cvetića iz Beograda in svetovalcev ing. arh. Branka Pešića, Milana Pališaškega in Slobodana Janjića iz Beograda.

Po sklepu natečajne komisije II. nagrada ni bila podeljena, pač pa je bilo sklenjeno, da se podelita dve tretji nagradi, kakor je navedeno zgoraj.

SEJEM V STOCKHOLMU:

I. nagrado je dobilo delo s šifro »15857« ing. arh. Mirka Benažića in ak. arh Bruna Planinšeka iz Zagreba.
II. nagrado je dobilo delo s šifro »77110« arh. Ljahnickij Aleksandra iz Zagreba.
III. nagrado je dobilo delo s šifro »80000« ing. arh. Milorada Cvetića iz Beograda in svetovalcev ing. arh. Branka Pešića, Milana Pališaškega in Slobodana Janjića iz Beograda.

SEJEM NA DUNAJU:

I. nagrado je dobilo delo s šifro »74215« ing. arh. Milana Pališaškega iz Beograda in svetovalcev ing. arh. Branka Pešića, Slobodana Janjića in Milorada Cvetića iz Beograda.

II. nagrado je dobilo delo s šifro »21726« ing. arh Stevana Bravačića iz Beograda.

Po sklepu natečajne komisije tretja nagrada ni bila podeljena.

1622

PTT – COMMERCE

IMPORT-EXPORT

Palmotićeva 2, Beograd — poštni predal 967; brzojavi: PTT Comerce; telefoni: 28-221 (štiri linije); teleprinter 01-192; tekoči račun pri Narodni banki 101-T-920.

Kot specializirano podjetje za material elektrozvez, radia in televizije

uvaža:

telefonske in brzojavne centrale, aparate in dele vseh vrst ter sistemov, visokofrekvenčne telefonske naprave za zračne vode, kable in daljnovode za elektrarne in razne brzojavne naprave, radijske aparate in dele, televizijske naprave, aparate in dele, ultrazvočne aparate in detektorje, naprave za električno signaliziranje, protipožarne in urne naprave ter aparate za mehanizacijo pošte, vse vrste električnih in elektronskih instrumentov, kable, izolirane prevodnike in vrvice (gajtane), specialno orodje itd.

Izvaža:

telefonske in brzojavne centrale ter aparate in dele vseh vrst ter sistemov, visokofrekvenčne telefonske naprave, vse vrste električnih in elektronskih instrumentov, signalne, urne in požarne naprave, popravljalce, akumulatorje, naprave in aparate za mehanizacijo pošte, ročne svetilke, žarnice, kable za šibki tok in pribor, izolirane prevodnike, vrvice (gajtane) in žico za vode, porcelanske izolatorje, specialno orodje itd.

Dobavlja vse domače proizvode po tovarniških cenah:

telefonske centrale, aparate in dele, brzojavne aparate in dele, visokofrekvenčne telefonske naprave za zračne vode, kable in daljnovode za elektrarne, radijske naprave in dele, instalacijski material, baterije in akumulatorje, popravljalce, kable za šibki in jaki tok, izolirane prevodnike in vrvice (gajtane), porcelanske izolatorje za vode in šibki tok, lesene opornike (drogove) in ostalo opremo za gradnjo in vzdrževanje tt linij itd.

1586

INSTITUT »JOŽEF STEFAN«

razpisuje

naslednja delovna mesta:

— materialnega knjigovodje
— strojepiske z znanjem stenografije
— kleparja

za delo na področju radioaktivnih izotopov pa:

— elektroinženirja za šibki tok
— elektrotehnika in
— kemijskega tehnika

Razpis

Na osnovi čl. 31. Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Uradni list FLRJ št. 13/57)

razpisuje

Rudnik rjavega premoga v Kočevju

II. javno licitacijo

za oddajo gradbenih del za izgradnjo stanovanjskih poslopij »Rudarsko naselje« v Šalski vasi.

Licitacija bo dne 15. junija 1957 ob 10. uri dopoldan za naslednje objekte:

1. **Stanovanjski četvorček**, prorač. znesek za kompletno stavbo 7,373.104 din, rok dovršitve 1. november 1957.

2. **Dva bloka vrstnih stanovanjskih hišic po štiri stanovanja**, prorač. znesek za kompletna dva bloka 18.242.000 din. Rok dovršitve 1. november 1957.

3. **Stanovanjski dvojček »Inter«**, predračunski znesek za kompletno stavbo 5,341.884 din. Rok za izgradnjo I., II. in III. faze 1. december 1957.

4. **3 stanovanjski četvorčki**, kakor pod točko 1. Rok za izgradnjo I., II. in III. faze je 1. december 1957.

Skupni znesek za dela pod točko 1. do točke 4. v letu 1957 znaša 40,294.000 din. Dela pod točko 3. in 4. se dokončajo v letu 1958.

Ponudbe se bodo sprejemale do začetka licitacijske razprave v Upravi rudnika rjavega premoga v Kočevju, Roška cesta 34.

Licitacijski elaborat se lahko dobi na vpogled od 3. junija 1957 dalje vsak dan od 8. do 12. ure na upravi rudnika rjavega premoga v Kočevju.

Varščino v višini 1 % predračunske vrednosti del predložite v obliki garancijskega pisma banke najkasneje do začetka obravnave.

Kočevje, dne 29. maja 1957.

1794

RAZPIS

Upravni odbor Tovarne olja Slovenska Bistrica, telefon štev. 7, razpisuje delovno mesto

šefa računovodstva

Pogoji: Primerna šolska izobrazba, z večletno prakso in samostojnim obvladanjem računovodske službe v industriji. V poštev pridejo tudi kandidati z dokončano ekonomsko fakulteto brez prakse.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Stanovanje za samca zagotovljeno.

Ponudbe pošljite na Tovarno olja Slovenska Bistrica.

1793

ŽELEZARNA JESENICE

sprejme v službo

3 kurjače parnih kotlov

z izpitom za upravljanje stabilnih parnih kotlov.

Plača po tarifnem pravilniku. Samsko stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj. — Ponudbe poslati na personalni oddelek Železarne Jesenice.

J 112

Prodajamo

poltovorni avto znamke »Fiat-1500«

nosilnosti 750 kg

Prednost pri nakupu imajo gospodarske in družbene organizacije.

Obrtno podjetje »SLIKAR«, Maribor, Prešernova ulica 26

TRGOVSKO PODJETJE »PETROL« V LJUBLJANI

sprejme takoj v službo

gradbenega tehnika

z nekaj prakse.

Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj. — Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev naslovite na naslov: »Petrol«, Ljubljana, Cankarjeva 5/II.

1792

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje »Ljudska pravica« Ljubljana. Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181. Notranjepolitična gospodarska rubrika Tomšičeva 1 priti., telefon 20-507 in 22-621 — Kulturna rubrika Nazorjeva ulica 12/II, telefon 31 887 - Uprava Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 - Telefon za naročnino 31-030 in oglase 31-358 - Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-322 - Mesečna naročnina 250 din, za tujino 800 din - Tekoči račun 60-KB-6-Z-1393 - Poštni predal 42 - Poštnina plačana v gotovini - Rokopisov ne vračamo

Takole nastopa Anna Gaylor v filmu, ki ga snemajo na razvalinah starega Marseilla. Pravijo, da bo filmski svet dobil z njo novo Danièle Delorme

SPOMIN na staro mestno četrt

NA FILMSKEM PLATNU BODO ANGLEŽI OBNOVILI RAZDEJANJE V STAREM MARSEILLU

Prebivalci južnofrancoskega Marseilla že nekaj tednov z zanimanjem opazujejo delo tehnikov, igralcev in drugih članov snemalne ekipe, ki pod vodstvom režiserja Huga Fregonesa snema zgodovinski film iz druge svetovne vojne »Grom nad Marseillom.«

Medtem ko so ob snemanju filma »Vsi me hočejo ubiti« nedavno obnovili tragični dogodek iz marseillske kaznilnice, pa zbujajo snemalna dela za zgodbo »Grom nad Marseillom« člen za členom verigo spominov na vojne dni, ko je bilo mesto pod nacistično okupacijo. Prebivalci tega južnofrancoskega pristaniškega mesta najbrž vse življenje ne bodo pozabili tistega aprilskega jutra 1943, ko je dim pokril nebo in se je hkrati z grmenjem razširila po mestu novica: Nemci so pravkar razstrelili četrti ob starem pristanišču.

Štirinajst let po tragičnem vojnem dogodku so se uprle angleške kamere režiserja Fregonesa v tiste značilne kotičke starega Marseilla ki so vsaj delno ušli nacističnemu razstrelivu. S tem dogodkom je povezana zgodba o Davu in Jimu, angleških oficirjih, ki sta ušla iz italijanskega ujetništva in se pretihotapila v Marseille, kjer sta skušala dobiti barko, ki bi ju po ovinkih spravila nazaj v Veliko Britanijo. Skril ju je ribič Salvatore, potem pa sta se potikala na več krajih v stari mestni četrti. Prav tistega dne, ko so Nemci razstrelili staro četrt, sta se odpravljala na potovanje z ladjo, pridružila pa se jima je Francozinja Lise, ki se je zaljubila v Dava.

Malone vse zunanje posnetke bodo napravili na kraju samem, notranje prizore pa bodo posneli v angleških ateljejih, kjer so pripravili sceno po francoskem izvirniku in se bo porušila v zaključnem dejanju. Režiser usmerja kamere po starih, tesnih ulicah, za snemalno ekipo pa je vedno množica gledalcev, ki obujajo spomine na tisto aprilsko jutro, ko se je hkrati s podzemeljskimi hodniki podrla množica arhitekturnih spomenikov starega Marseilla.

Dava igra v »Gromu nad Marseillom« Stephen Boyd, ki je nastopil kot nemški vohun v filmu »Človek, ki ga nikoli ni bilo«, Jim pa je Tony Wright. Ribiča Salvatora igra Marcello Pagliero, Liso pa Anna Gaylor.

Hugo Fregonese je začel kot režiser v Južni Ameriki, potem pa je doživel v Hollywoodu precejšen uspeh. Zdaj snema v Franciji svoj prvi film, čez nekaj mesecev pa se bo preselil v Italijo, kjer bo vodil snemanje filma »Ženska, potepuh in morje«, ki bo v njem nastopila črna Carmen Dorothy Dandrigde. Fregonese pripravlja tudi film »Don Kihot«, ki ga bo verjetno interpretiral Gary Cooper, Sanča Panso pa Costello ali Cantiflas.

Ob filmu »Grom nad Marseillom« obujajo prebivalci tega starega mesta ob Sredozemlju trpke spomine na april pred štirinajstimi leti, ko nemški vojaki niso bili igralci in ko poveljnik akcije ni imel prijaznega in potrpežljivega nasmeha režiserja.

Stephen Boyd (Dave) in Tony W right (Jim) poslušata v »Gromu nad Marseillom« nasvete ribiča Salvatora, ki ga igra Marcello Pagliero

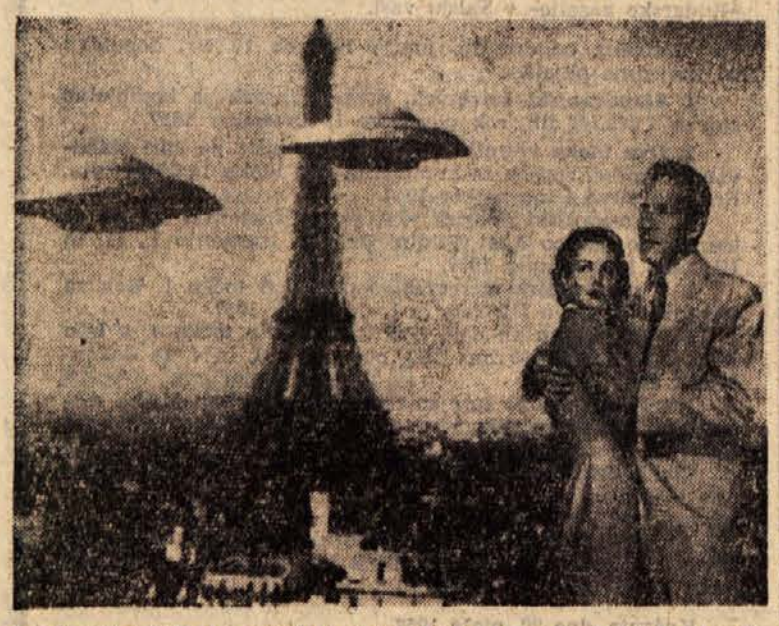

Skrivnostna sila iz vsemirja grozi, da bo z nepremagljivimi letali napadla in razdejala delo človeških rok. Nenadoma se pojavijo nad Parizom, prav tako nepričakovano pa napadejo »vsemirci« tudi Washington ali ladjo na Atlantiku... Posnetek kaže prizor iz fantazijskega filma »Leteči krožniki napadajo« z Joan Taylor in Hughom Marlowom v glavnih vlogah.

Berlinski festival

»ZLATI MEDVED« TUDI ZA SCENARIJ IN GLASBO

Niso še dobro izzveneli zadnji akordi canneškega, pa je že slišati o pripravah na berlinski festival, ki bo v dneh od 21. junija do 2. julija in ki mu je mednarodno združenje producentov letos prvič priznalo isto stopnjo kot onima v Cannesu in v Benetkah. V nekaj dneh bodo dogradili dvoje festivalskih dvoran v dveh nadstropjih velikega poslopja sredi Berlina.

Kar v dveh filmih hkrati nastopa italijanska igralka Marisa Allasio, in sicer v »Spogledljivki« in v »Sladki Suzani«. Zunanje prizore za prvi film snemajo na železniški postaji v rimski okolici, od koder je tudi gornji prizor

Organizatorji festivala so povabili k udeležbi filmske proizvajalce iz 40 dežel, vendar pa bo letos izgubil berlinski festival svojo poglavitno mikavnost: o kvalitetah predvajanih filmov ne bodo več glasovali javno. Ker so berlinsko prireditev povzdignil na festival prve stopnje, bo poslej ocenjevala filme mednarodna komisija, in sicer ločeno igrane ter dokumentarne in kulturne filme.

Za največje umetniške dosežke bodo podelili dvanajst nagrad, medvedov iz berlinskega mestnega grba. »Zlatega medveda« bodo dali za najboljši igrani, najboljši dolgi in kratki dokumentarni ali kulturni film, »srebrne medvede« pa bodo dobili po en najboljši igralec in igralka, najboljši režiser in še šest umetnikov, ki jim bodo tako dali priznanje za »posebno pomembne dosežke« na področju igranega, dokumentarnega in kulturnega filma, hkrati pa za scenarij, glasbo, fotografijo in kostume.

Zanimivo je določilo, koliko filmov sme poslati na festival vsaka filmska proizvodnja. Tiste dežele, ki posnemajo do 80 filmov letno, bodo smele sodelovati z enim, one druge pa z dvema filmoma. Omejeno je tudi število kratkih in dokumentarnih filmov, festivalska uprava pa si je pridržala pravico, da sme tudi izven programa povabiti k sodelovanju ustvarjalce filma posebne umetniške vrednosti. Takih filmov bo lahko na festivalu največ šest, vendar samo dva iz ene dežele. In še tole: na festivalu bodo lahko sodelovali samo tisti filmi, ki so jih izdelali po 30. aprilu 1956 in jih še niso pokazali v Nemčiji.

Predstave bodo v obeh festivalskih dvoranah, nekaj filmov pa bodo pokazali tudi na prostem, in sicer na olimpijskem stadionu, kjer je prostora za 100.000 gledalcev, in na stadionu Waldbühne, ki lahko sprejme 25.000 ljudi.

Festival bodo organizirali pod skupnim pokroviteljstvom zahodnonemške vlade in berlinskih mestnih oblasti. Ob otvoritvi bo pozdravil sodelujoče berlinski župan, nagrade pa bo razdelil zahodnonemški minister.

Igralci se borijo z davki

Davčni urad je smrtni sovražnik vseh ameriških igralcev, ker jim pobere tudi do 85 odstotkov honorarjev. Zato v Hollywoodu prav tako cenijo spretnost izigravanja davčnih predpisov kot igralsko umetnost.

Pred tridesetimi leti so igralci s kraljevskimi honorarji kupovali v okolici Hollywooda razkošne vile, ki so zdaj vredne komaj desetino nekdanje cene. Že vzdrževanje vrtov v teh vilah stane celo premoženje, ker je tamkajšnja zemlja neprimerna za sleherno obdelavo.

Mlajša ameriška igralska generacija je mnogo bolj praktična kot je bila prejšnja. Domala vsi mladi stanujejo v hotelih ali v najetih stanovanjih, saj le malo časa preživijo v istem kraju. Potovanja v Evropo so postala velika moda, ki pa ima tudi trgovsko ozadje. Ameriška zakonodaja določa posebne olajšave za državljane, ki živijo v tujini dlje kot leto dni. Ta zakon so pred leti ukinili, ker so se skoraj vsi hollywoodski igralci preselili v Evropo, kjer so nastopali v angleških, italijanskih, francoskih in v različnih koprodukcijskih filmih in se čez čas spet vračali.

Prikrajšani igralci pa so potem kmalu našli nov način boja proti davčnim predpisom. Začeli so ustanavljati lastna filmska podjetja in se s tem izognili obdavčenju, ker so bili njihovi honorarji knjiženi kot obratna sredstva podjetja.

Pravijo, da si je to ukano izmislil Kirk Douglas, ki je ustanovil filmsko podjetje »Bryna«. Njegovemu zgledu pa so kaj kmalu sledili Burt Lancaster, Harold Hecht, James Hill, Marilyn Monroe, Lana Turner, Clark Gable, Rita Hayword, Errol Flynn in Danny Kay, ki so kar čez noč postali samostojni filmski producenti.

Toda uspehi teh igralcev producentov niso bili vedno sijajni. Tako je Errol Flynn zaradi svojega filma »Wiljem Tell« izgubil pogodbo s starim podjetjem, vrhu tega pa je njegov film finančno propadel.

Najbolj se je uveljavil Burt Lancaster s svojim podjetjem. Ta ni postal producent samo zato, da bi opeharil davčni urad, marveč je imel tudi resnejše namene. Dokaz za to trditev je dejstvo, da njegovo podjetje še vedno deluje, čeprav je pred kratkim izšel nov zakon, ki predpisuje visoko davčno stopnjo tudi za honorarje igralcev, ki nastopajo v filmih lastne proizvodnje.

S tem pa davčni urad še ni izbojeval zadnje zmage. Hollywoodski davkoplačevalci si bodo gotovo izmislili nove ukane.

»TRETJI SPOL«

Paula Wessely bo prevzela vlogo matere v filmu »Tretji spol«, ki so ga začeli pred kratkim pripravljati v Berlinu. Filmska zgodba obravnava mater, ki skuša odvrniti svojega doraščajočega sina od spolnih stranpoti. Sina bo igral Christian Wolff, režiser pa bo Veit Harlen.

SCENARIST SE JE ZAVAROVAL

Kakor je pač navada, proda tudi scenarist André Zsoldos kakemu filmskemu podjetju kdaj pa kdaj snov za filmsko zgodbo ali pa že kar pripravljeno snemalno knjigo. Zgodi se, da pošlje Zsoldos kak scenarij tudi iz Amerike čez veliko lužo. Tako je nedavno prejel Artur Brauner, predsednik nemške filmske družbe CCC, od Szoldosa filmski scenarij »Tako ljubi samo ženska« in hkrati tudi osnutek pogodbe za primer, če bi bil scenarij naslovniku všeč.

Vse je bilo lepo in prav, avtor je zahteval določeno vsoto in odstotke od morebitnega dobička, toda hkrati je pripisal k pogodbi še poseben člen, ki se je na kratko glasil takole: »Če bi poslali v obdobju trideset let po sklenitvi te pogodbe po scenariju »Tako ljubi samo ženska« posneti film kamorkoli izven območja našega planeta in bi ga tam prikazovali za denar, si avtor scenarija pridržuje pravico do posebne nagrade v ameriških dolarjih ali do nadomestila v kaki drugi obliki.«

Izbrana izmed tisočev

Razen »Kabirijinih noči« z nagrajeno Giulietto Masina v glavni vlogi so pokazali Italijani na nedavno zaključenem filmskem festivalu v Cannesu tudi Lattuadov film »Guendalina,« ki je v njem debutirala med tisoč kandidatkami izbrana mlada Francozinja Jacqueline Sassard v vlogi modernega mladega dekleta. — Z dvema sorodnima temama so skušali Italijani pokazati festivalskemu občinstvu dvoje smeri italijanskega neorealizma, kakor si ga zamišljata Fellini in Lattuada.

»ORLOVSKO KRILO«

Najnovejši film znanega režiserja Johna Forda se bo imenoval »Orlovsko krilo«, pripovedoval pa bo o življenju letalskega poveljnika Franka Weada, ki je bil med prvo svetovno vojno letalski pionir pri ameriški mornarici, pa si je kasneje poškodoval hrbtenico in delno ohromel. Po prihodu v Hollywood se je ob pomoči Johna Forda uveljavil kot najuspešnejši pisec scenarijev za letalske filme.

Med drugo svetovno vojno so Weada poklicali k mornarici kot svetovalca. Za vlogo Weada na filmskem platnu je izbral John Ford svojega prijatelja Johna Wayna, teže pa je bilo dobiti igralca za filmskega režiserja, ki je Weadu v Hollywoodu pripomogel do veljave. Najbolje bi bilo, če bi John Ford igral samega sebe, pa je odklonil. »To je prenevarno. Že dobrih trideset let silim igralce k mojstrskim stvaritvam, ker jih prepričujem, da bi sam zmogel več in bolje, samo če bi hotel. Ves moj ugled bi šel po vodi, če bi igralci odkrili, da temu ni tako.« In je najel za vlogo filmskega režiserja igralca Warda Bonda, ki je Fordu nekoliko podoben in ga zna tudi dobro posnemati.

NA DUNAJU MANJ FILMSKIH GLEDALCEV

Lani si je ogledalo na Dunaju filmske predstave 47,5 milijona ljudi, torej okoli 150.000 manj kot predlanskim.

Filmski DROBIŽ

Znani ameriški producent Darryl Zanuck, ki ga imenujejo v Hollywoodu »človek s cigaro«, režira svoj prvi film. Za režiserski debut si je izbral filmsko realizacijo Hemingwayevega romana »Sonce spet vzhaja«. V glavnih vlogah igrajo Ava Gardner, Tyrone Power, Mel Ferrer, Erol Flynn in Danick Patisson.

•

Francoski filmski novinarji podelijo vsako leto dve nagradi: najbolj prijaznemu in najbolj neprijaznemu igralcu. Nagradi sta simbolični. Najbolj prijazen igralec dobi košarico pomaranč, najbolj neprijazen pa limone. Letos so dobili pomaranče Line Renaud, Charles Boyer in režiser Yves Ciampi, limone pa Jean Claude Pascal, Madeleine Robinson in režiser René Clair.

•

Marlon Brando je pred kratkim obhajal 33. rojstni dan. Ob tej priložnosti so mu v tokijskih filmskih ateljejih priredili svečanost. Videti je, da se Brando na Japonskem kar dobro počuti, saj je »Sayondra« že njegov drugi film. Prvi sta mu čestitali soigralki Japonka Miko Tak in Američanka Patricie Owens.

•

Že večkrat smo brali, da je ta ali ona manekenka postala filmska igralka, bolj redko pa se dogaja narobe, namreč da igralka postane manekenka. Nekoč slavni filmski zvezdi Paulette Goddard pa ni kazalo nič drugega. Filmskih vlog je bilo čedalje manj in zdaj nastopa v Ameriki kot manekenka. Ni ji pomagalo niti to, da sodi njen film »Moderni čas«, ki ga je posnel njen tedanji mož Charlie Chaplin, v filmsko klasiko.

Italijani so posneli v barvah in v sistemu vistavision filmsko zgodbo o Andréju Chénierju, junaku in žrtvi francoske revolucije z Michelom Auclairom, Rafom Vallonejem in Antonello Lualdi v glavnih vlogah. Režiser Clemente Fracassi posreduje gledalcem življenje pesnika Chenierja v okviru njegove ljubezni do Madeleine Coigny. Posnetek kaže Michela Auclaira kot Chénierja in Antonello Lualdi kot Madeleine

Poročali smo že, da je italijanski režiser Giuseppe de Santis obiskal Jugoslavijo. Kakor smo izvedeli, bo prevzel režijo koprodukcijskega filma, pri katerem bo sodelovalo hrvaško podjetje »Jadran films.

Henry Fonda in Susan Strasberg sta glavna igralca novega ameriškega filma »Odrski čaria«. To je zgodba iz gledališkega življenja.

•

Mladi slovenski režiser Boštjan Hladnik bo posnel kratek film o grafiki F. Miheliča. Naslov bo »Fantastične balade«, scenarij pa je napisal Lojze Gostiša.

•

Videti je, da na letošnjem filmskem festivalu v Pulju Slovenci prvič ne bomo zastopani s celovečernim umetniškim filmom. Snemanje filma »Najprej poroka« se je zavleklo zaradi tehničnih zapreк: kamera se je pokvarila in je ekipa morala čakati štirinajst dni na novo.

•

Ingrid Bergman je nastopila v pariškem Cirque d'Hiver kot žonglerka. Dobiček te prireditve je bil namenjen brezposelnim umetnikom.